

Bună vorba alu Luke

Asta Bună vorbă askris omu karje s kima Luka, karje afost doktor, učeniku karje putuja ku apostolu Pavle (vjez Kol 4,14; Flm 24; 2 Tim 4,11), a na fost židov. Asta knjigă rubjaštje d aja känd sa fukut Isusu, känd atrijit, känd änvaca, känd fiča čudurj, känd amurit p kručje, känd auskrisnit dala morc š känd apljikat p čerj. Una dala glavna temă d asta Bună vorbă jaštje k Isusu aispunit obečala karje Dimizov adat alu Izraelcilor än zavjetu alu Bätärn ali š Bună vorba nuje samo d židovj već š d älja karje nuje židovj. Än asta Bună vorbă Isusu änvăca d multje temje, karje uključa š rugala, Sufletu alu Svânt, radostu, zahvala š banji. Asta knjigă isto arată kum Isusu likuja š oprostja alu multă lumje, karje uključuja š p älja karje afost mult bulnavj ili karje avja än jej sufljet alu rov, săračj, grešnikurj, propalic š multje mujerj. Luka asta askris, vjerovatno njeđe šajžáč š činč 65 aj maj änklo d Kristu.

Luka rubjaštje dăče skrije knjigasta

¹⁻³ Poštovani Teofile, kašă kum šti, mulc lumje adat tot dala jej s skrije izvješće d stvarurj karje Dimizov afukut än vrijamja anuastră, baš kašă kum skrije än Svântă pismă. Askris aja će nuavă azăs älja karje avizut stvarurlja d äncipjală š karje rubja Bună vorbă. Š jo pažljivo amproučit aštja tuatje događajurlje. Jo agăndit k arfi binje tot s

skriuv p rãnd, ⁴ aša osã fi siguran k aja će jej ta ãnvãcat istina.

Anđelu Gabrijel rubjaštje d aja k osã s fakã Ivan karje bãtjazã

⁵ Kãnd caru Herod avladit p Judeja,* afost njeki pop karje s kjamã Zaharija. Jel pripadnja alu skupinej d popje karje s kima skupina alu Abije.† Mujarja alu Zaharije afost isto dãn familija alu popilor. Ja s kima Elizabeta. ⁶ Amiždoj irja pravedni la Dimizov š uvijek askulta tot aja će Domnu azapovidit ãn zakonu alu Mojsije. ⁷ Ali na vut kupil daja će Elizabeta afost štjarpã, a amiždoj irja mult bãtrnj.

⁸ Udatã, Zaharija š popilje ãn skupina aluj služaštje ãn Hram. ⁹ Obiãaju alu popilor afost s arunče kocka tuatã zuva kum akuljiđja činje osã utrije ãn Svetište alu Domnuluj ãn Hram š činje osã apringã tãmãja.‡ Una zuvã akuljes p Zaharija s apringã tãmãja. ¹⁰ D vrijamjaja mult lumje s ruga ãn dvorištja alu Hramuluj.

¹¹ Atunãa alu Zaharija sa ukazãt anđelu alu Domnuluj. Astat p partja alu dãraptej la žrtveniku d tãmãja. ¹² Kãnd Zaharija avizut p anđelu, jel mult sa spirjat. ¹³ A anđelu ja zãs: “Na vja frikã, Zaharija!

* **1:5** caru Herod avladit p Judeja – Također s kima Herod Marje, š avladit dala trjezãč š šaptje (37). pãnla patru (4). aj majdatã d Krist. Judeja aiãa rubjaštje d tot pãmãntu undje atrijit Židovi. † **1:5** alu skupinej d popje karje s kima skupina alu Abije – Afost duavãzãã š patru (24) skupinã d popje. Toc afost d sãmãnca alu Aron, fratilje alu Mojsije. Abija afost pra tata alu opt (8) skupinã d popje (vjez 1 Dnev 24,10). ‡ **1:9** Popurlje atribut s apringã tãmãja kašã prinosu alu Dimizov tuatã dãmijnaca š sara p posebni oltar ãnontru ãn Hram.

Dimizov auzāt rugala ata: Elizabeta, mujarja ata, osā c fakā bijat. Š osā l kjem Ivan. ¹⁴ Osā c fije drag š t veselješt š mulcā osā s radujaskā känd s fičja jel. ¹⁵ Kupilu alu vostru osā fije marje la intja alu Domnuluj. Jel nusā bja nič vin nič altje bjarje ljutje. Osā fije pljin d Suflijetu alu Svāntuluj još känd fi ān burtā. ¹⁶ Jel osā okrinjaskā p multje Izraelcurj la Domnu, Dimizov alor. ¹⁷ Isti sufljet karje ja dat snagā alu Ilije osā fije ān bijatu alu tov s pripimaskā p narodu d vinjala alu Domnuluj. Osā okrinjaskā inimilje alu tatilje kātri kupi š nagovorjaskā p ālja karje nu skultā p Dimizov s primjaskā mudrost alu ālja karje askultā.”

¹⁸ Zaharija azās alu aņđeluj: “Kum s štiov k s dogodjaštje aja? Š jo š mujarja amja ištjem već bātārņj.”

¹⁹ P aja aņđelu ja zās: “Jo sānt Gabrijel. Amvinjit dāla prijestolje alu Dimizov. P minje atrimjes la tinje s c aduk asta bunā vorbā. ²⁰ Jakā, da akuma osā rāmāj mut š nusā poc s rubještj tot pānla zuvaja pānd s nu dogodja aja, daja če naj krizut ān vorbilje alji mjalje, karje osā ispunjaskā d vrijamje alor.”

²¹ Ān vrijamjaja narodu aštīptat p Zaharija š na razumit dāče atāta sa zabuvit ān Svetište. ²² Känd jel napokon aišāt, na putut nimik s lji zākā š s lja udā. Känd lumja avizut aja, š znakurlje karje lja dat ku mānilje, ashvatit k jel avut vizije ān Svetište.

²³ Känd azavršāt zuvilje alu Zaharija s lukrjazā kašā popa ān Hram, sa tors akas. ²⁴ Dāpā duavā trje zālje, mujarja aluj Elizabeta arāmas grja, š činc (5) lunj na išāt dān kasā. Ja azās: ²⁵ “Aša Domnu

sa pobrinit d minje š askinit rušunja dăpă minje la intja alu lumje daja če na putut s am kupi.”

Anđelu Gabrijel rubjaštje d aja k osă s fakă Isusu

²⁶ Kănd Elizabeta irja grja šasă (6) lunj, Dimizov atrimjes p anđelu Gabrijel ăn sat Nazaret ăn regija Galileja, ²⁷ la djevică karje zaručită dăpă om karje s kjamă Josip. Jel irja d sămăncă alu caru David, a djevica s kima Marija. ²⁸ Gabrijel avinjit š azăs alu je: “Zdravo! Domnu ku tinje. Dimizov ta kuljes!”

²⁹ P aja Marija sa uznemirit š na razumit če anđelu avrut s zăkă ku pozdravula. ³⁰ Anđelu azăs: “Na vja frikă, Marija. Tu ješt aja p karje Dimizov akuljes! ³¹ Jakă osă fi grja š osă fač fičor p karje osă l kjem Isusu. ³² Jel osă fije marje š osă s kjamje Bijatu alu Maj marje Dimizov. Domnu Dimizov osă idja autoritet s fije car kum Dimizov aobečit alu David, sămănca aluj. ³³ Osă vladjaskă p sămănca alu Jakovš zauvjek š cara aluj nikad nusă prestanjaskă.” ³⁴ Marija ăntrijabă p anđelu: “Ali kum? Jo još nam fost ku omu.”

³⁵ Anđelu Gabrijel ja zăs: “Sufletu alu Svăntuluj osă s slubuadje p tinje š săla alu Maj marje Dimizov osă t ănviljaskă. Š daja kupilu karje l fiča osă fije svănt š osă s kjamje Bijatu alu Dimizov. ³⁶ Jakă, Elizabeta, rođakinja ata, aša bătărnă isto duče fičor. Aja ista mujarje, d karje arubit k nu puatje s ajbje

Š **1:33** sămănca alu Jakov – Ăn grčki original skrije: “kasa alu Jakov” karje rubja d tuată sămănca alu Jakov. Altu lumilje d Jakov afost Izrael. Atrijit usutje d aj majdată, a tuatje duavăsprjače (12) d sămăncje alu Izrael avinjit dăla jel. Lumja p narodu Izrael često kima kasa alu Jakov.

kupi, a grja je d šasă (6) lunj. ³⁷ K alu Dimizov nimika nuje nemoguće!”

³⁸ Marija azăs alu Gabrijel: “Jakă, argata sănt alu Domnuluj. S fije kum tu zăč!” Š Gabrijel apljikat dăla ja.

Marija positjaštje p Elizabeta

³⁹ Duavă trje zălje dăpă aja, Marija majdată apljikat ăn sat ăn djalurj alu Judeje. ⁴⁰ Kănd ja ažuns, auntrat ăn kasa alu Zaharija š apozdravit p Elizabeta. ⁴¹ Kănd Elizabeta auzăt pozdravu alu Marije, kupilu ăn burtă alu Elizabetăj dăturdată mult sa miškat š Elizabeta sa napunit ku Sufljetu alu Svântuluj. ⁴² Elizabeta d radost marje ăntarje astrigat: “Maj mult ješt blagoslovită d tuatje mujerj š blagoslovit je kupilu ăn burta ata! ⁴³ Ku čaja amzaslužăt častula s m positjaskă mama alu Domnuluj alu mjov! ⁴⁴ Jakă kănd auzăt pozdravu alu tov, kupilu ăn burtă dăturdată mult sa miškat d radost! ⁴⁵ Blagoslovită ješt daja čaj krizut k osă s ispunjskă poruka karje ca trimjes Domnu!”

Marija slavjaštje p Dimizov ăn radost

⁴⁶ Atunča Marija azăs:

“Inima amja adrikă p Domnu,

⁴⁷ sufljetu alu mjov s radujaštje la Dimizov,
Spasitelju alu mjov,

⁴⁸ k p minje ma kuljes,
p ponizna argata aluj!

Audjec, pând akuma tuată generacija osă zăkă
k Dimizov ma blagoslovit,

⁴⁹ daja će Dimizov karje arje tuată săla

afukut marje čudă d minje!

Svânt je lumilje aluj.

⁵⁰ Iskazaštje milostu p toc ălja ăn tuată vřijamja karje arje frikă d jel.

⁵¹ Ku măna capănă afukut marje čudă ŝ aputirit p lumja karje ponosni ŝ umišljeni.

⁵² Jel aizbacăt p vladari s nu vladjaskă viŝe, a adrikat p lumje karje je ponizni.

⁵³ A p lumja karje irja flămănž lja nasitit ku binje, a p lumja karje bogată lja trimjes dăla jel ku mănilje gualje.

⁵⁴⁻⁵⁵ Jel ažutat alu Izrael, alu argatu aluj baŝ kum adat obečală alu sămănce anuastră, alu Abraham ŝ alu kupi aluj, k osă lji fije uvjek d milă.”

⁵⁶ Atunča Marija ku Elizabeta arămas njeđe trje (3) lunj ŝ sa tors akas.

Sa fukut Ivan karje bătjază

⁵⁷ Alu Elizabeta avinjit vřijamja s fakă ŝ ja afukut bijat. ⁵⁸ Kănd tuată familija alu je ŝ komŝiji auzăt d asta, kum Domnu afost aŝa d bun kătri ja, toc sa bukurat zajedno ku ja.

⁵⁹ Kănd kupilu anapunit opt (8) zălje, atribut s fije obrezăt,* aŝa k komŝiji ŝ familija avinjit s proslavjaskă aja. Avrut p kupilu s l kjamje Zahar-ija kum tatusov s kjamă, ⁶⁰ ali Elizabeta azăs: “Nu, njego mora s s kjamje Ivan!”

* **1:59** obrezăt – Obrezjala afost znaku alu savezu alu Dimizov ku Abraham ŝ ku sămănce aluj (Post 17,9–14). Židovi afost obrezăc kum apokaza k irja odani alu Dimizov ŝ k pripadnjaštje alu narodu aluj karje akuljes.

⁶¹ Komšiji š familija azās: “Nimilja dāla familija ata nu s kjamā Ivan!” ⁶² Atunča, daja če Zaharija na putut s audā, lumja ku mānilje la tribat kum jel vrja kupilu s s kjamā. ⁶³ Zaharija akātāt s ji dja ploče s skrije š askris: “S kjamā Ivan”, š toc sa mirat. ⁶⁴ Dimizov alu Zaharije adiškis gura š ja dizljigat ljimba š jel dāturdātā ančiput s rubjaskā š s slavjaskā p Dimizov.

⁶⁵ Kānd toc karje trija upruapje d jej avizut če Dimizov afukut alu Zaharije, lja fost frikā d Dimizov. Ān tuatje saturlje ān djalurlje alu Judeje, lumja rubja d aja če sa dogodit. ⁶⁶ Činje god auzāt d jej gāndja d aja š sa tribat: “Atunča če osā fije d bijatusta kānd ufi marje?”, k Domnu sigurno osā fakā nješto marje pisti jel.

Zaharija rubjaštje d Mesija š d Ivan karje bātjzā

⁶⁷ Sufļjetu alu Svāntuluj aispunit p Zaharija, tata alu Ivan, š jel arubit asta porukā dāla Dimizov:

⁶⁸ “Slava alu Domnuluj, Dimizov alu Izraelcilor, k avinjit s ažutā alu narodu aluj š s lji izbavjaskā!

⁶⁹ Š atrimjes nauvā marje Spasitelj dān sāmānca alu argatu aluj David,

⁷⁰ kum jel d mult aobečit pisti vorba alu prorokurlje karje jel atrimjes:

⁷¹ s nji spasaskā dāla dušmani alji noštri š dāla mānā alu tuatā lumja karje nji mrzaštje.

⁷² Jel asta afukut s pokazaskā milā alu sāmānca anuastrā aša ča ispunit savezu alu svānt karje afukut ku jej,

- ⁷³ aša ča ispunit obečala karje adat alu Abraham, alu anuastră sãmãnca.
- ⁷⁴ Kašã kum aobečit, nja skos dãla dušmanj s putjem s ji služãm frzdã frikã,
⁷⁵ s trijim kum Dimizov azãš
 š s fičem čije bun ãn tuatje zuvilje anuaštrje.
- ⁷⁶ A tu, bijatu alu mjov, osã t kjem proroku alu Majmarje Dimizov.
 Osã plječ la intja alu Domnuluj s ji pripremejštj drumu.
- ⁷⁷ Osã ãnvãc p narodu aluj s štije kum s s spasaskã kum s lji fije oprostít grešala alor.
- ⁷⁸ Daja če je Dimizov pljin d milã š arje osječaj d noj, jel trimjatje lumina dãn čerj.
 Kašã suarilje karje sa drikã ãn diminjacã,
⁷⁹ Dimizov osã adukã lumina alu ãlja karje trijaštje ãn nuaptje š arje frikã d muartje.
 Jel osã nji pokazaskã drumu karje aduče ãn mir.”

⁸⁰ Ivan akriskut š apostanit capãn ãn sufljet. Trija ãn lok undje nuje nimika.† Kãnd akriskut, jel ančiput la intja alu toc s rubjaskã alu naroduluj alu Izrael.

2

Sa fukut Isusu ãn Betlehem (Mt 1,18-25)

¹ ãn vrijamaja caru alu Rimuluj, August, azapovjedit s fakã popisu d tuatã lumje karje trijaštje

† **1:80** lok undje nuje nimika – Asta afost napuštjeni lok la zapadnã partje d apã Jordan. Nuje dãpartje dãla lok undje apa Jordan untrã ãn Mrtvo more.

än cara. ² Ästa afost prvi popis d lumje karje sa dogodit än vřijamje pänd Kvirinije afost upravitelju p regija Sirija. ³ Toc apljikat än trgu undje trija sämänca aluj s s skrije än popis.

⁴ Aša š Josip, karje afost sämänca alu caru David, apljikat dän sat Nazaret än regije Galileje än sat Betlehem än regije Judeje, undje d mult sa fukut David. ⁵ Jel apljikat una ku zaručnica aluj, Marija, s s skrije än popis. Marija već afost grja, ⁶ š pänd afost än Betlehem, ja vinjit vřijamja s fakä. ⁷ Ja afukut bijat, prvi kupil, la änvilijat š la pus än aljbje daja če än sat undje irja sobje d gostjamje nu irja lok d jej.

Anđeli začë alu pastirilor k Isusu sa fukut

⁸ Än nuaptjaja p päjenj upruapje d Betlehem, njeki pastirurj päza vojilje alor. ⁹ Däturdatä sa ukazät anđelu alu Domnuluj š lja osvitljit slava alu Domnuluj š jej mult sa spirjat! ¹⁰ Anđelu lja zäs: “Na vjec frikä! Jakä aduk vuavä Bunä vorbä karje p tuatä lumja s usričaskä! ¹¹ Astäz sa fukut vuavä Spasitelju än Betlehem, än trgu alu David. Jel je Kristu, Domnu! ¹² Aša osä štijec k je istina aja če zäk: Osä gäsäc kupilu karje je änvilijat än plahtä kum začë än aljbje.”

¹³ Däturdatä alu anđeluj avinjit marje vuastje d anđelurlje dän čerj karje aslavit p Dimizov:

¹⁴ “Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj,*
a p pämänt mir alu lumje karje ja ugodit.”

* **2:14** Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj – Än grčki original skrije: “Slava p visina!”

15 Š anđelurlje apljikat dāla jej š sa tors p čerj. Pastiri arubit unu ku alc: “Ajdac ān Betlehem s vidjem ča fost če nuavā azās Domnu!”

16 Apripit ān Betlehem š ānklo angāsāt p Marija š p Josip ku kupilu če sa fukut karje azukut ān aljbje. 17 Kānd la gāsāt, alu toc arubit aja če anđelu azās d kupil. 18 Š tuatā lumja karje apus urjajke la pastirurj sa mirat d aja če lja zās. 19 A Marija nimika na mujtat d asta ča uzāt š gāndja d aja ān inima alu je. 20 Pastiri sa tors la vojilje p karje pāza š slavja š zahvalja alu Dimizov. Tot ča uzāt š avizut afost kum lja zās anđelu.

21 D opt (8) zālje maj ānklo kānd avinjit vrijamja s obrezaskā p kupilu,† ja pus lumilje Isusu karje anđelu adat majdatā njego če Marija arāmas grja.

Josip š Marija adučē p Isusu ān Hram

22 Kānd avinjit vrijamja Marija s s očitjaskā kum skrije ān zakonu alu Mojsije,✠ Josip š Marija alat p Isusu š apljikat ān Hram ān Jeruzalem. La posvitit alu Domnuluj, 23 kum skrije ān zakonu alu Domnuluj: “Tot bijatu karje prvi sa fukut pripadnjaštje alu Domnuluj.”✠ 24 Š aprinisāt žrtvā kum mama aputja jar s fije čistā, kum zakonu alu Mojsije ānvacā: “duavā (2) grlic ili doj (2) goluburj tānārj.”✠

Šimunu š Ana kunuaštje k Isusu je Kristu p karje Dimizov la trimjes

25 Trija atunča unu om ān Jeruzalem, s kjamā Šimun, karje irja pravedan š askulta zakonu alu Dimizov. Suflijetu alu Svāntuluj irja p jel š ašiptat p

† 2:21 Vjez fusnota ān 1,59. ✠ 2:22 Lev 12,1–4 ✠ 2:23 Iš 13,1–2

✠ 2:24 Lev 12,6–8

Dimizov s izbavjaskä p Izraelcurlje kum aobečit.‡
 26 Sufletu alu Svântuluj ja zäs k nusä muarje pänä
 god nu vjadje p Kristu karje Domnu atrimjes s
 izbavjaskä p narodu aluj. 27 P zuvä känd Josip š
 Marija adus kupilu Isusu s fakä obredu kum je
 skris än zakonu alu Mojsije, Sufletu alu Svântuluj
 adus p Šimun s pljače än Hram. 28 Šimun alat p Isusu
 än mäj š aslavit p Dimizov ku vorbiljaštja:

29 “Domnulje, maj ispunit obečala karje maj dat
 š akuma jo, argatu alu tov, pot s mor än mir.

30 Akuma vojki alji mjej avizut spasjala,

31 p spasitelju karje tu atrimjes d tot narodu.

32 Jel je lumina s otkrijaskä istina ata alu tot nar-
 odu,
 äla karje aduče slava alu Izrael, narodu alu
 tov.”

33 Josip š Marija sa mirat la vorbje če s rubja d
 Isusu. 34 Šimun lja blagoslovit š azäs alu Marije,
 mama alu Isusuluj: “Jakä, Dimizov atrimjes p
 kupilusta k mulc Izraelcurj osä kadä š mulc osä
 adrikä. Dimizov la trimjes kašä znaku s pokaza-
 skä drumu d spasjalä, karje mulc inš osä l odbac-
 askä, 35 š aša osä aratä rovu än inima alor. A känd
 l odbacaštje, maču osä probijaskä inima ata.”

36 Afost än Hram š proročică Ana, fata alu Fanuel
 dän sāmānca alu Ašer. Ja irja mult bātrnā. Afost
 šaptje (7) aj än brak 37 š atunča atrijit kašä udovica
 pānla optzāč š patru (84) aj. Na išāt dän Hram,

‡ 2:25 aštiptat p Dimizov s izbavjaskä p Izraelcurlje kum aobečit -
 Än grčki original skrije: “aštipta utjeha alu Izrael”.

njego ăn post ŝ ăn molitvă asluŝăt alu Dimizovuluj zuva ŝ nuaptja. ³⁸ Baŝ kănd Ŝimunu azavrŝăt, avinjit Ana ŝ anĉiput s slavjaskă p Dimizov ŝ s rubjaskă d Isusu alu toc karje aŝtiptat p Dimizov s izbavjaskă p Jeruzalem dăla duŝmanji alor.

³⁹ Kănd Josip ŝ Marija afukut kum zakonu alu Domnuluj azapovjedit, sa tors akas ăn Nazaret ăn regije Galileje. ⁴⁰ Kupilu Isusu akriskut. Apostanit capăn ŝ maj mult mudar ŝ Dimizov nastavja s l blagoslovjaskă.

Fălkovu Isusu rubjaŝtje ku uĉitelji ăn Hram

⁴¹ Roditelji alu Isusuluj tot anu pljika ăn Jeruzalem kănd irja prazniku Pasha. ⁴² Kănd Isusu avut duavăsprjaĉe (12) d aj, jej apljikat kaŝă uvjek s slavjaskă prazniku. ⁴³ Dăpă praznik, roditelji alu Isusuluj anĉiput akas, a fălkovu Isusu arămas ăn Jeruzalem, ali roditelji aluj na ŝtjijut aja. ⁴⁴ Agăndit k Isusu je ăn grupa alor. Jej aumblat una zuvă a atunĉa anĉiput s l katje ăntră familjije ŝ ăntră ortaĉ alor, ⁴⁵ ali nu la găsăt ŝ aŝa sa tors ăn Jeruzalem ŝ ănklo s l katje. ⁴⁶ Dăpă trje (3) zălje la găsăt ăn Hram ăntră uĉiteljurj kum punje urjajke ŝ lji ăntrjabă. ⁴⁷ Ŝ toc karje apus urjajke la Isusu sa mirat kăt ŝtije ŝ kum binje odgovorjaŝtje p pitanje.

⁴⁸ Kănd jej angăsăt p Isusu na ŝtjijut ĉe s găndjaskă. Azăs mumusa: “Bijatu alu mjov, dăĉe afukut tu asta nuavă? Jakă, tatutov ŝ jo mult nja sikirit ŝ noj pistot t kătam!”

⁴⁹ Isusu azăs alor: “Dăĉe mas kătat? Dali voj nu ŝtjijic k jo mora s fiuv ăn kasa alu Tatimjov?” ⁵⁰ Ali jej nu razumja ĉe jel avrut s lji zăkă.

⁵¹ Isusu sa tors akas ku mumusa š ku tatusov
 ǎn sat Nazaret š askulta p jej. A mumusa
 nimika na mujtat d asta že sa dogodit. ⁵² Isusu
 kriřtja š postanja joř maj mult mudar š Dimizov l
 blagoslovja maj mult š maj mult, a lumja l pořtuja
 maj mult š maj mult.

3

Ivan karje bǎtjazǎ pripremjařtje drumu d Isusu (Mt 3,1-12; Mk 1,2-8; Iv 1,19-28)

¹ Afost insprjae (15) d aj kum caru alu Rimuluj
 Tiberije aniput s vladjaskǎ. Poncije Pilat afost
 upravitelju ǎn regije Judeje. Herod* avladit ǎn
 regije Galileje, a fratusov Filip avladit ǎn regije
 Itureje š Trahonitide, a Lizanije avladit ǎn regije
 Abilene.† ² Š Ana š Kaifa afost marj popurj‡ ǎn
 Jeruzalem. ǎn vrijamjaja Dimizov rubja alu Ivan,
 bijatu alu Zaharija, ǎn pustinje.Š ³ Jel apljikat
 ǎn tuatje lokurj pǎnglǎ apǎ Jordan s rubjaskǎ alu
 lumjej k trjebje s s bǎtjazǎ s pokazaskǎ kum sa
 okrnit dǎla greřalǎ š Dimizov lja oprostit greřala.
⁴ Kum askris proroku Izaija, Ivan afost

* **3:1** Herod – Konuskut š kařǎ Antipa, afost bijatu alu Herod
 Marje. † **3:1** Herod, Filip š Lizanije afost “tetrarsi”. “Tetrarh”
 afost rimski naslov d vladar ǎn unu lok karje vladja samo ku
 odobrjala alu vlastu alu rimuluj. Obina lumje njekad lji kima
 carurj (na primjer, vjez Mt 14,9; Mk 6,14). ‡ **3:2** Š Ana š Kaifa
 afost marj popurj – Ana afost marje popǎ 6.-15. aj maj ǎnklo d
 Krist, ali atunča vlada alu rimuluj la skinit dǎla polořajula. Zetu aluj,
 Kaifa, afost marje popǎ 18.-37. aj maj ǎnklo d Krist. Ařa sluřbeno
 ǎn aja vrijamje Kaifa afost marje popǎ, ali lumja joř uvijek akimat
 p Ana marje popǎ š jel š majdǎpartje avut autoritet ǎntrǎ Źidovj.
 Š **3:2** pustinje – Vjez fusnota ǎn 1,80.

“glasu karje strigă ăn pustinje:

‘Pripremic drumu d Domnu

š očistic d jel stazilje!

⁵ Ispunic tuată dolina

š poravnic tot djalu š brjegu!

Ispravic drumu karje strămb

š poravnic aja čije nuje ravno!*

⁶ Tuată lumja osă vjadje spasjala alu Dimizovuluj!”✧

⁷ Ivan rubja alu mulc lumje karje vinja s s bătjază: “Voj, šarpilor! Činje va zăs k aša d ljaznje putjec s fuđic dăla kaznă karje Dimizov trimjatje?

⁸ Fićec binje karje arată k vas okrnit dăla grešala avuastră.† Š vu ănšălăc akă găndic k ištjec sigurni samo daja če ištjec sămăncă alu Abraham. Ali jo vu zăk, Dimizov puatje d bulovanjištja s stvurjaskă kupi alu Abraham! ⁹ Dimizov uskoro osă luvjaskă ku sukurja ăn tot ljemnu karje nu dă bun plod. Tot ljemnu karje nu dă bun plod osă fije tijat š arunkat ăn fok.”

¹⁰ Antribat mulc lumje p Ivan: “Atunča če trjebje s fićem?”

¹¹ Ivan lja zăs: “Činje arje duavă (2) kămăšj, trjebje s dja alu ălja karje narje ničuna. A činje arje mănkarje, trjebje s podiljaskă ku ălja karje narje.”

* **3:5** Ivan azăs alu lumjej k mora s s pokajaskă d grešala alor s fije spremic d vinjala alu Domnuluj. Ăštja stihurj koristjaštje metafora. D fukut ravni drum ăn pustinje je slika s fije spremic s prihvatjaskă p Isusu š poruka aluj. ✧ **3:6** Iz 40,3–5 † **3:8** Fićec binje karje arată k vas okrnit dăla grešala avuastră – Ăn grčki original skrije: “Fićec plodu karje je dostojan d pokajală”.

¹² Avinjit s s bătjază čak š carinikurlje‡ š la tribat: “Učiteljulje, če trjebje s fičem?”

¹³ Ivan lja zäs: “Nu läc maj marje porezu njego če je lumja datorj.”

¹⁴ Š la tribat vuastja: “A če trjebje noj s fičem?”

Ivan lja zäs: “Nu läc banji dăla nimilja ku săla š p nimilja nu punjec minčunj s dobidic banji. Njego fic zadovoljni ku plata avuastră.”

¹⁵ Kum lumja očekuja k Kristu ändată vinje, toc ăn inimă s ăntriba dal je Ivan Kristu. ¹⁶ Daja Ivan alu toc azäs: “Jo p voj bătjez ku apa, ali vinje njego maj marje d minje, atăta d marje k jo nu sănt dostojan čak s ji fiuv argatŠ. Jel p voj osă bătjază ku Suflijetu alu Svăntuluj* š ku foku.† ¹⁷ Jel osă fiye kašă omu karje odvojaštje gruvu dăla jarbă. Gruvu osă sprimjaskă ăn ostavă, a jarba osă apringă ku foku karje nikad nu prestanjaštje s argă.” ¹⁸ Ivan rubja alu lumjej Bună vorbă d Dimizov ku multje altje opomenje.

‡ **3:12** carinikurlje – Obično aja afost Židovi karje alcă Židovj nu lja vurut daja če jej alukrizat d vlada alu rimuluj (karje apreuzmit p Izrael). Većina d carinikurj ănšăla p alcă. Kăta maj mult banj njego če lumja dugujaštje, a viška cănja d jej. Š d ăla razlog lumja mrza š lji smatruja k je izdajic alu vlastiti narodu š alu vjera alor. § **3:16** nu sănt dostojan čak s ji fiuv argat – Ăn grčki original skrije: “nu sănt dostojan nič klicimitlje s ji dizljeg.” * **3:16** bătjază ku Suflijetu alu Svăntuluj – Aiča Ivan koristjaštje bătizija ăn apă kašă metafora s opisaskă kum lumja osă iskušaskă săla alu Suflijetu alu Svăntuluj ăn životu alor. † **3:16** ku foku – Asta puatje s rubjaskă d aja kum Suflijetu alu Svăntuluj čistjaštje životu alu ălja karje krjadje (vjez Ap 1,5, 8; 2,1–4; 11,16). Ali ăn ăsta kontekst vjerovatno k foku rubjaštje d zuvă alu suduluj (vjez 3,7–9, 17). Ăn aja vrijamje Dimizov osă kaznjaskă p lumja karje na prihvatit ănvăcala alu Isusuluj.

19 Ivan la intja alu toc la ukorit p Herod, karje irja vladaru dān regije Galileje,‡ daja če sa ānsurat ku Herodijada, karje afost mujarja alu fratisov, š d multje altje rovj ča fukut Herod. 20 Ali kānd la ukorit Ivan, Herod p tot aja adodajit još unu rov: jel adat alu vuastja aluj s puje p Ivan ān kisuarje.

Ivan bātjazā p Isusu

21 Majdatā njego če p Ivan la pus ān kisuarje, kānd Ivan bātizat p toc karje avinjit la jel, jel bātizat š p Isusu. Atunča kānd Isusu sa rugat, čerju sa diškis, 22 š Suflijetu alu Svāntuluj sa slubuzāt p jel ān oblik kašā golubu. Dān čerj sa uzāt glasu: “Tu ješt Bijatu alu mjov p karje jo vrjauv! Tu ješt radostu alu mjov!”

Sāmānca alu Isusuluj

23 Kānd Isusu ančiput s rubjaskā d Dimizov la intja alu toc, avut njeđe trjezāč (30) d aj. P Isusu l kuništja k je bijatu aluŠ Josip.*

Josip afost bijatu alu Eli,

24 Eli afost bijatu alu Matat,

Matat afost bijatu alu Levi,

Levi afost bijatu alu Malki,

Malki afost bijatu alu Janaj,

Janaj afost bijatu alu Josip,

‡ **3:19** Herod, karje irja vladaru dān regije Galileje – Ān grčki original skrije: “Herod, tetrah”. Vjez fusnota ān 3,1. § **3:23** bijatu alu – Ān āsta popis “bijatu alu...” puatje š s značaskā “sāmānca alu”. Ān Biblije, lumja karje askris popisu d potomakurj obično na vurut s skrije p tuatā sāmānca alu njeki om, njego s aratā loza dāla una važnā osobā pānla altā važnā osobā. * **3:23** Daja če Marija arāmas grja pisti Suflijetu alu Svāntuluj, Josip afost alu Isusuluj kašā očuhu (vjez 1,26-37; Mt 1,18-22).

25 Josip afost bijatu alu Matatija,
Matatija afost bijatu alu Amos,
Amos afost bijatu alu Naum,
Naum afost bijatu alu Hesli,
Hesli afost bijatu alu Nagaj,
26 Nagaj afost bijatu alu Mahat,
Mahat afost bijatu alu Matatija,
Matatija afost bijatu alu Šimij,
Šimij afost bijatu alu Joseh,
Joseh afost bijatu alu Joda,
27 Joda afost bijatu alu Johanan,
Johanan afost bijatu alu Resa,
Resa afost bijatu alu Zerubabel,
Zerubabel afost bijatu alu Šealtiel,
Šealtiel afost bijatu alu Neri,
28 Neri afost bijatu alu Malki,
Malki afost bijatu alu Adi,
Adi afost bijatu alu Kosam,
Kosam afost bijatu alu Elmadam,
Elmadam afost bijatu alu Er,
29 Er afost bijatu alu Jošua,
Jošua afost bijatu alu Eliezer,
Eliezer afost bijatu alu Jorim,
Jorim afost bijatu alu Matat,
Matat afost bijatu alu Levi,
30 Levi afost bijatu alu Šimun,
Šimun afost bijatu alu Juda,
Juda afost bijatu alu Josip,
Josip afost bijatu alu Jonam,
Jonam afost bijatu alu Eljakim,
31 Eljakim afost bijatu alu Meleja,

Meleja afost bijatu alu Mena,
Mena afost bijatu alu Matata,
Matata afost bijatu alu Natan,
Natan afost bijatu alu David,
³² David afost bijatu alu Jišaj,
Jišaj afost bijatu alu Obed,
Obed afost bijatu alu Boaz,
Boaz afost bijatu alu Sala,
Sala[†] afost bijatu alu Nahšon,
³³ Nahšon afost bijatu alu Aminadab,
Aminadab afost bijatu alu Admin,
Admin afost bijatu alu Arni,
Arni[‡] afost bijatu alu Hesron,
Hesron afost bijatu alu Peres,
Peres afost bijatu alu Juda,
³⁴ Juda afost bijatu alu Jakov,
Jakov afost bijatu alu Izak,
Izak afost bijatu alu Abraham,
Abraham afost bijatu alu Terah,
Terah afost bijatu alu Nahor,
³⁵ Nahor afost bijatu alu Serug,
Serug afost bijatu alu Reu,
Reu afost bijatu alu Peleg,
Peleg afost bijatu alu Eber,
Eber afost bijatu alu Sala,
³⁶ Sala afost bijatu alu Kenan,
Kenan afost bijatu alu Arpakšad,
Arpakšad afost bijatu alu Šem,
Šem afost bijatu alu Noa,

[†] **3:32** Sala, Sala - Njeki grčki rukopisurj skrije: "Salmon, Salmon".

[‡] **3:33** Admin, Admin ... Arni, Arni - Njeki grčki rukopisurj skrije: "Aram, Aram".

Noa afost bijatu alu Lamek,
³⁷ Lamek afost bijatu alu Metušalah,
 Metušalah afost bijatu alu Henok,
 Henok afost bijatu alu Jered,
 Jered afost bijatu alu Mahalalel,
 Mahalalel afost bijatu alu Kenan,
³⁸ Kenan afost bijatu alu Enoš,
 Enoš afost bijatu alu Šet,
 Šet afost bijatu alu Adam,
 Adam afost bijatu alu Dimizov.Š

4

Nikuratu iskušajtje p Isusu (Mt 4,1-11; Mk 1,12-13)

¹ Isusu, pljin ku Sufljetu alu Svântuluj, apljikat dăla apa Jordan š Sufljetu la dus ăn lok undje nuje nimika ² š d patruzăč (40) d zălje š la iskušăt nikuratu. D zăljljalja na mănkat nimik, š kănd atrikut patruzăč (40) d zălje, afost flămănd.

³ A nikuratu ja zăs: “Akă ješt Bijatu alu Dimizovuluj, zi alu buluvanusta s postanjaskă mălaj.”

⁴ Isusu ja odgovorit: “Skris je ăn Svântă pismă: ‘Nu trijaštje omu samo d mălaj.’”✠

⁵ Š nikuratu la dus p Isusu p marje djaj š ja pokazăt dăturdată tuată cara alu pămăntuluj ⁶ š nikuratu zăče: “Cije osă zdauv asta tuată vlast š slava aluj. Mije je dat š jo dav alu činje vrjauv. ⁷ Akă t poklonještj la minje, tot je alu tov.”

Š 3:38 bijatu alu Dimizov – Aja značajtje k je Adam stvorit p slika alu Dimizov (vjez Post 1,26-27; 5,1-3). Slično, tuată lumja arje sămăncă ăn Dimizov (vjez Ap 17,28-29). ✠ 4:4 ZakPon 8,3

⁸ Isusu ja odgovorit: “Skris je ăn Svăntă pismă: ‘Klanjaštje la Domnu, Dimizov alu tov, ș aluj jedino služaštje!’ ”✠

⁹ Nikuratu la dus ăn trg Jeruzalem ș la pus p șpic p Hram ș zăče aluj: “Akă ješt Bijatu alu Dimizovuluj, arunkitje da iča ăn zos! ¹⁰ Daja če skris je ăn Svăntă pismă:

‘Jel osă zapovidjaskă alu anđeli aluj d tinje s t păzaskă’,

¹¹ ș: ‘p mănj s t adukă undje ku pičoru s nu t tu luvješt d buluvan.’ ”✠

¹² Isusu ja zăs: “Skris je ăn Svăntă pismă: ‘Nu iskuša p Domnu, Dimizov alu tov!’ ”✠

¹³ Kănd iscrpit tuată kušnja, nikuratu sa udaljiti dăla jel pănla nuavă prilikă s l iskušaskă.

*Isusu ăncăpje s služaskă alu Dimizov
(Mt 4,12-17; Mk 1,14-15)*

¹⁴ Isusu, pljin d snagă alu Suflijetuluj, sa tors ăn regija Galileja ș vorba d jel sa proširit ăn tuatje lokurj ăn Galileja. ¹⁵ Isusu ănvăca ăn lokurj undje židovi s strănda ș s ruga (karje s kjamă sinagoga) ș toc l hvalja.

*Lumja ăn Nazaret odbacaštje p Isusu
(Mt 13,53-58; Mk 6,1-6)*

¹⁶ Š atunča Isusu avinjit ăn Nazaret, ăn sat undje akriskut. Š kašă uvjek sămbătă untră ăn sinagogă ș sa drikă s citjaskă d Svănta pismă pănglă toc. ¹⁷ Alu Isusuluj antins knjiga alu prorokuluj Izaija. Jel adiškis knjiga ș angăsăt lok undje stă skris:

18 Sufletu alu Domnuluj je p minje.

Madat snagă ș autoritet

s rubjesk Bună vorbă alu săračilor.

Matrimjes s rubjesk alu lumjej karje zarobic

s puatje s pljače slobodni,

s tork vidu alu vorbilor,

s oslobodjesk p lumja dăla älja karje lji mučastje,

19 ș s rubjesk k ästa an än karje Domnu aratä aluj binilje.✧

20 Atunča Isusu ankis knjiga, untuarče alu pomočnikuluj š šadje s rubjaskă. Tuatä lumja än sinagogă sujăta än jel š jedva štipta s zăkă nješto. 21 Š ančiput ku aštja vorbje s lji zăk: “Astăz sa ispunit aštja vorbje d Svănta pismă karje akuma amčtitit.”

22 Š kănd Isusu azavršăt ku vorba, toc karje irja än sinagogă rubja d jel š s mira d binilje alu Dimizovuluj d karje jel rubja. Jej rubja: “Dali nuje ästa bijatu alu Josip?”

23 A Isusu lji zăče: “Sigurno osă mi zăčec asta poslovică: ‘Doktorulje, likujaštje sāngur p tinje!’ š: ‘Făj š aiča än trg undje ajkriskut aja čam auzăt če sa dogodit än trg Kafarnaum.’ ” 24 Š nastavit: “Asta poslovică je istinita: ‘Nimilja nu prihvatjaštje p proroku än lok undje jel akriskut’.

25 Kum š štijec afost multje udovic än Izrael kănd proroku Ilija afost viuv. Atunča p trje (3) aj š šasă (6) lunj na fost pluaje š apostanit marje fuamje p tot pămăntu. 26 Ali Dimizov na trimjes p Ilija alu ničuna udovică än Izrael. Njego jel la trimjes

✧ 4:19 Iz 61,1-2

s ažitje alu udovicāj karje na fost Židovkā ān trg Sarfata majuprapje d trg Sidon.✠* 27 Š isto aša känd afost proroku Elizej viuv, ān Izrael afost multje lumje karje avja gubā, zarazna bualā p pjalje.† Ali ničunu dāla jej nu sa likujit osim Naaman d Sirija.”✠

28 Känd auzāt, toc ān sinagogā sa nikāžāt. 29 Jej sa skulat, la putirit d trg š la dus p rub d litičā p karje sagradit alor trgu s l runče ān zos. 30 Ali jel atrikut āntrā jej š apljikat p drumu aluj.

*Isusu putirjaštje dān om p sufljetu alu rov
(Mk 1,21-28)*

31 Isusu sa slubāžāt zos ān Kafarnaum, karje je još unu trg ān regija Galileja, undje ānvacā sāmbātā ān sinagogā. 32 Š lumja karje punja urjajke afost zadivic ku vāncalā aluj daja če rubja kašā āla karje arje vlast.

33 Afost ān sinagoga omu ku sufljetu alu rov. Jel astrigat ān tot glasu: 34 “Hej, če aj tu ku noj, Isusulje dān Nazaret? Ajvinjit s uništještj p noj p sufljeti

✠ 4:26 1 Car 17,8-16 * 4:26 Atunča Ilija apljikat ān altu pāmānt alu komšiulor. P pāmāntula atrijit una uduvicā š bijatu alu je, š skoro arāmas frzdā mānkarje d pluaje karje apostanit fuamja. Međutim, jej sa pobrinit d Ilija š Dimizov sa pobrinit d jej aša če gāvanu alor ku pjelmu š alor volba d zitin nikad nu sa spraznit. Tuatā vrijamja atrajit fuamja, jej avut mānkarje. Ilija ānklo arāmas maj mult aj. † 4:27 gubā, zarazna bualā p pjalje – Asta fražā prevodjaštje grčka vorbā karje s koristja d označalā njeke različite vrstje d bualje p pjalje. Tradicionalno s podrazumjaštje k s odnosaštje p guba. Om karje avut una d aštja bualje p pjalje smatratit je ritualno rov. Omu atribja cānut odvojit d alci lumje kum alu alcilor na prenesja bualā š kum nu vinja ān kontakt ku altu om š afiča p omula ritualno rov (vjez Lev 13,45-46). ✠ 4:27 2 Car 5,1-14

alji rovj? Štiuv jo činje ješt tu: tu ješt Svāntu karje Dimizov atrimjes!”

³⁵ Isusu ja zapovjedit: “Tač š ješt dān jel!” P aja sufljetu alu rovp omu la dubārāt pānglā toc š aišāt d jel š nu ja naudit nimika.

³⁶ Lumja afost zadivic š ančiput s rubjaskā unji ku alc: “D karje aštja vorbje! Ku autoritetu š ku snaga zapovjedjaštje alu sufljeti alji rovj, š jej jašā!”

³⁷ Š toc ān regijaja auzāt če Isusu afukut.

Isusu likujaštje p multā lumja

(Mt 8,14-17; Mk 1,29-34)

³⁸ Isusu aišāt d sinagogā š apljikat ān kasā alu Šimun. A suakra alu Šimunuluj amučito marje fok š jej la rugat s ja žutje. ³⁹ Isusu astat pānglā ja, zapovjedit alu fokuluj s u lasje š foku alāsato. Š odma sa skulat š lja dus s mālānčje.

⁴⁰ Kānd akāzut nuaptja,‡ toc karje arje bolesnikurj lja dus la Isusu. A Isusu p tot āla apus mānilje s lji likujaštje d tuatje bualje. ⁴¹ Isusu putirja sufljeti alji rovj dān multje lumje, š sufljeti alji rovj striga kānd iša: “Tu ješt Bijatu alu Dimizovuluj!” Atunča jel alor zapovjedit s nu rubjaskā daja če jej aštijut k je jel Kristu p āla karje Dimizov atrimjes.

Isusu pljakā ān altje trgurj

(Mk 1,35-39)

‡ **4:40** Kānd akāzut nuaptja – Ān grčki original skrije: “kānd kadje suarilje”. D Židovj alta zuvā ančiput kānd suarilje kadje. Daja če na kutizat s lukrjazā s l lukrjazā sāmbātā, štipta pānd sāmbāta nu završaštje, a atunča ančiput s adukā p lumja bulnavā la Isusu.

42 Känd asvanit zuva, Isusu aišat d trgula š apljikat ən pustinje. Š multă lumje l kată. Känd la găsăt, jej l ruagă s rămăje ku jej. 43 A jel lji zăče: “Trjebje s măduk š ən alturj trgurj s rubjesk Bună vorbă d cara alu Dimizov. Daja Dimizov matrimjes.” 44 Š Isusu rubja Bună vorbă ən sinagogje ən pământ alu Židovilor.Š

5

Isusu kjamă p Šimun, p Jakov š p Ivan s l sljedjaskă

(Mt 4,18-22; Mk 1,16-20)

1 Una zuvă, känd Isusu astat pänglă apă Galileja,* multă lumje s strănđa pänglă jel s audje vorba alu Dimizov. 2 Majdată d asta, njeke ribarji već aišat dăn čamacurj š ančiput s čistjaskă mrežilje. A Isusu avizut alor doj (2) čamacurj p obală 3 š auntrat ən unu čamac, karje irja alu Šimun. Š Isusu la rugat s puatje ucără s l pinđje dăla obală. Atunča šadje, š ənvăca p narodu d čamac.

4 Känd aprestanit s rubjaskă, zăče alu Šimun: “Pinđje čamacu maj dăpartje undje maj adănkă apa, š arunkăc mrežilje d pukat.” 5 Šimunu zăče alu Isusuluj: “Gospodarulje, tuată nuaptja njam potruđit š nimika nam pukat. Ali kum tu aša zăč, osă arunk mreža.” 6 Känd Šimun š ortači aluj afukut

Š 4:44 ən pământ alu Židovilor – Ən grčki original skrije: “ən Judeja.” Međutim, š akă Luka asta vorbă koristjaštje d označală regija alu rimulor Judeja, njekad (kašă kum je aiča š ən 23,5) jel koristjaštje d označală d tuată domovina alu Židovilor. * 5:1 pänglă apă Galileja – Ən grčki original: “pänglă apă Genezaret”. Isto će š apa Galileja.

aja, jej apukat mult pjaštje, atāta d mrežilje ančiput s s rupā. ⁷ Ribarji afukut ku māna alu ortači alor ān altu čamac s vije s ažutā. Jej avinjit š atāta napunit p amiždoj čamacurj d pjaštje k jej ančiput s potunjaskā.

⁸ Kānd Šimun Petar aja avizut, akāzut la intja alu Isusuluj š začē: “Fuđ dāla minje, Domnulje, daja če nu sānt om bun!” ⁹ Š jel š toc karje afost ku jel ān čamac sa mirat kāt mult pjaštje apukat. ¹⁰ Š isto aša sa mirat Jakov š Ivan, fičorji alu Žebedej, ortači alu Šimun.

Isusu atunča začē alu Šimun: “Navja frikā. Dakuma osā puč p lumja†.” ¹¹ Kānd jej askos čamacurj p obalā, jej alāsat tot š apljikat dāpā Isusu.

*Isusu likujaštje p omu karje arje bualā p pjalje
(Mt 8,1-4; Mk 1,40-45)*

¹² Una zuvā Isusu avinjit ān unu trg undje afost unu om pljin d bualje p pjalje. Kānd jel avizut p Isusu, akāzut la intja alu Isusuluj ku fālči kātri pāmānt š sa rugat d jel: “Domnulje, akā vrjaj, poc s m likuješt.”

¹³ Isusu tindje māna, la dotaknit š začē: “Vrjauv. Fi likujit!” Š guba odma sa povlačit. ¹⁴ Isusu ja naredit: “Nu zača alu nimilja, nu još, njego fuđ odma š pokazaštītje alu popāj kum aputja s t pregledjaskā. Prinisaštje žrtvā d čistjala ata, kum Mojsije azapovidit kum aputja toc s vjadā k ješt likujit.”✧

† **5:10** Dakuma osā puč p lumja značaštje k Petar rubjaštje alu lumjej d Dimizov š lji duče la Dimizov. ✧ **5:14** Lev 14,1-32

¹⁵ Atunča glasu d Isusu tot maj mult sa proširit š mulc narod avinja s l audje š s likujaskă d buala alor. ¹⁶ A maj mult vorj jel s povlača ăn pustinje š s ruagă.

*Isusu likujaštje p omu karje nu puatje s umblje
(Mt 9,1-8; Mk 2,1-12)*

¹⁷ Kănd una zuvă Isusu ănvaca p narodu, ănklo šidja š farizeji š učitelji alu zakonu alu Mojsije karje avinjit dăn tot satu ăn regija Galileja š regija Judeja š d trg Jeruzalem. A săla alu Domnuluj irja ku Isusu s likujaskă p lumja. ¹⁸ Avinjit njeka lumje karje aduče p nosilje p om karje nu puatje s umblje, pa pokuša s l adukă š s položaskă păglu Isusu. ¹⁹ Păntruv narod jej na putut s l adukă ăn kasă undje Isusu ănvăca. La dus p stipinic p krov š afukut rupă š p nosilă, la slubuzăt † ăn mižlok d sobă pravo la intja alu Isusuluj.

²⁰ D aja Isusu ashvatit k krjadje ăn jel, azăš: “Ortakulje, sa oprostit grešala ata.”

²¹ P asta učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji agăndit: “Činje ăsta karje găndjaštje k rubjaštje kašă Dimizov? Činje, osim Dimizov, puatje s oprostjaskă grešala?”

²² Ali Isusu aštijut će găndjaštje š lji zăče: “Dăče aša găndic? ²³ Dali nuje majušurje s zăkă: ‘Sa oprostit grešala ata’, njego s zăkă: ‘Skual š umblă’? ²⁴ Ali, s

† **5:19** La dus p stipinic p krov š afukut rupă š p nosilă, la slubuzăt – ăn grčki original skrije: “Sa urkat p krov š slubăzăt p omu karje nu puatje s umblje...pisti pločic d glină (crjep)”. ăn zuviljalja ăn pămăntula, fiča krovu d năroj š d paje karje s punja p krăč š p građe. Njekad koristja pločic d glină (crjep). Krovj irja ravni, a kăši avja stepinic ili basamač p karje lumja s urka p krov.

štijic k jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p pământ s oprostjesk grešala.” Atunča začē alu omuluj karje nu puatje s umblje: “Cije zāk: ‘Skual, ja nosilā š fuđ akasā!’ ”

²⁵ Š omu akuma sa skulat la vojki alor, alat aja p čaja azukut š apljikat akas, slavja p Dimizov p drum. ²⁶ Š toc afost skroz zadivic š ančiput s slavjaskā p Dimizov. Afost pljin d frikā š rubja: “Astāz noj amvizut nješto če nuje d krizut!”

*Isusu kjamā p porezniku
(Mt 9,9-13; Mk 2,14-17)*

²⁷ Isusu dāpā aja aišāt š avizut p cariniku Levi Š kum šadje la carinā, š ja zās: “Vinā dāpā minje.” ²⁸ Š Levi sa skulat, alāsat tot, š apljikat dāpā jel.

²⁹ Atunča Levi apriredit d Isusu marje veselije ān kasa aluj. A ku jej amānkāt mulc lumje š āntrā jej irja mulc carinikurj. ³⁰ Atunča njeki farizeji, š njeki učiteljurj d zakonu alu Mojsije karje irja d grupa alor š prigovorja alu učenikurlje alu Isusuluj ku vorbilje: “Dāče mānkāc š bjec ku carinikurlje š ku lumja karje grešaštje?”

³¹ A Isusu lja zās: “Alu lumjej zdravānā nu trjebje doktorjamja, već alu lumjej karje bulnavā trjebje doktorjamja. ³² Nam vinjit s kjem p lumja karje gāndjaštje k je pravedna, njego amvinjit s kjem p lumja karje grešaštje s s okrinjaskā la Dimizov.”

*Isusu ānvacā k nov drumu aluj maj bun njego
drumu alu bātār
(Mt 9,14-17; Mk 2,18-22)*

Š 5:27 Levi isto s kima Matej. Vidjec (Matej 9,9).

³³ Njeka lumje ja zäs: “Učenikurlje alu Ivan maj mult vorj postjaštje š s ruagă, aša š učenikurlje alu farizeji, ali alji tjej stalno mälănkă š bja.”

³⁴ Lja antribat Isusu: “Dali kutizăc svatovi alu mladoženjej s natiric s postjaskă pând mladoženja ku jej?*” ³⁵ Ali osă vinje vřijamja kănd osă lji ja p mladoženja† š atunča s postjaskă.”

³⁶ Atunča Isusu nastavit aša će lja spus asta vorbă: “Numilja nu rupje pjatika dăla cuală nuavă s puată s krpjaskă p cuală bătrnă. Akă aja fače, osă rupă cuala nuavă, a pjatika dăla nuavă cuală nu pristajaštje alu cuală bătrnă. ³⁷ Š numilja nu tuarnă vinu alu nov‡ ăn bătrnă tăšnj d pjalje. Š Akă aja fače, vinu alu nov osă rupă tăšnjilje* š osă varsă, a tăšnjilje osă propanjaskă. ³⁸ Njego, vinu alu nov trjebje s s tuarnje ăn nuavje tăšnj. ³⁹ Š numilja činje bja bătărn vin nu vrja vinu dăla nov daja će zăče: ‘Bătărn je maj bun.’”†

* **5:34** Postu je znaku d tugă. Svatovi nikad nu postjaštje pând s slavjaštje. † **5:35** Isusu p jel usporidjaštje ku mladoženja, a p učenikurlje aluj ku svatovi. ‡ **5:37** vinu alu nov ili “sok d strugurj.” Asta s odnosaštje p vin karje još na kopt. § **5:37** tăšnj – Asta afost saku karje afost fukut d pjalje alu životinje. * **5:37** vinu alu nov osă rupă tăšnjilje – Kănd vinu alu nov akopt jel slubadje plinu karje proširjaštje tašna. Daja će tašna abătrnă piznjaštje daja će nu maj puatje s s raširjaskă kašă tašna anuavă. † **5:39** Asta metaforă s razlikujaštje dăla tradicija alu vođilor karje kašă vinu alu bătărnă š nov načinu d život karje je Isusu ănvăca karje je kašă vinu alu nov. Poanta alu asta ilustracija je k lumja karje zanjimja samo tradicija alor na vut voje s puje urjajke karje je Isusu ănvăca, š akă aja će jel ănvăca ispunja tot čije alor (židovsko) Svăntă pismă zapovidjaštje.

6

Isusu začē k arje autoritet p sãmbãta, svãntã zuvã alu židovilor

(Mt 12,1-8; Mk 2,23-28)

¹ Una sãmbãtã Isusu triãa pisti pijanã d gruv. Uãenikurlje aluj rupja gruv, š la trljit ku mãnilje š la mãnkat. ² A njeki farizeji azãs: “Dãçe prekršãc zakonu alu Mojsije ku aja ãe rupjec gruvu ãn sãmbãtã?”*

³ Isusu lja odgovorit: “Dali voj nas ãitit ãn Svãntã pismã ãa fukut David, argatu alu Dimizov, kãnd aflãmãzãt jel š ãlja karje afost ku jel? ⁴ Dali na auntrat ãn šator undje Dimizov s poštujãstje, jel amãnkat dã mãlaju karje posvitit š adat alu ãlja karje afost ku jel? Dali nu zãçe zakonu alu nostru k mãlajusta nu kutjazã s mãlãnãje nimilja ãinje nuje popã?”†‡ ⁵ Atunãa Isusu lja zãs asta: “Jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p sãmbãtã!”

Isusu likujaštje p omu ãn sãmbãtã

(Mt 12,9-14; Mk 3,1-6)

⁶ Alta sãmbãtã Isusu auntrat ãn sinagogã s ãnvacã. Afost ãnklo om karje na putut s koristjaskã

* **6:2** Zakonu alu Mojsije zãçe nu kutjez s lukrjez ãn sãmbãtã (vjez “sãmbãta” ãn rjeãnik). Farizeji irja strogi ãn naãinu karje jej tumaãa zakonu alu Mojsije š jej smatrja k ãla ãinje rupje gruvu jel lukrjazã (Iš 34,21). † **6:4** Vjez ãn 1 Sam 21,1-7. ‡ **6:4** Mãlaju karje je posvetit afost duavãsprjaãe (12) d mãlajurj karje s nalazja ãn lok svãnt ãn Šator. Popilje ãnklo punje ãn tuatã duminika d žrtvã alu Dimizov. ãn tuatã zuvã sãmbãtã lji prominja duavãsprjaãe (12) mãlajurj karje akopt ãn zuvasta. Samo popilje aputut s mãlãnãe mãlajur alji bãtrnje (Lev 24,5-9).

măna dirjaptă. ⁷ Učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji avrut s l optužaskă p Isusu k aprekršăt unu zakon alor. Daja pomatrja p Isusu s vjadă dal vrja ăn sămbătă s likujaskă.* ⁸ A Isusu aštijut găndjala alor pa zăče alu om karje arje mănă karje nu puatje s koristjaskă: “Skual š stăj aiča la intja alu toc!” Jel sa skulat š astat ănklo. ⁹ Atunča Isusu zăče: “S vu ănrjeb: Dopustjaštje zakonu alu Mojsije s s fakă ăn sămbătă binje, ili rov? S spasaskă životu, ili s l uništjaskă?” ¹⁰ Sa ujtat p toc ăn sinagogă š atunča zăče alu omuluj: “Ătiđje mănă!” Jel afukut aša š mănă sa likujit. ¹¹ Atunča farizeji š učitelji d zakon alu Mojsije sa nikăžăt, š ančiput s dogovorjaskă će s fakă păntruv Isusu.

*Isusu kuljađje p duavăsprjače (12) d apostolurj
(Mt 10,1-4; Mk 3,13-19)*

¹² Ăn zuviljalja Isusu apljikat p djal s ruadje š provodit nuaptja ku ruguala la Dimizov. ¹³ Kănd avinjit alta zuva, akimat la jel p učenikurlje š ăntră jej akuljes duavăsprjače (12) d lumje, karje lja odredit d apostolurj.

¹⁴ Afost Šimun, karje Isusu la kimat Petar, Andrija, fratilje alu Petar,

Š **6:6** karje na putut s koristjaskă mănă dirjaptă – Aiča š ăn 8. stih, ăn grčki skrije: “măna afost uskată”. Măna alu omuluj afost oštetiță aša k na putut s utingă. Vjerovatno afost savijită skroz ăn pulm, aša s izgledjaskă mikă š naborită. * **6:7** Mulc učitelj dăla zakon alu Mojsije azăs akă alu njeko tind njeka pomoću, aja je lukru. Daja će tumača zakonu strogo rov, azăs k nuje uredu s ătinde pomoću ăn sămbătă. Anvăcat k alu omuluj puatje s tingă pomoću ăn sămbătă samo ăn marje ozbiljna situacije kašă kum je porodu š kănd životu alu omuluj arfi ăn opasnost.

Jakov,
 Ivan,
 Filip,
 Bartolomej,
¹⁵ Matej,
 Toma,
 Jakov, kupilu alu Alfej,
 Šimun karje avut nadimaku Domoljub,
¹⁶ Juda, kupilu alu Jakov,
 š Juda Iškarjot, karje maj anklo izdajit p Isusu.

*Isusu anvacã š likujaštje
 (Mt 4,23-25; 5,1-12)*

¹⁷ Isusu sa dat an zos dãpã djal ku apostoli š astat p ravnica. Anklo aštjptat mulc alturj učenikurj aluj š mulc narod d trg Jeruzalem š d tot pãmãntu alu Židovilor,† š d regija pãnglã apã undje irja trgurj Tir š Sidon p sjever. ¹⁸ Avinjit toc s puje urjajke la Isusu š s lji likujaskã tuatã buala. S likuja š alja karje lja mučit sufljeti alji rovj. ¹⁹ Tuatã lumje la akãtat s l dotaknjaskã daja činje l dotaknja snaga ajiša dãn jel š lji likuja.

²⁰ Atunã Isusu sa ujtat p učenikurj š zããe:

“Nurukošj ištjec voj karje ištjec sãraã
 k voj ištjec ukljuãic an cara alu Dimizov!

²¹ Nurukošj ištjec voj karje ištjec flãmãnž
 k voj osã fic narinic!

Nurukošj ištjec voj karje akuma plãndec

† **6:17** pãmãntu alu Židovilor – An grãki original skrije: “Judeja”. Aja puatje posebno s odnosaskã p rimska regija an južna Palestina, ali an ašta stih s odnosaštje opãenito p tot pãmãntu an karje atrijit Židovi.

k voj osă vu radujic!

- 22 Nurukošj ištjec voj kănd lumja vu mrzaštje
 š kănd p voj isključaštje š vu vridjaštje š vu zăče
 k ištjec rovj
 daja če ištjec učenikurlje alji mjej, alu Bijatu alu
 Omuluj!
- 23 Raduicăvă voj ăn zuvaja š săric d radost
 k istina je nagrada avuastră marje je p čerj,
 k jej karje vu maltetirjaštje sămănce je alu ălja
 karje d mult maltetirja p prorokurlje!”

24 “Ali grjev vuavă, lumja karje bugată,
 k već asprimit utjšala avuastră!

25 Grjev vuavă karje ištjec narinic,
 k osă fic flămănz!

Grjev vuavă karje akuma vu radujic,
 k osă tugujic š s plăndec!

26 Grjev vuavă kănd p voj tuată lumja uhvaljaštje,
 k jej karje uhvalja p voj sămănce je alu ălja
 karje uhvalja d mult d prorokurlje alji
 mičinoš.”

*Isusu ănvacă s vrjem p dušmanji alji noštri
 (Mt 5,39–42)*

27 “A jo vu zăk, vuavă karje punjec urjajke: Vrjec
 p dušmanji alji voštri. Binje fičec alu lumjej karje
 vu mrzaštje. 28 Kătăc dăla Dimizov s fakă binje
 alu ălja karje vu blastămă. Rugăcăvă d ălja karje
 p voj maltetirjaštje. 29 Alu ăla karje t luvjaštje p
 una falkă tindje š altă, š alu ăla karje c ja ancuku
 dopustjaštje s c ja š kămaša. 30 Ali dăj alu tot ăla
 karje dăla tinje kată, a dăla ăla karje dăla tinje fură

nu kăta s ăntuarkă. ³¹ Fićec alu lumjej isto će vrjec jej vuavă s fakă.

³² Akă vrjec samo p ălja karje p voj vrja, nu zasluźac nagradă. Ő lumja karje rovj vrja p ălja karje vrja p jej. ³³ Isto aša akă fićec binje samo alu ălja karje faće vuavă binje, nu zasluźac nagradă. Ő lumja karje rovj faće isto aja. ³⁴ Akă pozajmic samo alu ălja karje puatje s vu ăntuarkă ăndrăt, nu zasluźac nagradă. Ő lumja karje rovj pozajmjaštje alu lumjej karje rovj s s ăntuarkă ăndrăt. ³⁵ Njego, vrjec isto p dušmani alji voštri. Fićec binje alor Ő pozajmic alu ălja karje nu puatje s vu ăntuarkă ăndrăt. Akă aja fićec, osă primic marje nagradă Ő osă fic kašă Maj marje Dimizov karje bun kătri lumje karje nu zahvaljaštje Ő karje je rovj. ³⁶ Fic bunj kătri tuată lumje kum Tata alu vostru ăn őrj jaštje bun kătri tuată lumje.”

Isusu ănvacă s nu sudjaskă

(Mt 7,1-5)

³⁷ “Nu sudic Ő nusă fic sudic. Nu optuźac Ő nusă fic optuźac. Oprostit Ő osă vu fije oprost. ³⁸ Dăc Ő Dimizov osă vu dja. Jel osă vu tuarnă marje kolićină ăn puală, ka omu bun karje punjaštje găvanu aluj d gruv aša će nabijaštje Ő potresaštje gruvu pănd god nu s napunjaštje, Ő nastavjaštje s dodajaskă još maj mult pănd gruvu nu s prelijaštje. K kum miric alu alcilor, aša Dimizov osă mirjaskă Ő vuavă.”

³⁹ Isusu azăs alor Ő još una vorbă: “Dali puatje vorbu s adukă p vorbu? Nu puatje, k amiźdoj osă kadă ăn rupă. ⁴⁰ Ućeniku nuje maj marje d učitelju aluj. Ali tot ućeniku p karje učitelju la ănvăcat tot

če štije, osă fije kašă učitelju aluj. ⁴¹ Dăče tujc la aškja ăn vojku alu altuluj, a nu vjez ljemnu ăn vojku alu tov? ⁴² Dăče zăč alu altuluj: ‘Omulje, s c skot aškja dăn vojku alu tov’, a săngur ăn vojku nu vjez ljemnu? Ku duavă licje! Skuatje majdată ljemnu dăn vojku alu tov pa atunča osă vjez kum s skoc aškja dăn vojku alu altuluj.”

Isusu ănvacă d bunje š d ruavje vorbje
(Mt 7,17-20; 12,34-35)

⁴³ “Ljemnu alu bun nu puatje s rudjaskă plodu karje nuje bun, nič ljemnu karje nuje bun nu puatje s rudjaskă plodu alu bun. ⁴⁴ Tot ljemnu s kunaštje p plod. Dăn mărčinj nu sa dună smokva nit strugurlje. ⁴⁵ Isto aša bun omu rubjaštje bunje vorbje k je inima aluj bună, a omu rov rubjaštje ruavje vorbje k je inima aluj ruavă. Aja će omu rubjaštje arată d karje jel inima arje.”

Omu karje je mudar fače aja će Isusu zăče
(Mt 7,24-27)

⁴⁶ “Če mikimăc, ‘Domnu, Domnu!’, a nu fičec aja će zăk? ⁴⁷ ăla karje vinje la minje š auzăt vorbilje alji mjalje š fače aja će zăk ⁴⁸ je kašă omu karje fače kasa š surpa adănkă rupă š postavit temelju p buluvan. A kănd avinja poplava, š kănd apa navalit p kasă, nu puatje s miškă daja će binje făkută. ⁴⁹ Ali ăla karje auzăt vorbilje alji mjalje š nu fače aja će zăk je kašă omu karje fače kasa p pămănt frzdă temelj. Kănd apa navalit p kasă majdată sa duburăt š irja skroz uništītă.”

7

Isusu likujaštje p argatu alu kapetanuluj alu rimuluj

¹ Dăpă aja če tot azăs alu naroduluj, Isusu apljikat ăn trg Kafarnaum. ² Ănklo afost njeki kapetan alu rimuluj karje avut argat karje avut d jel milă. Ăla argat afost bulnav p muartje. ³ Kănd kapetanu auzăt d Isusu, atrimjes la jel vođe alu lumjaja karje irja Židovurj ăn trgula s l ruadje s vije š s likujaskă p argatu aluj. ⁴ Kănd jej avinjit la Isusu, mult la rugat: “Zaslužăt s ji fač aja ⁵ daja če vrja p narodu alu nostru, frzdă jel noj nam putja s sagrađim sinagoga anuastră.”

⁶ Isusu apljikat ku jej. Š kănd avinjit la upruapje la kasă, atrimjes kapetanu p ortači la Isusu. Jej azăs: “Kapetanu azăs asta: Domnulje, nu tu mučja. K nu sânt vrjedan s uncăr ăn kasa amja. ⁷ Nu sânt vrjedan s viuv pănla tinje. Njego samo zi dundje god ješt s s likujaskă argatu alu mjov. ⁸ Asta štjuv k š jo mora s askult p kapetanu alu mjov. Am š jo vuastje dusu minje. Š zăk alu unu: ‘Fuđ!’ š jel pljakă. Š alu altuluj zăk: ‘Vină aiča!’ š jel vinje. Š alu argatu alu mjov zăk: ‘Făj aja!’ š jel fače.”

⁹ Kănd auzăt aja, sa mirat Isusu š sa okrinit la mulc lumje karje apljikat dăpă jel š zăče: “Istina je, ăn Izrael na găsăt p unu Židov karje krjadje kašă ăsta karje nuje Židov karje aša krjadje.” ¹⁰ Kănd sa torsi akas ălja p karje kapetanu atrimjes, angăsăt p argatu likujit.

Isusu uskrisnjaštje p bijatu alu udovicăj

11 Dăpă aja Isusu apljikat ăn trg karje s kima Nain. La sljedit učeníkurlje aluj š mulc lumje.

12 Kănd avinjit la upruapje la uša alu trguluj, baš atunča njeka lumje aduče p mort fălkov dăn trg pănla gruapă s l ăngruapă. Fălkovu karje amurit afost jedinac la mamă, karje afost udovică, š mulc lumje dăn trg irja ku ja.

13 Kănd Domnu Isusu avizuto ja fost žau d ja š ja zăs alu je: “Nu plănda!”

14 Avinjit š adotaknit nosiljilje, a lumja karje la dučja astat. Isusu azăs: “Fălkovulje, c zăk, skual!”

15 Š fălkovu sa drikat š arubit, a Isusu azăs alu mumusăj: “Jakăc kupilu alu tov”.

16 Toc sa mirat la săla alu Dimizovuluj. L slavja š zăča: “Marje proroku trijaštje ăntră noj! Dimizov avinjit s ažută alu narodu aluj!”

17 Š toc ăntră Židovj* š ăn altje lokurj auzăt aja će Isusu afukut.

Ivan karje Bătjază trimjatje p učeníkurlje aluj s ăntrjabă jaštje Isusu Mesija

(Mt 11,2-11)

18 Učeníkurlje alu Ivan arubit alu Ivan d tot aja će Isusu afukut. Ivan akimat p doj (2) učeníkurj aluj

19 š lja trimjes la Domnu Isusu s l ăntrjabje: “Ješt tu ăla karje Dimizov aobečit k osă vije† ili dal trjebje s štiptăm p altu s vije?”

20 Kănd jej avinjit la Isusu, azăs lumjaja: “Ivan karje bătjază atrimjes p noj la tinje s t ăntribăm:

* **7:17** toc ăntră Židovj - Ăn grčki original skrije: “Judeja”. Aja puatje posebno s odnosask p trgu alu rimuluj ăn južna Palestina, ali ăn ăsta stih s odnosaštje p općenito p tot pământu ăn karje atrijit Židovi. † **7:19** karje Dimizov aobečit k osă vije - Ăn grčki original skrije: “ăla karje trjebje s vije.” Aša s rubja d Mesija.

‘Ješt tu äla karje Dimizov aobečit k osä vije ili dal trjebje s štiptäm p altu s vije?’ ”

²¹ Pänd jej afost änklo, Isusu alikujit p mulc d bualä, d patjalä š d sufljeti alji rovj. Š alikujit p multä lumje karje vorbj s puatje s vjadä. ²² Atunča aodgovorit alor: “Fuđic š javic alu Ivan ča vizut š auzät: vorbi vjadje, lumja karje nu puatje s umblä akuma umblä, lumja karje avut bualä p pjalje, † akuma je likujic, surdi audje, morcä s skualä, š alu säračilor s rubjaštje Bunä vorbä d Dimizov. ²³ Blagoslovit äla karje nu kadje än vjerä dän minje.”

²⁴ Känd apljikat učenikurlje alu Ivan, Isusu ančiput s rubjaskä alu multä lumje d Ivan. Jel azäs: “Aspljikat än lok undje nuje nimika. D karje om aspljikat änklo s vidjec? Dal aspljikat s vidjec p njeko karje kaš trstika karje väntu uljigäna? Nu! Nas pljikat aja s vidjec. ²⁵ Ili aspljikat s vidjec p omu karje mändru änbräkat? Nu! K lumja karje aduče mändrje cualje š trijaštje än bugacije s nalazaštje än palače alu caruluj. ²⁶ Aspljikat s vidjec p proroku? Da! Jel je maj marje prorok. ²⁷ Ivan je äla d karje je skris än Sväntä pismä:

‘Jakä, trimjet p omu karje duče vorba amja
s pljače la intja ata s pripremjaskä drum d
tinje.’✧

²⁸ Punjec binje urjajke: d tuatä lumje karje ikad atrijit nimilja nuje maj marje d Ivan. A ipak, än

† 7:22 bualä p pjalje – Vjez fusnota än 4,27. ✧ 7:27 Mal 3,1

cara alu Dimizov, āla karje je maj mik je maj marje d jel.”Š

Isusu ukurjaštje p vođilje alu Židovilor daja ča odbit p Ivan š p jel

(Mt 11,12-19)

²⁹ Tuatā lumja karje apus urjajke la Isusu, čak š carinikurlje, već askultat poruka alu Ivan š p jej jel lja bātizat. Atunča, känd jej auzāt če Isusu azās, sa složāt k Dimizov zaista atrimjes p Ivan s kjamje p narodu s s pokajaskā.* ³⁰ Naprotiv, farizeji š učitelji alu zakonu alu Mojsije aodbit planu alu Dimizov d jej daja ča odbit s lji bātjazā Ivan.

³¹ Isusu azās: “A ku činje s lji usporidjesk p lumja ān asta vrijamje?† P činje samānā? ³² Jej je kašā kupi karje šadje la tržnicā š unu p alt s strigā:

‘Noj amkāntat vuavā vjasāl kāntič
š voj na žukat!

Noj amkāntat vuavā tužne kāntič

Š **7:28** maj marje d jel – Isusu nu zāče k je Ivan nuje marje prorok. Zāče k je lumja karje adoživit blagoslovurj alu carāj alu Dimizovuluj, kašā āštja lumje (vjez stihurlje 18-23), zaista blagoslovic. Uživjaštje ān stvarurj karje Ivan još na doživit. Lumja alu pāmāntusta smatnjaštje p njeka lumje k je nevažni. Ali ān cara alu Dimizov, Dimizov lji smatnjaštje k je važni. * **7:29** sa složāt k Dimizov zaista atrimjes p Ivan s kjamje p narodu s s pokajaskā – Ān grčki original skrije: “opravdja p Dimizov”. D āsta kontekst, aja značaštje k sa slažāt k je drumu alu Dimizov, karje Ivan š Isusu rubja, bun. † **7:31** lumja ān asta vrijamje – Ān grčki original skrije: “lumja d āsta naraštaj”. Aja Isusu maj mult kima p ālja karje aluj s protivja, posebno p vođilje alu Židovilor.

a voj na pläns!'[‡]

³³ K, avinjít Ivan karje bätjazä na mäňkat mäľaj nič vin na but,Š a začec: 'Äň jel je sufljetu alu rov!' ³⁴ Jo, Bijatu alu Omuluj, avinjít karje amäňkat šambut, a začec: 'Jakä, omu karje vrja mult s mäľänče š s bja mult vin, ortaku alu carinikuluj š ku grešnikurlje!' ³⁵ Toc karje prihvatjaštje mudrost alu Dimizov razumjaštje k Dimizov atrimjes š p minje š p Ivan.'^{*}

Isusu äňvacä k äla alu činje mult s oprostjaštje, mult š surutä

(Mt 26,6-13; Mk 14,3-9; Iv 12,1-8)

³⁶ Unu farizej akimat p Isusu s mäľänče ku jel. Jel auntrat äň kasä alu farizej š alat loku la astal s mäľänče.[†] ³⁷ Afost njeka mujarje, kunuskutä äň trgula p grešala alu je. Ja adoznajít k Isusu mäľänkä la farizej äň kasä. Š jakä, mujarja adus skumpä ulje karje miruasä äň mäňdru bukal. ³⁸ Š astat la pičuarje dăpä Isusu. Ančiput s plängä š lakrmilje

[‡] **7:32** Isusu usporidjaštje p vođilje alu židovilor ku kupi karje je nikäžac p ortači alor k nu fače aja če vrja. Kašä aša kupi, vođilje alu židovilor uznemiric dän Ivan š Isusu k nu s ponašaštje kum alor s sviđaštje ili prihvatjaštje. **Š 7:33** na mäňkat mäľaj nič vin na but – Ivan trija grjev. Trija äň lok undje nuje nimika, mäňka skakavacurj š med š s äňbrka äň cualje neudobne (vjev Mt 3,4; Mk 1,6). ^{*} **7:35**

Toc karje prihvatjaštje mudrost alu Dimizov razumjaštje k Dimizov atrimjes š p minje š p Ivan – Äň grčki original skrije: "Š mudrost opravdjaštje p tuatje kupi alu je". Äň äšta kontekst, aja značaštje k je lumja mudra känd prihvatjaštje drumu karje rubja Ivan š Isusu.

[†] **7:36** alat loku la astal s mäľänče – Afost običaju la posebna gozbä kašä asta mäňkarje k omurj mäľänkä päňd začé udobno päňglä astal.

kādja p pičuarje. Ku pāru lja frikat, š lja surutat š lji uns ku skumpā ulje karje miruasā.

³⁹ Kānd avizut farizej karje akimat p Isusu, agāndit: “Kānd āsta om zaista arfi prorok, aštija činje je mujarasta karje l dotaknjaštje, k ja je marje grešnicā.”

⁴⁰ P aja Isusu ja zās: “Šimune, am s c zāk nješto.”

A jel azās: “Učiteljulje, zi!”

⁴¹ A Isusu azās: “Doj (2) omurj duguja alu unu om banj. Unu om ja dugujit činč sutje (500) kovanic d arđint,[‡] a altu om činžāč (50). ⁴² A kum jej na vut dundje s āntuarkā, alu amiždoj aoprostit datorija. Atunča karje d jej doj (2) maj mult osā l vrja?”

⁴³ Šimun azās: “Gāndjesk alu āla karje maj mult aoprostit datorija.”

Azās Isusu: “Binje azās.” ⁴⁴ Atunča Isusu sa okrinit la mujarje š zāče alu Šimun: “Vjez p asta mujarje? Jo auntrat ān kasā ata, ali tu nu maj dat apā s spāl pičuarilje, a ja aplāns š lakrmilje alu je akāzut p pičuarje a ja lja asplat š ku pāru mi lja frikat. ⁴⁵ Nu maj dučukit ku poljubacu, a ja, d kānd jo amuntrat na prestanit s m surutje pičuarilje. ⁴⁶ Tu nu maj uns kapu ku ulja, a ja ku skumpā ulje karje miruasā auns pičuarilje. [§] ⁴⁷ Dāče gāndješt k

[‡] **7:41** kovanic d arđint – Ān grčki original skrije: “denari”. Denar afost kovanica d arđint alu rimulor. Vridja kašā una dnevnica d obični radnik. **§ 7:46** Gostjamja ān kasā obično s nudja apa kum aputja s spalā pičuarilje, k većina lumje ili pljika dāskulcj ili duča sandalje š ān kasā vinja ku pičuarilje pljinje d prašānā. Gostjamja isto s dočekujaštje ku poljubacu ān falkā, a alu lumje posebne s unđa kapu ku mirosu alu dulče ku ulja d maslinā.

ja apokazăt atăta d marje ljubav? C zăk istină: aja je daja če grešala alu je, š akă lja fost multă, afost oprostit. Āla karje găndjaštje k trjebje aluj ucără s s oprostjaskă, āla vrja ucără.”⁴⁸ Atunča alu mujarje azăs: “Zaista, grešala ata cam oprostit.”

⁴⁹ Ālja karje afost ānklo ančiput āntri jej s rubjaskă: “Činje je āsta š grešala s oprostjaskă?”

⁵⁰ A jel zăče alu mujarje: “Daja čaj krizut, tu ta spasăt! S c dja Dimizov mir pând plječ!”

8

Mujerilje karje sljedjaštje p Isusu

¹ Majdată d aja Isusu pljika p trgovurj š p saturj s rubjaskă Bună vorbă d cara alu Dimizov. Afost ku Isusu duavăsprjače (12) apostolurj ² š njeke mujerj karje Isusu lja likujit dăla suflijeti alji rovj š dăla buală. Alja mujerj afost Marija karje afost d trg Magdala, dăn karje Isusu aputirit šaptje (7) suflijeti alji rovj, ³ Ivana, karje afost mujarja alu Kuza karje irja upravitelju ān palače alu Herod,* Suzana š multje altje mujerj. Jalje ku banji alor ažutat alu Isusuluj š alu apostolilor.

Isusu rubjaštje vorbă d om karje sijaštje sāmănca (Mt 13,1-17; Mk 4,1-12)

⁴ Kănd pānglă Isusu sa străns mulc lumje dăn tot trgu, atunča Isusu lji rubja asta vorbă: ⁵ “Una zuvă aišăt omu s posijaskă sāmănca ān polje. Kănd aposijit, njeka sāmănca akăzut p drum š lumja umbra p aja š puji lja amănkat. ⁶ Njeka sāmănca akăzut p pāmănt undje jaštje buluvan š tek ča kriskut sa

* **8:3** Herod - Vjez 3,1 ku fusnota ānklo.

uskat daja če narje apă. ⁷ Njeka sãmãnca akãzut ãntrã mãrãinij š mãrãinijlje akriskut una ku jej š ja sa ugušãt. ⁸ A njeka sãmãnca akãzut p bun pãmãnt š krjaštje š rudjaštje d usutã (100) d vorj.” Isusu azãs aja, š astrigat: “Toc ãinje arje urjekj s audã, trjebje s puje urjajke š s razumjaskã!”

Isusu ãnvacã kum alta lumje s ponašaštje kãnd audje vorba alu Dimizov

(Mt 13,10-23; Mk 4,10-25)

⁹ Uãenikurlje alu Isusuluj la antribat če znaãaštje asta vorbã. ¹⁰ Isusu azãs: “Dopustit vuavã s razumic tajnilje d cara alu Dimizov. Ali koristjesk aša vorbje kãnd jo ãnvãc p alcã s ispunjaskã Svãnta pismã:

‘S ujtã
a nu prepoznajaštje,
š s audã,
a nu razumjaštje’.*

¹¹ Jakã če znaãaštje asta vorbã: sãmãnca je vorba alu Dimizov. ¹² A sãmãnca karje akãzut p drum prestavjaštje p ãlja karje audje, ali vinje nikuratu š adus vorba alu Dimizov d inima alor aša s nu krjadje š nu s spasaskã. ¹³ A sãmãnca karje akãzut p buluvan prestavjaštje p ãlja karje audje, ku radost primjaštje vorba alu Dimizov, ali narje korjen. ãlja njeka vrijamje krjadje, a kãnd vinje iskušjala prestanjaštje s krjadje. ¹⁴ A sãmãnca karje akãzut ãn mãrãinij prestavjaštje p ãštja karje punje urjajke la vorba alu Dimizov, ali kum vrijamja trjaãe, p jej lji ugušaštje brigilje, bugucija š tuatje užitkulje alu

* **8:10** Iz 6,9

životuluj, daja jej nu duče plodu kopt. ¹⁵ A sāmānca karje akāzut p bun pāmānt prestavjaštje p lumja karje ku bunā š ku poštena inimā pāzaštje vorba alu Dimizov karje audje, jej pljakā maj dāpartje känd je grjev, daja jej aduče bun plod.”

¹⁶ “Nimilja nu prindje lampa s viljaskā ku posuda ili s uaskundje dusu pat, njego s upuje p postolje aša toc ālja karje untrā s puatā s vjadā binje. ¹⁷ K tot čije āviljit osā fije dāzvāljit š tot čije skuns osā s štije š osā vije p luminā. ¹⁸ Daja punjec binje urjajke k āla karje pāzaštje vorba amja osā razumjaskā mult, a p ālja karje nu pāzaštje vorba amja osā s ja š aja če gāndjaštje k razumjaštje.”

Jej karje fače voja alu Dimizov je članurlje alu familija alu Isusuluj

(Mt 12,46-50; Mk 3,31-35)

¹⁹ Atunča muma š fracā alu Isusuluj avinjit s l vjadā, ali na putut s vije la jel k afost mulc lumje.

²⁰ Ajavit alu Isusuluj: “Mumuta š fracā alji tej stā afar š vrja s t vjadā.”

²¹ Känd Isusu auzāt aja, azās alu lumjej: “Ālja karje punje urjajke š askultā vorba alu Dimizov mije je ka muma š ka frac.”

Isusu smirjaštje oluja la apā Galileja

(Mt 8,23-27; Mk 4,36-41)

²² Ān una zuvā azās Isusu alu učenikurlje aluj: “Tričem p alta partje la apā.” Jej auntrat ān čamac š aotplovit. ²³ Pānd plovja, Isusu ančiput s kulčje. Š ančiput s suflje marje vānt. Vāntu ančiput s fakā marj valurj karje ančiput s napunjaskā čamacu d apā š jej sa gāsāt ān rov.

²⁴ Jej avinjit la Isusu š la skulat š ja zās: “Gospodarulje, Gospodarulje, tonim!”

A Isusu sa skulat, azapovidit alu vāntuluj š alu valulor alji marj s stja š jej sa smirit š afost tišina.

²⁵ Atunča Isusu azās alu učenikurlje aluj: “Dāče nas krizut ān minje?”

A učenikurlje sa spirjat š sa mirat. Azās unji alu alc: “Činje āsta s zapovidjaskā čak š alu vāntuluj š alu apāj, š punje urjajke la jel?”

Isusu putirjaštje mulc sufljeti alji rovj dān om

(Mt 8,28-34; Mk 5,1-20)

²⁶ Avinjit ān regija Gerasa,† karje je p alta partje d apā d regija Galileja. ²⁷ Čim Isusu aišāt d čamac p obalā, avinjit la intja alu Isusuluj njeki om dān trg karje avut sufljeti alji rovj ān jel. Već d mult kum nu sa brkat nič atrijit ān kasā njego irja la mārmanc. ²⁸⁻²⁹ Multā vrijamje sufljeti alji rovj l cānja š akā lumja la ljigat p lanacurj š okove š l pāza, jel rupja lanacu š sufljeti alji rovj l natirja s pljače ān lok undje nuje nimika. Kānd omula avizut p Isusu, acāpat. Isusu azapovidit alu sufljeti alji rovj s jašā d omula. Akāzut la intja alu Isusuluj š astrigat: “Če vrjaj dāla minje, Isusulje, Bijatu alu Maj marje Dimizov? Mārog d tinje, nu m mučja!”

³⁰ Isusu la tribat: “Kum t kjem?” Jel zāče: “Mulc‡”, k afost ān jel mulc sufljeti alji rovj. ³¹ Š sufljeti alji rovj ančiput mult s s ruadje d Isusu s

† **8:26** regija Gerasa – Lumja karje atrijit ān trgula Gerasa š ān okolicā na fost Židovj. ‡ **8:30** Mulc – Ān grčki original krije: “Legija”. Legija afost rimska vorba d vuastje karje s odnosa p skupinā dān 6.000 vuastje. Aiča s koristjaštje d označalā d marje skupinā sufljeti alji rovj.

nu naridjaskä s pljače än jamä frzdä kraj undje osä fije kaznic.

³² A änklo p djal mult porč s ranja. Sufleti alji rovj sa rugat d Isusu s dopustjaskä s unträ än porč š Isusu adopustit. ³³ Atunča sufleti alji rovj aišät d om š auntrat än porč. Toc porči adat fuga än zos dăpä djal än apä š sa nikat.

³⁴ Känd lumja karje păza p porči avizut ča fost, afuđit š arazglasät p trg š p saturj. ³⁵ A lumja avinjtit s vjadje ča fost. Känd jej ažuns, avizut p Isusu ku omu dän karje aišät sufleti alji rovj. Avizut p omu karje šadje š punja urjajke la Isusu, änbrkat š bun än kap. Š lumja sa spirjat. ³⁶ Jej karje avizut ča fost, arubit alu lumjaja kum Isusu likujit p omu än karje afost sufleti alji rovj. ³⁷ Tuatä lumja d regija Gerasa lja pukat marje frikä, š arugat p Isusu s pljače dăla jej. Isusu auntrat än čamac s pljače pisti apä ändrät.

³⁸ Majdatä njego če Isusu š učenikurlje aluj aot-plovit än čamac, omu d karje sufleti alji rovj aišät sa rugat mult d Isusu s puatä s rämäje ku jel. Ali Isusu ja zäs: ³⁹ “Äntuarčitje akas š zi alu toc če Dimizov afukut d tinje.” Atunča jel aplikat š razglasät p tot trgu če ja fukut Isusu.

*Isusu likujaštje p mujarja š adrikä p fata d morc
(Mt 9,18-26; Mk 5,22-43)*

⁴⁰ Multä lumje aštipta p Isusu s s äntuarkä dăpä alta partje d apä. Känd Isusu ažuns, toc ku radostu la štiptat. ⁴¹ D däturdatä avinjtit omu karje sa kima Jair, karje irja vođa alu lumje karje s sastaja än sin-agogä. Akäzut la intja alu Isusuluj š mult sa rugat s

vije ăn kasa aluj. ⁴² Jel avut jedinică fată karje avut duavăsprjače (12) d aj karje irja p muartje.

Pănd Isusu pljika la Jair, mulc lumja l pindja dăpă pistot. ⁴³ Ăntră lumje irja mujerj karje duavăsprjače (12) d aj krvarja, ș potroșăt tot ăa vut p doktorjamje, ali nimilja na putut s ju likujaskă. ⁴⁴ Avinjit d drăt ș apus măna p rubu alu cuala alu Isusuluj ș odma aprestanit s krvarjaskă.

⁴⁵ Antribat Isusu: “Činje apus măna p minje?”

Ș pănd toc azăs: “Nu jo”, Petar azăs: “Gospodarulje, multă lumje t pindje ș t strănde!”

⁴⁶ A Isusu azăs: “Njeko namjerno apus măna p minje. Amositit k sála aișăt d minje.” ⁴⁷ Kănd mujaraja saznajit k nu puatje s askundă k ja apus măna p Isusu, atrimurat d frikă ș akăzut la intja alu Isusuluj ș la intja alu tot narodu ș lja zăs dăče apus măna p Isusu ș kum odma sa likujit. ⁴⁸ A Isusu alu je azăs: “Fata amja, tu ta likujit daja ăa krizut. S c dja Dimizov mir pănd plječ!”

⁴⁹ Kănd Isusu još arubit alu mujaraja, avinjit njeko d kasă alu JairȘ ku poruka: “Camurit fata. Nu maj muča učitelju više.”

⁵⁰ Auzăt Isusu ș azăs alu Jair: “Na vja frikă! Samo krjadje ș ja osă fije binje!”

⁵¹ Kănd Isusu avinjit ăn kasă alu Jair, Isusu adopustit samo alu Petar, alu Ivan, ș alu Jakov, ș alu tatăj ș alu mamăj alu fataja s utrije ku jel. ⁵² Ș toc karje već irja ăn kasă plăndja ș tuguja dăpă ja. Isusu lja zăs: “Nu plăndec! Nuje muartă, njego s kulkă!”

Ș **8:49** Jair – Ăn grčki original skrije: “vođa alu sinagogăj”.

⁵³ Atunča toc ančiput s s ljađe d jel daja ča štijut k je muartă. ⁵⁴ Isusu alato d mănă ș astrigat: “Kupilulje, skual!” ⁵⁵ Š sufljetu sa tors ș odma sa skulat. Isusu azăs s ji dja s mălănče. ⁵⁶ Roditelji alu je irja začudic, a Isusu ja naredit s nu zăkă alu nimilja če sa dogodit.

9

Isusu trimjatje p apostoli s rubjaskă Bună vorbă ș s likujaskă p bulnavi

(Mt 10,9-14; Mk 6,7-13)

¹ Isusu akimat la jel p duavăsprjače (12) apostolurj ș lja dat sâla ș autoritet s putirjaskă p sufljeti alji rovj ș s puată s likujaskă p bulnavi. ² Lja trimjes s rubjaskă Bună vorbă d cara alu Dimizov ș s likujaskă p bulnavi. ³ Isusu lja zăs: “Nimika nu lăc ku voj p drum: nič băcu, nič tașna, nič mălaju, nič banji, nič altje kămășj! ⁴ Ăn tuată kasa Ăn karje untrăc s prenočic Ănklo, răminjec Ăn ja pând god nu pljikăc Ăn altu trg. ⁵ Undje p voj nu vu primjaștje, pând ișăc d trgula istrisăc prașăna dăpă pičuarje s lji upozoric p kazna alu Dimizov.”*

⁶ Učenikurlje apljikat ș umbla p saturj. Rubja Bună vorbă d Dimizov ș likuja p lumja pistot.

Herod je zbunjit d Isusu

(Mt 14,1-2; Mk 6,14-16)

* **9:5** s lji upozoric p kazna alu Dimizov – Ăn grčki original skrije: “d svjedočala pântruv jej.” Aja afost znaku k apostoli lasă p lumjaja la sudbina alor. Alu lumjaja aprtitit rovu s lji odbacaskă Dimizov daja ča odbacăt p glasnikurlje alu Dimizovuluj. Apostol Pavao fače ista stvar (vidjec Ap 18,6).

⁷ Herod, karje irja vladaru d regija Galileja,[†] auzāt tot če sa dogodit š afost zburjen daja če njeka lumje rubja: “Isusu je Ivan karje bātjazā. Sa skulat dāla morc.” ⁸ Altu rubja: “Isusu je Ilija karje trjebje s vije.”[‡] Aldā trje (3) azās: “Isusu je unu d prorokurj karje majdatā atrijit. Sa tors dāla morc.”

⁹ A Herod azās: “Jo amzās s taje kapu alu Ivan karje bātjazā š nu puatje s fije k jel je mort. Činje atunča omusta d karje atāta aud?” Aša akātat prilikā s vjadā p Isusu.

Isusu rānjaštje maj mult d činč mij (5.000) d lumje (Mt 14,13-21; Mk 6,32-44; Iv 6,1-13)

¹⁰ Kānd apostoli sa tors āndrāt undje irja Isusu, jej arubit aluj tot ča fukut. Atunča Isusu lja dus ku jel š apljikat s fije sāngur upruapje d trg karje sa kimat Betsaida. ¹¹ Mulc lumje asaznajit aja š apljikat dāpā Isusu. Isusu lja primit š rubja Bunā vorbā d cara alu Dimizov š likuja p toc karje trjebje s likujaskā. ¹² Pānd akāzut nuaptja, avinjit duavāsprjače (12) apostolurj la Isusu š ja zās: “Las p lumja s pljače p saturj š p okolicā s gāsaskā mānkarje š undje s s kulčje daja če ištjem aiča undje nuje nimika.”

¹³ A Isusu zāče: “Voj lji nahranic.”

A jej zāče: “Avjem samo činč (5) mālajur š doj (2) pještj. Dali s pljikām š s kumprām mānkarje d tot narodu?” ¹⁴ A lja fost njeđe činč mij (5.000) d vujniči.

[†] **9:7** karje irja vladaru d regija Galileja – Ān grčki original skrije: “tetrarha”. Vjez fusnota d Herodu ān 3,1. [‡] **9:8** Ilija karje trjebje s vije – Ilija afost unu dāla maj marje prorok d zavjetu alu Bātām, karje Židovi očekuja s s āntuarkā (vjez Mal 3,23-24).

Isusu p aja azäs alu učenikurj aluj: “Záčec alu lumjej s šagã äñ grupje njeđe činžáč (50).” ¹⁵ Š učenikurlje afukut aša š lumja ašážut. ¹⁶ Isusu alat činč (5) mälajurj š doj (2) pještj, sa ujtat äñ čerj, š azahvaljit alu Dimizov d mänkärje š arupt mälaju š adat mälaju š pjaštje la učenikurj s podiljaskã alu lumjej. ¹⁷ Toc avut s mälänče kät god aputut. Š još duavãsprjače (12) d korpje sa nakupit d ostatkurj d mälaj š d pještj.

*Petar priznajaštje k je Isusu Mesija
(Mt 16,13-23; Mk 8,27-33)*

¹⁸ Maj änklo, Isusu apljikat dãpartje dãla lumje s s ruađe š učenikurlje aluj apljikat ku jel. Känd Isusu aprestit s s ruađe lja tribat: “Če rubjaštje lumja činje sänt jo?”

¹⁹ Jej aodgovorit: “Mulc inš zãče k ješt Ivan karje bätjazã, alcã zãče k ješt Ilija, Š š alcã njeki zãče jar k ješt unu d prorokurj karje majdatã atriit š sa tors dãla morc.”

²⁰ A atunča Isusu azäs alu učenikurlje aluj: “A voj, če zãčec činje sänt jo?”

Petar zãče: “Tu ješt Kristu, spasitelju karje Dimizov atrimjes!”

²¹ A Isusu lja zapovjedit s nu zãkã alu nimilja. ²² Azäs: “Jo, Bijatu alu Omuluj, mora mult s patjesk. Voðilje alu židovilor, glavni popurlje, š učitelji d zakonu alu Mojsije mora s m odbacaskã. Mora s m umuarã š aldã trje (3) zãlje jo mora s fiuv adrikat dãla morc.”

Š 9:19 Ilija – Vjez fusnota äñ 9,8.

Isusu začē k ālja karje vrja s l sljedjaskā mora s fije spreman s patjaskā

(Mt 16,24-28; Mk 8,34-9,1)

²³ Atunča Isusu azās alu lumjej: “Akā njeko vrja s fije učeniku alu mjov mora s s odriknjaskā sāngur d jel, š tuatā zuva s ja kruča aluj š s sljedjaskā p minje.* ²⁴ K činje god vrja životu aluj s spasaskā, osā l pjargā; a činje god izgubjaštje životu aluj d minje, osā l spasaskā. ²⁵ Če koristjaštje alu omuluj akā dobidjaštje tot pāmāntu, ali pjardje sāngur p jel? ²⁶ Činje god arje rušunje d minje š d vorbilje alji mjalje, jo, Bijatu alu Omuluj, isto aša š d jel osā am rušunje känd jo vinja ku slava amja š ku slava alu Tatimjov š ku slava alu anđelilor alu svānt. ²⁷ Punjec urjajke k istina je: njeki dāla voj karje aiča stāc nusā muarā pānd nu vjadje cara alu Dimizov.”

Petar, Ivan š Jakov vjadje slava alu Isusuluj

(Mt 17,1-13; Mk 9,2-13)

²⁸ Otprilike opt (8) zālje dāpā aja če lja zās aja, adus Isusu ku jel p Petar, p Ivan š p Jakov š apljikat p djal s s ruađje. ²⁹ Š pānd Isusu s ruga, lica aluj sa promjenit, a cualjilje ja sjajit čisto albā. ³⁰ Dāturdatā, doj (2) omurj sa pojavit š arubit ku Isusu. Ālja afost Mojsije š proroku Ilija. ³¹ Sa pojavit ān marje sjaj š arubit ku Isusu d išjala

* **9:23** Ān cara alu Rimuluj toc aštijut k kručja afost kazna p uuartje. Kriminalcu karje je osudit obično aduče ravna gredā pānla lok undje osā fije razapnjit. Känd akoristit asta slikā, Isusu avrut s zākā akā jej vrja s fije učenikurlje aluj, mora s lasā če jej vrja š s fije spremni s askultje p Isusu, čak š s fije spremni s muarā pāntruv jel.

aluj d pământusta,[†] karje Isusu uskoro osă fakă ăn Jeruzalem s ispunjaskă voja alu Dimizov.

³² Pănd Isusu s ruga, Petar ș jej karje afost ku jel lja pukat somnu. Kănd sa skulat, avizut marje lumină karje vinje dăla Isusu ș doj (2) omurj karje astat pănglă jel. ³³ Pănd Mojsije ș Ilija sa sprimit s pljače dăla Isusu, Petar azăs alu Isusuluj, ali nič jel na štijut če rubjaštje: “Gospodarulje, binje je če ištjem aiča ku voj. Fičem trje (3) kolibje: una cije, una alu Mojsije, ș una alu Ilije.” ³⁴ Pănd Petar aja arubit, sa pojavit oblaku, lja prekrijit ș alor irja frikă.

³⁵ Dimizov lja rubit dăn oblak: “Ăsta je Bijatu alu mjov karje jo lam kuljes s fije caru! P jel skultac!”

³⁶ Ș kănd jej auzăt glasu, avizut samo p Isusu. Jej atikut ăn zuviljalja ș alu nimilja na rubit d aja če jej avizut.

*Isusu putirjaštje p sufljet alu rov dăn kupil
(Mt 17,14-19; Mk 9,14-29)*

³⁷ Kănd alta zuvă sa dat ăn zos dăpă djal, multje lumje karje irja ačija avinjit la Isusu. ³⁸ Dăturdată, njeki om ăntră multje lumje astrigat ș sa rugat mult d jel: “Učiteljulje, ujtitje la bijatu alu mjov, k jel je jedini kupil alu mjov. ³⁹ Jakă, sufljet alu rov mult vorj l pukă ș dăturdată jel ăncapje s căpje. La runkă ăn grčurj ș ji pljika pjena p gură. Ș nu l

[†] **9:31** d išjala aluj d pământusta – Ăn grčki original skrije: “d išjala aluj”. Asta frază vjerovatno ukazaštje p muartja alu Isusuluj ș uskrisnjala kašă marje djela d spasjală karje uskoro osă fije ostvarită. Arfi aja slično kašă išjala d zavjetu alu Bătărն, kănd Dimizov aoslobodit p lumja aluj karje afost argac ăn Egipat.

lasă pănă god skroz nu l iscrpijaštje. ⁴⁰ Ma rugat d učenikurlje alji tjalje s l putirjaskă, ali na putut.”

⁴¹ Atunča Isusu azăs: “Lumjo karje trijic ăn vri-jamjasta, voj nu kridjec ș ištjec strikac! Jo amfost ku voj atăta d mult ș jar nu kridjec. M trjeb kăt mora s trpjesk p voj? Duj aiča p bijatu alu tov!”

⁴² Ș pând bijatu avinjit la Isusu, sufljetu alu rov la duburăt ș jel ančiput s s grčaskă. A Isusu alu sufljetuluj alu rov azapovjedit s jaša ș alikujit p bijatu ș la dat la tatusov. ⁴³ Toc karje irja ačija sa mirat d moć alu Dimizov.

Isusu jar rubjaštje d muartja aluj
(Mt 17,22-23; Mk 9,30-32)

Pând toc sa mirat la asta ș la tot če Isusu fače, jel azăs alu učenikurlje aluj: ⁴⁴ “Punjec binje urjajke če vu zăk: Još ucără lumja osă predajaskă p minje, p Bijatu alu Omuluj, ăn vlastu la dușmanji alji mjej.”

⁴⁵ Ali jej na ștjijut če jel avrut s zăkă. Aja značală afost skuns dăla jej. Jej na putut s razumjaskă ș lja fost frikă s l ăntrjabje d aja.

Ponizni je maj marje ăn cara alu Dimizov
(Mt 18,1-5; Mk 9,33-37)

⁴⁶ Učenikurlje ančiput s raspravljaskă činje dăla jej maj marje. ⁴⁷ Aštijut d čaja raspravljaštje Isusu daja alat p kupilu, ș la pus pănglă jel. ⁴⁸ Ș Isusu lja zăs: “Činje ku drag primjaštje p kupilusta păntruv minje, primjaštje ș p minje. A činje p minje prim-jaštje, primjaštje ș p Dimizov karje ma trimjes. Istina je: činje je maj mik ăntră voj toc, āla je maj marje!”

*Činje nuje pāntruv voj, āla je ku voj
(Mk 9,38-40)*

⁴⁹ Ivan p asta azās alu Isusuluj: “Gospodarulje, noj avizut p njeko karje ān lumilje alu tov zapovid-jaštje alu sufljeti alji rov s jašā d lumje. Noj amzās aluj s nu fakā aja daja če nuje učeniku alu tov kašā če ištjem noj.”

⁵⁰ Isusu azās: “Nu branic! Akā njeko nu lukrjazā pāntruv voj, jel atunča lukrjazā ku voj!”

Samarijanci nu prihvatjaštje p Isusu pānd jel putujaštje ān Jeruzalem

⁵¹ Kānd s približa vrijamja s ja Dimizov p Isusu ān čerj, Isusu aodlučit k avinjit vrijamja s pljače ān Jeruzalem, ⁵² š atunča atrimjes p glasnici la intja aluj. Glasnici apljikat š auntrat ān sat ān regija Samarija s ji pripremjaskā če ji trjebje. ⁵³ A ānklo lumja na vurut s l primjaskā daja če pljika ān Jeruzalem. ‡ ⁵⁴ Kānd učenikurlje Jakov š Ivan auzāt k lumja ān Samarija na primit p Isusu, jej azās: “Domnulje, vrjaj s zapovidim s lja pringā foku dān čerj?” § ⁵⁵ A Isusu sa okrnit š lja ukorit p Jakov š p Ivan s nu fakā aja. ⁵⁶ Atunča Isusu š učenikurlje aluj apljikat ān altu sat.

‡ **9:53** Židovi š Samarijanci s mrza š nu sa slaža pānglā aja undje trjebje s štujaskā p Dimizov (vjezIv 4,20). Samarijanci nu podrža p Židovi karje putuja ān Jeruzalem s puatā s s klanjaskā alu Dimizov ān hramula. § **9:54** Ān zavjetu alu Bātārn, njeki car rov d trg Samarije atrimjes vuastja s apukā p proroku Ilija. Ali p vorba alu Ilije, foku sa slubuzāt d čerj š lja uništīt (2 Car 1,10-12). Jakov š Ivan vjerovatno agāndit k je kašā proroku alu marje Ilija š agāndit k Dimizov vrja s fakā isto ān asta situacije.

*Nusă fije ušurje alu ălja karje sljedjaštje p Isusu
(Mt 8,19-22)*

57 Pănd jej još pljika p drum, njeko azăs alu Isusuluj: “Pljek dăpă tinje undje god tu plječ.”

58 Isusu ja zăs: “Lisica arje jamă š puji arje kujb, a jo, Bijatu alu Omuluj, nam lok alu mjov d kulkat.”

59 Atunča Isusu azăs alu altuluj: “Vină dăpă minje!”

A jel azăs: “Domnulje, lasămă majdată s pljek s ăngrop p tatimjov.”*

60 Isusu ja zăs: “Las p morcă s grupje p alor morcă,† a tu fuđ š rubjaštje alu alcilor Bună vorbă d cara alu Dimizov.”

61 Š još njeko začce: “Domnulje, viuv dăpă tinje, ali dopustjaštjem majdată s m oprostijesk ku ukućanji mjej.”

62 Isusu ja zăs: “Akă ăncepj s orještj ravno, a t ujc dăpă tinje, tu nu poc s služăštj ăn cara alu Dimizov.”

10

*Isusu trimjatje p šaptjezăč š doj (72) ućenikurj
(Mt 11,21-27; 13,16-17)*

* **9:59** Nije jasno je li čovjekov otac umro pa će ga pokopati odmah ili čovjek želi ostati duže vremena dok njegov otac ne umre, pa da ga onda pokopa. Glavna poanta je ta da čovjek želi činiti nešto drugo prije nego što slijedi Isusa. † **9:60** Las p morcă s grupje p alor morcă – Isusu nu găndjaštje doslovno k morci ăngruapă p morcă. Aja je metafora d ălja karje nu sljedjaštje p Isusu š ku sufljetu je morc. Poanta je ăn aja k ućenikurje nu kutjază s dopustjaskă alu nimilja s lji zadržaskă dăla pratjala alu Isusuluj.

1 Domnu Isusu dăpă aja akuljes ănră jej șaptjezăč ș doj (72) alcă učenikurj* ș atrimjes kătă doj (2) s pljače la intja aluj ăn tot trgu ș ăn tot loku undje Isusu atribut s pljače. 2 Kănd sa sprimit s pljače lja zăs: “Berba je marje, ali radnič jaštje uncără.† Berba pripadnjaštje alu Domnuluj, daja rugăcăvă la jel s trimjată joș maj mult radnič ăn berbă. 3 Ăncipjec akuma, ali păzăcăvă k trimjet p voj kașă p vojilje ănră lumje karje kașă lupurj. 4 Nu dučec ku voj nič banj, nič tașna, nič altje sandalje. Nu stăc p drum ku lumja s nu pridjec vrijamja.

5 Ăn tuată kasa ăn karje untrăc s prenočic ănklo, majdată zăcec: ‘S dja Dimizov miru alu toc ăn asta kasă!’ 6 Akă ăn aja kasă jaštje omu karje vrja miru ku Dimizov, jel osă ajbje miru ku karje voj la blagoslovit. Akă ănklo nuje om karje vrja miru ku Dimizov, jel nusă primjaskă ăla miru ku karje voj la blagoslovit. 7 Nu vu preselic d kasă ăn kasă! Boravic ăn aja kasă pănd fic ăn trgula ș nu fic rușănoșj s mănăc ș s bjec aja će vu dă, k kum zăčem: Radniku azaslužăt plata aluj.

8 Ali ăn tot trgu ăn karje untrăc ș ănklo vu primjaštje fic zadovoljni ku aja će god vu dă s mănăc. 9 Likujic ănklo p lumja karje bulnavj ș zăcec alor: ‘Asta arată k cara alu Dimizov avinjit la voj!’ 10 Ali ăn tot trgu ăn karje untrăc ș ănklo nu vu prim-

* **10:1** șaptjezăč ș doj (72) – Ăn njeki grčki rukopisurj skrije k afost șaptjezăč (70) učenikurj, aiča ș ăn 17. stih. † **10:2** Berba je marje, ali radnič jaštje uncără – Isusu vrja s zăkă k jaštje multă lumje karje sprimic s untră ăn cara alu Dimizov, ali nuje dosta učenikurj s ănvacă ș s ažutje alu lumje.

jaštje, išac la ulicilje aluj š záčec: ¹¹ ‘Čak frikām š prašana d trgu alu vostru karje sa ljipit p pičuarje alu anuaštrje s vu upozorim p kazna alu Dimizov! Ali štijec k avinjit cara alu Dimizov!’ ¹² Vu zāk: Kānd vinja vrijamja d sud osā fije majušurje alu lumjej ruavā dān trg Sodoma‡ njego alu lumjej dān trgula!”

¹³ Isusu azās: “Grjev vuavā, lumjo ān trg Korozain! Grjev vuavā, lumjo ān trg Betsaida! Akā njeko afukut čudurj āntrā lumje poganā ān trg Tir š ān trg SidonŠ karje jo afukut āntrā voj, jej već d kānd s okrinja dāla rov. Adučja cualje hrapave š šidja ān činušā s pokazaskā žalostu.* ¹⁴ Daja osā fije majušurje ān zuvā d sud alu lumje ān Tir š ān Sidon njego vuavā ān Korozain š Betsaida! ¹⁵ A voj, lumjo ān trg Kafarnaum, voj sigurno nusā vu drikāc pānla čerj samo daja če jo amfost āntrā voj! Nu! Voj osā vu slubudjec ānklo undje loku d

‡ **10:12** Sodoma – Sodoma afost trg karje Dimizov auništīt k lumja aluj afost atāta d rovj (vidjec Post 18,16–19,28). § **10:13** trg Tir š ān trg Sidon afost doj (2) važne trgurj ān Fenicija undje trija poganji. Sa smjestit la obalā Sredozemne apā sjevernozapidno dāla Galileja akuma ān južnom Libanonu. * **10:13** Adučja cualje hrapave š šidja ān činušā s pokazaskā žalostu – Cualje hrapave irja grubje, njegru matrijalu karje afost fukut d pār alu krapāj ili devāj. Lumja adučja aja cualje hrapave š šidja ān činušā s puatā s pokazaskā žalostu š očaj. Maj mult fiča aja kānd s ruga d oprost š kāta s lja ažutā Dimizov.

kaznit.[†]‡

¹⁶ Atunča azās alu šaptježáč š doj (72) učeníkurj: “Kānd njeko punje urjajke la voj, aja je kašā kum punje urjajke la minje. Š kānd odbacaštje p voj aja je kašā kum odbacaštje p minje. A kānd njeko odbacaštje p minje aja je kašā kum odbacaštje p Dimizov karje ma trimjes.”

Šaptježáč š doj (72) učeníkurj s āntuarče š Isusu s zahvaljaštje alu Dimizov

(Mt 11,25-27; 13,16-17)

¹⁷ Kānd sa tors šaptježáč š doj (72) d učeníkurj la Isusu, ku drag azās: “Domnulje, čak š sufljeti alji rovj askultā kānd lji zapovidim ān lumje alu tov.”

¹⁸ A Isusu lja zās: “Štiuv, k amvizut p Sotona kum akāzut d čerj ka sklipjala.Š ¹⁹ Vidjec, jo amdat vuavā tuatā sāla š autoritetu p Sotona, dušmanu alu Dimizov, s gazáč šārpj š škorpionurj.* Nimika vuavā nu puatje s naudjaskā. ²⁰ Ali nu vu radujic samo

† **10:15** ānklo undje loku d kaznit – Ān grčki original skrije: “Had”. Vjez rječniku. ‡ **10:15** Isusu aprovodit multā vrijeme ān trgu Kafarnaum š afukut mult čudurj. Daja multā lumje ān trgula agāndit k aja značaštje k je Dimizov zadovoljit ku jej. Međutim, nikad nu sa pokajit d grešala alor š akā avut privilegije š prednost če atāta vorj auzāt d Isusu. Umjesto s primjaskā maj marje častu, Dimizov ošā kaznjaskā p ālja karje nu s pokajaštje. § **10:18** Isusu aiča rubjaštje kašā proroku karje vjadje uništjala alu Sotonej. Ān vlastita službā aluj, a akuma š ān služba alu učeníkurlje aluj, jel vjadje binje znaku k cara alu Dimizov vinje ku snaga š adučē porazu alu Sotonej (vjez 11,20; Iv 12,31; Rim 16,20; Otk 12,7-10; 20,1-3, 10). * **10:19** šārpj š škorpionurj – Isusu vjerovatno usporidjaštje šārpji š škorpionurle ku sufljeti alji rovj kašā ālja d karje učeníkurlje rubjaštje ān 17. stih. Sufljeti alji rovj je kašā šārpji š škorpionurle k je opasni š fače štetā alu lumjej.

daja če p voj sufljeti alji rovj askultă, njego maj mult radujicăvă daja če Dimizov askris lumilje alji voštri p popis ăn  erj.”†

²¹ Atunča Sufljetu alu Sv antuluj aispunit p Isusu ku radostu ŝ Isusu az s alu Dimizov: “T slavjesk, Tato, tu karje vladjeŝt ku  erju ŝ ku p am ntu,  aj skuns istina d cara ata d la lumje karje g ndjaŝtje k je mudri ŝ mintoŝj ŝ  e pokazaŝtj aja alu lumje karje kaŝ  kupi karje vrjaj s  nvc . Da, Tato, cije s svidaŝtje s fa  aja aŝa.”

²² Atunča Isusu az s: “Tata alu mjov ma dat tot  e jel arje. Samo Tata binje kunuaŝtje  inje s nt jo, Bijatu aluj, ŝ samo jo, Bijatu aluj, ŝ  lja alu  inje jo odlu jesk s l otkrijesk, binje kunuaŝtje  inje je Tata.”

²³ Maj  nklo, k nd afost s ngur ku u enikurlje aluj, ŝ ja az s: “Nurukoŝj  lja karje vjadje aja  e vidjec voj. ²⁴ K istina je, mulc prorokurj ŝ carurj avrut s vjad  aja  e voj vidjec, ali na vizut; avrut s aud  aja  e voj audjec, ali na uz t.”

Isusu rubjaŝtje vorb  d om karje trijaŝtje  n Samarije karje irja pljin d mil 

(Mt 22,34-40; Mk 12,28-31)

²⁵ Udat  k nd Isusu  nv ca, njeki učitelj alu zakonu alu Mojsije sa skulat ŝ antribat p Isusu s l iskuŝask : “Učiteljulje,  e trjebje s fak s primjesk vječni život ku Dimizov?”

† **10:20** Dimizov askris lumilje alji voštri p popis  n  erj – Doj trje odlomakurj  n Biblije rubjaŝtje d knjiga  n  erj  n karje je skris lumilje alu tot narodu alu Dimizov (Ps 69,28; Fil 4,3;  id 12,23; Otk 3,5; 13,8; 17,8; 20,12, 15; 21,27). Aja knjig  njekad s kjam  knjiga d život. P načinula Dimizov potia tje narodu aluj aŝa  e lja z s s razumjask  k jej pripadnjaŝtje aluj, a jel nikad nu lji mujt .

26 A Isusu ja zās: “Če skrije ān zakonu alu Mojsije? Če tu rozumještj če zāče?” 27 Omu azās: “Zakonu zāče: ‘Vrja p Domnu, Dimizov alu tov, ku tuatā inima ata š ku tot sufljetu alu tov š ku tuatā snaga ata š ku tuatje mincilje alji tjalje’[✧] š ‘vrja p bližnji alu tov kum vrjaj sāngur p tinje.’”[✧]

28 Isusu ja zās: “Binje ajzās. Fāj aša š osā primješt vječni život.”

29 Ali omu avrut s s spalje,[‡] š aša jel āntrijabā p Isusu: “D činje rubjaštje kānd zakonu zāče ‘bližnji alu mjov’?”

30 Isusu aodgovorit ku asta vorbā: “Njeki om putuja dān Jeruzalem ān trg Jerihon š la napadnit fārāčoši š alat tot dāpā jel, la butut š apljikat. Š p omula alāsat s zakā skoro mort.

31 Trjače p drumula slučajno popa alu židovilor. Kānd avizut p omu karje skoro mort, la zaobiđit š apljikat maj dāpartje. 32 Isto aša pānglā lokula avinjit atunča š levitu, pomoćniku ān Hram. Kānd la vizut, š jel la zaobiđit š apljikat maj dāpartje.

33 Atunča njeki omu d regija SamarijaŠ trjače p drumula. Kānd avizut p omula, ja fost žau d jel.

✧ **10:27** ZakPon 6,5 ✧ **10:27** Lev 19,18 ‡ **10:29** avrut s s spalje – Ān grčki original skrije: “avrut s s opravdjaskā”. Ān kontekstula, asta izjavā najvjerovatnije značaštje k āsta učitelju d zakonu alu Mojsije avrut jar s iskušaskā p Isusu, s pokazaskā kum Isusu zapravo n razumit kum pravilno s tumačaštje zakonu. Alta mogućnost je k avrut s pokazaskā k askultā zakonu alu Dimizov, š akā nu sa ponašāt binje kātri tuatā lumje. Ān āla slučaj aja puatje s s prevodjaskā kašā “Avrut s opravdjaskā ponašala aluj”. § **10:33** Židovi š Samarijanci afost marj dušmanj (vjez “Samarijanci” ān rječnik). Židovi mrza p Samarijanci š prepostavlja k jej je lumja ruavā karje azaslužāt s lji kaznjaskā Dimizov.

³⁴ Avinjit la upruapje d jel, ja spalat răžnilje ku ulje š ku vinu* š ja anvilijat ku trijanca. La drikat atunča p magarac aluj š la dus an gostijonă š anklo anastavit s s pobrinjaskă d jel. ³⁵ Mănje zuvă jel adat duavă (2) kovanic d arđint† alu gazdăj alu gostijonăj, š ja zăs: ‘Brinjaštijte d jel š akă maj mult putrošăštj, c plătjesk kănd m anturča.’ ”

³⁶ A Isusu antribat p učitelju d zakon alu Mojsije: “Če găndješt? Karje d aštja trje (3) alu omuluj sa pokazăt k je bližnji alu omula karje la napadnit fărăčoši?”

³⁷ Azăs učitelju d zakon alu Mojsije: “Āla karje ja pokazăt milă.”

Isusu ja azăs: “Binje ajzăs. Fuđ š fěj kum š jel afukut.”

Isusu vinje an posjetă la Marta š la Marija

³⁸ Pănd Isusu š učenikurlje aluj nastavja s putujaskă kătri Jeruzalem, auntrat an unu sat. Ačija afost njeka mujarje karje s kima Marta. La primit an kasa alu je. ³⁹ Avut soră karje s kima Marija. Pănd Domnu Isusu anvăca, Marija šidja š punja urjajke. ⁴⁰ A Marta afost mult zabrinută k mora s pripremjaskă tuată mănkarja, pa ja avinjit s s žaljaskă: “Domnulje, nu c brigă če sorimja ma lăsat săngură s lukrjez tot lukru? Zi alu je s m ažitje!”

⁴¹ Ali Domnu Isusu ja zăs: “Draga Marta! Nu trjebje s t brinještj š t uznemirještj d aja če găndješt

* **10:34** ku ulje š ku vinu – Jej s koristja kašă ljaku an āla pământ. Ulja alu maslinej s koristja d smirjală d bolurj š zaštita d pjalje uskată (vjez Iz 1,6). Vinu s koristja kašă dezinficijens. † **10:35** kovanic d arđint – An grčki original skrije: “denari”. Denar afost banji alu rimulor d arđint. Vridja kašă dnevnica d obični radnik.

k trjebje. ⁴² A una stvar karje trjebje s puj urjajke la vorba amja. Marija aja ashvatit, š aja nusă fije lat dăla ja.”

11

Isusu ănvacă d molitvă (Mt 6,9-13; 7,7-11)

¹ Udată Isusu sa rugat la njeiki lok. Kănd azavršăt ku rugala, avinjit la jel unu d učenikurj š azăs: “Domnulje, ănvacă p noj s nji rugăm kum Ivan karje bătjază anvăcat p učenikurlje aluj.”

² Isusu lja zăs: “Kănd rugăc, zăčec: ‘Tato ăn čerj, s s štujaskă lumilje alu tov asvănt. Aduj cara ata p tot pămăntu. ³ Adă nuavă măncarje karje trjebje tuată zuva ⁴ š oprostjaštje anuastră grešala, k š noj oprostim alu ălja karje grešaštje păntruv noj. Nu da s kidjem ăn kušnje.’ ”

⁵ Atunča Isusu azăs alu učenikurlje aluj: “Akă plječ ăn ponoć la ortaku alu tov š ji zăc: ‘Adăm trje (3) mălajurj, ⁶ k ma vinjit ortaku ăn gostjamje, a nam s idauv nimik d măncat!’, če osă zăkă ortaku? ⁷ Dali nusă zăkă: ‘Nu m uznemirja! Uša je već ăn kisă, a kupi je ăn pat k nu pot akuma s m skol s c dau!’ ⁸ Ali vu zăk: čak š akă omula nu s skuală daja če ješt ortak aluj, š nu c dă nimika, osă skuală daja če mult l rođ frzdă rušanje. Š osă zdja atăta kăt cije trjebje.

⁹ Š daja vu zăk: Nu odustanic! Rugăc p Dimizov š osă dobidic! Kătăc š osă găsăc! Bitjec la ušă š osă s vu dăškidje! ¹⁰ Činje god ruagă p Dimizov, primjaštje. Činje god kată, găsaštje. Činje god batje, uša s ji dăškidje.

11 Voj karje ištjec tatje, če afiča voj känd bijatu alu vostru katä pjaštje? Dal voj ja da šarpje? Nu! 12 Ili akä bijatu alu vostru katä vov dala voj, dal voj ja da škorpijon? Nu! 13 Akä voj, karje ištjec rovj, štijec s dác alu kupi alu voštri bunje darurj, atunča kät maj mult alu vostru Tata än čerj osä darujaskä p Sufljjetu alu Sväntuluj alu älja karje l ruagä?”

*Isusu putirjaštje p sufljetu alu rov ku säla alu Dimizovuluj, a nu ku säla alu Sotonäj
(Mt 12,22-30; Mk 3,22-27)*

14 Isusu una zuvä aputirit p sufljetu alu rov karje nu ja dat alu omuluj s rubjaskä. Känd sufljetu alu rov aišät, omu arubit š mulc lumje sa mirat. 15 Ali njeki dala jej azäs: “Jel putirjaštje sufljeti alji rovj daja če ji žutä Beelzebul,* karje je vladaru alu toc sufljeti alji rovj.” 16 A alci avrut s la puče än zamkä š akätat s idja njeki znak kašä dokazu k Dimizov la trimjes.

17 A Isusu aštijut če gändjaštje, pa lja zäs: “Akä lumja än ista carä s burjaštje änrä jej, osä propanjaskä cara alor. Akä familija än ista kasä s burjaštje änrä jej, osä s raspadnjaskä familija alor. 18 Voj zäčec k jo ku säla alu Beelzebul putirjesk p sufljeti alji rovj. Aja atunča značastje k š älja karje je än cara alu Sotonäj s burjaštje änrä jej. Kum atunča cara aluj s rämäje? 19 A čije ku učenikurlje alji voštri karje putirjaštje p sufljeti alji rovj? Akä, kašä kum zäčec, jo putirjesk p sufljeti alji rovj ku säla alu Beelzebul, atunča mora aja s fakä š učenikurlje

* **11:15** Beelzebul afost lumilje d dimizov pogan karje lumja poganä l štuja d mult. Än vrijamja alu Isusuluj, Židovi l koristja ka altu lumilje d Sotonä.

alji voštri ku sála alu Beelzebul. Sigurno nusa slázaštje. Učenicurlje alji voštri osá záká k Beelzebul nu s burjaštje sängur pántruv jel. ²⁰ Ali daja če jo p sufljeti alji rovj putirjesk ku sála alu Dimizov, atunča aja aratá k la voj avinjít cara alu Dimizov. ²¹ Känd capán omu karje arje buná oružije pázaštje palača aluj, tot če arje je sigurno. ²² Ali känd l napadnjaštje maj capán d jel, l savladjaštje š ija tuatá oružija án karje sa uzdit dušmanu aluj. Alat tot če omula avut š apodiljít ku lumja aluj.†

²³ Āla karje nuje án partja amja, jel je pántruv minje; āla karje ku minje nu strānde vojilje, jel lji putirjaštje.”

*Isusu rubjaštje vorbā d om alu karje ja fost maj rovj njego maj datā
(Mt 12,43-45)*

²⁴ Atunča Isusu azās asta vorbā: “Känd sufljetu alu rovj jašā d om, lutjaštje p pustinje š katā lok s odmorijaskā. Känd nu l gāsaštje, azās sängur aluj: ‘M tork án om án karje maj datā atriijít dān karje aišāt.’ ²⁵ Känd sa tors, gāsaštje k je omula kašā kasa karje je čistitā š uredna, ali gualā. ²⁶ Atunča sa dus s adukā p alcā šaptje (7) sufljeti alji rovj još maj rovj d jel, š toc untrā án om š án jel trijaštje. Š na kraju postanjaštje alu omuluj maj rovj njego če irja maj datā njego ča pljikat sufljetu alu rovj.”

Nurukošj ālja karje punje urjajke la Dimizov

† **11:22** Asta rubjaštje d Isusu karje pobidjaštje p Sotona š p aluj sufljeti alji rovj kašā kum Isusu maj capán om karje ja aja če pripadnjaštje alu om capán.

27 Pãnd Isusu rubja d aštja stvarurj, njeka mu-
jarje d multã lumje astrigat: “Kum je binje alu
mujarje karje ta dus š ca dat s suđ p tjeptu alu je!”

28 Isusu azãs: “Još je maj binje alor karje audje
vorba alu Dimizov š askultã.”

*Isusu je maj marje d caru Salomon š d proroku
Jona, ali lumja nu vrja s krjadã
(Mt 12,38-42; Mk 8,12)*

29 Maj mult š maj mult lumje vinja la Isusu.
Atunča Isusu lja zãs: “Lumja ãn asta vřijamje‡
je rovj. Vrja s fak znak kašã dokazu k Dimizov
ma trimjes, ali nusã dobidjaštje ničunu znak osim
znaku karje Dimizov adat d mult alu lumjej ãn
vřijamja alu prorokuluj JonejŠ kãnd Dimizov la
spasãt dãla muartje. 30 Baš kašã kum sa dogodit
ku Jona afost znaku alu lumjej karje atrijit ãn
trg Niniva k Dimizov la trimjes, isto aja, aša osã
dogudjaskã ku minje, Bijatu alu Omuluj, osã fije
znaku alu lumje ãn asta vřijamje.*

31 La zuvã kãnd Dimizov osã sudjaskã alu
pãmãntuluj, carica karje d mult avladit p pãmãnt

‡ **11:29** Lumja ãn asta vřijamje – Vjez fusnota ãn 7,31. § **11:29**
znaku...alu prorokuluj Jonej – P Jona angicãt marje pjaštje, atunča
Dimizov la skos d burta alu marje pjaštje (vjez Jon 2,1, 11). Isusu
d dogadañjula rubja kašã k je slika karje prestavljaštje muartja aluj
š uskrisnjala (vjez Mt 12,39-40). * **11:30** kum sa dogodit ku
Jona afost znaku alu lumjej karje atrijit ãn trg Niniva k Dimizov la
trimjes, isto aja, aša osã dogudjaskã ku minje, Bijatu alu Omuluj,
osã fije znaku alu lumje ãn asta vřijamje – ãn grčki original skrije:
“kum Jona afost znaku alu lumje ãn Ninivlja, aša Bijatu alu Omuluj
osã fije alu ãsta naraštaju”.

alu Jugu† osă skuală ș osă svjedočaskă pântruv lumje ân asta vrijamje daja če ja avinjit d dăpartje s audă p caru Salomon karje avut mult mudrost, a jakă, ku voj je aiča njeko maj marje d Salomon. ³² La zuvă känd Dimizov osă sudjaskă alu pământuluj, lumja karje atrijit ân trg Niniva osă skuală ș osă svjedočaskă pântruv lumja ân asta vrijamje daja če jej sa okrinut dăla rov alor känd Jona alor arubit, a jakă, ku voj je aiča njeko maj marje d Jona!”

Ănvăcala alu Isusuluj je kașă lumina karje dă alu lumjej s vjadă

(Mt 6,22-23)

³³ Isusu azăs: “Nimilja nu prindje lampa s uaskundă ili s upuje dusu koșară, već daja s upuje p loku alu je așă kum toc karje utră s puată s vjadă binje.‡ ³⁴ Vojku alu tov je ka lampa d tjelă. Akă vojku alu tov bun, poc binje s vjez, ali akă vojku alu tov nuje bun, nu poc s vjez nimika.Š ³⁵ Daja păzaștje s nu gândjeștj k poc binje s vjez, već zapravo nu poc nimika s vjez. ³⁶ Daja, akă poc

† **11:31** carica karje d mult avladit p pământ alu Jugu – Asta afost carica alu Seba (vjez 1 Car 10,1-10) karje na fost židovkă. ‡ **11:33** Lampa ș lumina je slikje karje prestavljaștje p Isusu ș ânvăcala aluj. Dimizov aotkrijit alu lumje životu alu Isusuluj ș poruka aluj. Aja če Isusu afukut ș ânvăca na fost skuns dăla lumje. Atrijit ș ânvăca ânklo undje putja lumja s l vjadă ș s la udă. Nu lji tribja s lji dja još unu znak kașă dokazu k la trimjes Dimizov. Š **11:34** Akă vojku alu tov bun, poc binje s vjez, ali akă vojku alu tov nuje bun, nu poc s vjez nimika – Ân grčki original skrije: “Daja akă vojku cije zdravăn tuată tjela osă fije objasăt ku lumina p vojk, ali akă vojku nuje zdravăn tuată tjela osă fije ân tamă.”

binje s vjez š akã nuje nimika d tinje skuns, tot poc s vjez. Osã fije kašã çe ještãn sobã ku lampa karje c dã s vjez.”

*Isusu opominjaštje p farizeji š p učitelji alu zakonu alu Mojsije
(Mt 23,1-36)*

³⁷ Kãnd Isusu azavršãt vorba aluj, njeki farizej la kimat la jel akas s mãlãnçe. Isusu auntrat š alat loku la astal. ³⁸ Isusu na spãlat mãnilje majdatã njego çe s mãlãnçe. Farizeju sa mirat daja çe jejãnvacã k omu trjebje aša s fakã s fije čist la intja alu Dimizov.* ³⁹ Aša Domnu Isusu ja zãs: “Voj farizeji ištjec kašã lumja karje spalã paru š gãvanu samo da far, ali nu čistjaštje prljavština dãn nontru, k spãlãc mãnilje, ali inimilje alji avuaštje zaista pljinje d pohlepã š d rov. ⁴⁰ Voj lumje karje na vjec firãn kap! Dimizov karje astvorit p omu da far je isto aša la stvorit dãn nontru. ⁴¹ Nu fic lakumj, već dãc dãla inimã alu lumje karje narje. Akã ištjec aša, osã fic čist la intja alu Dimizov dãn nontru š da far.

⁴² Grjev vuavã, farizeji! Voj dãc alu Dimizov zjaçe (10) posto čak š d začinurj š d biljke alji voštje, ali nu vu ponašãc pravedno nit vrjec p Dimizov. Asta atribut s fičec, ali s nu zanemarujic altje stvarurj karje Dimizov azapovjedit.

* **11:38** Isusu na spãlat mãnilje majdatã njego çe s mãlãnçe. Farizeju sa mirat daja çe jejãnvacã k omu trjebje aša s fakã s fije čist la intja alu Dimizov – ãn grčki original skrije: “A farizeju sa mirat kãnd avizut k Isusu nu sa spãlat maj datã d mãnkarje.” Asta spãlat na fost d higijena s s rišaskã d priljavština š d klicje, već aja afost vjerski ritual karje farizejiãnvãca kum s čistja svečano.

⁴³ Grjev vuavă, farizeji! Vrjec s šidjec p počasne lokurj ăn sinagogje š vrjec k p voj lumja pozdravjaštje ku marje poštujaľa p ulic. ⁴⁴ Grjev vuavă! Voj ištjec kašă pămăntu karje narje spomenik karje nu arată k ănzos s nalazaštje mărămăntje.† Pa lumja umblă p ăštja mărămăntje, ali nu štije, š atunča je nečisti la intja alu Dimizov.”

⁴⁵ Atunča unu učitelj alu zakonu alu Mojsije ja zăs: “Učiteljulje, kum aša rubješt š p noj ku aja nji uvridještj!”

⁴⁶ Isusu ja zăs: “Grjev š vuavă, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj punjec teretu p lumje karje je grjev š jej nu puatje s la dukă, a nič đajštju nu vrjec s l pomaknic s jažutac s adukă ăla teret. ⁴⁷ Grjev vuavă! Voj adrikăc spomenikurlje alu prorokulor, a voj ištjec isti kašă sămăнца avuastră karje d mult lja umurăt. ⁴⁸ Aša k umjesto s lji osudic, voj aja potvrđic š slažăc ku sămăнца avuas-tră. Jej lja umurăt, a voj lji drikăc spomenikurlje!‡ ⁴⁹ Voj ištjec kašă pra tatilje alji voštri. Dimizov ăn mudrostu aluj majdată aštijut k osă fićec istje

† **11:44** mărămăntje – Kătri zakonu alu Dimizov, akă omu dotaknjaštje mărămăntilje, aja l faće ritualno nečisti la intja alu Dimizov (vvez Br 19,16). D razlogula Židovi majbinje obiljižaštje mărămăncilje kum lumja na putja slučajno s stja p jej. Farizeji je kašă ăštja mărămăntilje karje nuje obiljižăt. Sa usredotoćit da far, ritualno čistoće, ali azanemarujit s trijaskă pravedno, pa ăn vojki alu Dimizov irja nečisti. Lumja karje pratja ănvăcala alor š fića aja će je zăča, postanja nečisti la intja alu Dimizov š nu štija aja. ‡ **11:48** Učitelji alu zakonu alu Mojsije afukut ăštja grupje k avrut lumja s găndjaskă k jej častjaštje p prorokurlje. Ali učitelji alu zakonu alu Mojsije nu sa pokorit alu aja će prorokurlje ănvăca, će dokazăt k nuje maj bunj dăla pra tatilje alor karje aumurăt p prorokurlje.

stvarurj. Jel azäs: ‘Osä trimjet la jej p prorokurlje š p apostoli, a jej p njeke d jej osä muarje, a p alcä osä putirjaskä.’ ⁵⁰ Daja Dimizov ku prava aluj osä smatrjaskä k je dävinä lumja än asta vrijamje d tuatä muartje alu prorokurluj karje lumja lja umurät d känd je pämäntu. ⁵¹ Dimizov osä lji osudjaskä d muartje alu tot proroku, däla Abel pänlä Zaharija, p karje la umurät än Hram änrä svetište š žrtvenik. Š Istina je, Dimizov osä lji kaznjaskä p lumja än asta vrijamje! ⁵² Grjev vuavä, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj ištjec kašä omu karje askuns ključu alu ušäj d cara alu Dimizov.* Sängurj nu unträc än cara alu Dimizov š nu däc nič alu älja karje katä s untrje.”

⁵³ Känd Isusu apljikat dän kasä alu farizej, učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji ančiput ku nikižala s navaljaskä p jel š azahtjevit s odgovorjaskä p multä vorbje. ⁵⁴ Jej pokuša s la pučje än zamkä än nješto će aputja s zäkä s l puatä s l optužaskä.

12

Isusu začë alu učenikurlje aluj k mora ku tuatä

Š **11:51** Än povijesti alu židovilor majdatä d vrijamja alu Isusu-luj, Abel afost prvi karje umurät däla argacä alu Dimizov (Post 4,8), a Zaharija, popa amarje, afost zadnji umurät (2 Dnev 24,20).

* **11:52** Voj ištjec kašä omu karje askuns ključu alu ušäj d cara alu Dimizov – Än grčki original skrije: “Voj aoduzmit ključu d znanje”. Isusu rubjaštje d istina alu Dimizov kašä k je än kasä än karje učitelji alu zakonu alu Mojsije odbijaštje s uträ, š nič dopustjaštje alu alcilor s ajbje ključu s uträ. Asta značaštje k učitelji nu poznajaštje zaista p Dimizov, š sprječaštje p alcä s l upoznajaskä.

inima s vrja p Dimizov š samo d jel s ajbje frikă
(Mt 10,26-33; 10,19-20; 12,31-32; Mk 3,28-29)

¹ Maj mult š maj mult lumje anastavit s vije la Isusu. Lja fost atăta k gaza unij pisti alc. Maj dată njego će osă rubjaskă alu lumjej, Isusu arubit alu učenikurlje aluj: “Păzăcăvă d farizeji. Ku duavje trje fălč jaštje š utjecaju alor s proširjaštje ăntră lumje kašă germa karje s proširjaštje ăn mălaj. Păzăcăvă s nu fic kašă jej ku trje fălč. ² Vinje vrijamja kănd tot čije skuns osă fije otkrivit š tot čije tajna osă sa audă pănglă toc.* ³ Da, ăn zuvaja će god njeko azăs ăn tamă osă saudă la lumină š tot će njeko ašaptit ăn sobă kisă osă razglašaštje p krov† s audă toc!

⁴ Ortači ajmje, punjec binje urjajke. Na vjec frikă d lumje. Jej puatje s umară samo tjela, ali dăpă aja vuavă nu puatje nimika maj rov s fakă! ⁵ Njego osă vu pokazaskă d činje trjebje sa vjec frikă: avjec frikă d Dimizov karje p voj puatje s vu muarje, š atunča p voj s arunče ăn pakao. Da, d jel avjec frikă!

⁶ Voj štijic k činč (5) vrabacurj s vindje samo d doj (2) novčičurj. Ali Dimizov nu mujtă p ničunu d jej. ⁷ Voj štijec k aluj vridic maj mult njego multje vrabacurj. Dimizov štije čak š kăt avjec păr p kap. Daja na vjec frikă!

* **12:2** Dimizov osă otkrijaskă istina d lumje karje je ku duavă trje fălč kašă farizeji. Farizeji apokušăt s askundă stvarne motive alor, ali Dimizov una zuvă osă fakă s štije toc d čija jej zapravo găndjaštje.
 † **12:3** p krov – Kăši ăn Izrael avut ravne krovurj, pa lumja aputja s urče š stja p krov. Lumja aputut s stja p ravne krovurj š s obavjaskă văžne poruke alu alcilor ăn zajednică karje sa străns ăn zos ăn ulică.

⁸ Istina je, tot äla karje aiča p pämänt la intja alu lumje priznajaštje k mije pripadnjaštje, š d jel jo, Bijatu alu Omuluj, la intja alu anđelilor alu Dimizov osä priznajesk k jel pripadnjaštje mije.

⁹ Tot äla karje aiča p pämänt la intja alu lumje s odriknještje k mije pripadnjaštje, osä m odriknjesk la intja alu anđelilor alu Dimizov k jel pripadnjaštje mije. ¹⁰ Ipak tot äla karje rubjaštje päntruv minje, Bijatu alu Omuluj, puatje s oprostjaskä. A alu äla karje uvriddjaštje p Sufletu alu Sväntuluj‡ nusä oprostjaštje.

¹¹ Känd jej aduče p voj la sud än sinagogä, la intja alu vladaruluj š la vlast, nu vu sikiric če s začec vuavä än obranä ¹² daja če p voj Sufletu alu Sväntuluj än äla tren osä änvacä če s začec.”

Isusu änvacä k nu trjebje s t uzdještj än bugacije

¹³ Unu om dän atäta lumje azäs alu Isusuluj: “Učiteljulje, zi alu fratimjov s podiljaskä ku minje imanja karje adobidit če tatimjov nja läsat.”

¹⁴ Isusu ja zäs: “Omulje, činje p minje ma pus s sudjesk š s podiljesk änrä voj?” ¹⁵ Atunča azäs alu toc: “Päzäcävä š nu dopustic alu bilo d karje lakumije s uträ än inima avuasträ, k život nu s sastajaštje än aja če posjeduještj.”

¹⁶ Atunča Isusu arubit asta vorbä: “Alu unu bogataš binje arodit pämäntu. ¹⁷ Bogatašu agändit: ‘Nu štiov če s fak daja če nam nič u lok atäta d marje s sprimjesk tot če ma rodit.’ ¹⁸ Atunča azäs: ‘Štiov! Dubor p skladištilje abätrnje š osä fak maj

‡ **12:10** äla karje uvriddjaštje p Sufletu alu Sväntuluj – Aja rubjaštje d om karje odbijaštje s krjadje än istinä d Dimizov š d Isusu karje Sufletu alu Sväntuluj ji otkrijaštje.

marje š ănklo osă puj š gruvu š tuată imovina amja.’¹⁹ Atunča osă zăk săngur mije: ‘Jakă, am ăn skladištje zalihe d još multje aj. Akuma m odmurjesk, mălănk, bjav š m veseljesk!’

²⁰ Ali Dimizov ja zăs: ‘Omulje tu karje naj mincă! Još d sară osă c jav sufljetu alu tov. Atunča alu činje s pripadnjaskă tot aja čaj străns d tinje?’

²¹ Omu karje narje mincă je ăla karje strănde bugacija p pămănt, a nuje bugat ăn vojki alu Dimizov.”

Nu brinicăvă (Mt 6,25-34)

²² Atunča Isusu azăs alu učenikurlje aluj: “Daja vu zăk: Nu brinicăvă š na vjec frikă kum s preživic, če s mănkăc, nič kum s ănviljic tjala avuastră, če s ănbrkăc!²³ K životu maj važniji d mănkarje, š tjela d cualje.

²⁴ Ujtacăvă la gavranurj! Nit sijaštje, nit adună, nit arje skladištje nit kolibă. A Dimizov ipak s pobrinjaštjitje d jej. A voj vridic maj mult alu Dimizov d pujurj!²⁵ Puatje njeko d voj aša če s brinjaštje s produžaskă životu čak š unu sat?²⁶ Daja če nu putjec s fičec nič aša mikă stvar, dăče vu brinic d bilo čaja?

²⁷ Ujtacăvă la frorj ăn polje kum krjaštje! Nu s mučăštje aša s fakă cualje. A ipak nič caru Salomon karje afost maj bugat š maj capăn caru ăn Izrael na fost ănbrkat aša măndru kašă unu d fruarjasta.²⁸ Atunča akă Dimizov aša ănbrakă frorji karje krjaštje ăn polje karje jaštje astăz, a već minje s arunkă ăn fok, dali s nu vrja još maj mult

s pobrinjaskä d voj? Voj lumjo karje aša d pucän kridjec!

²⁹ Nu kätäc če osä mänkăc š če osä bjec š nu vu uznemiric d aja. ³⁰ K Tata alu vostru än čerj štije k tot asta vuavä trjebje. Nu fic kašä lumja alu pämäntusta karje samo aja katä. ³¹ Njego prvo kätäc cara alu Dimizov š Dimizov osä vu dja aja če vuavä trjebje.

³² Navja frikä, amikä stada, Š k Tata alu vostru än čerj vrja s vu dja bugucija alu cara aluj. ³³ Vinjdjec aja če avjec š banj däc alu lumje karje narje nimik! Akä aja fičec, osä avjec pravo bugucije p čerj karje nikad nusä fije purdut. Aja je kašä k avjec saku ku banji karje nikad nusä ajbje rupä än ja. P čerj nuje lupovj karje vuavä afura stvarurlje š nuje gägj karje amänka cualjilje avuaštrje. ³⁴ Inima avuašträ uvijek osä fije änklo undje je bugucija avuašträ.”

Isusu änvacä p učeníkurlje k trjebje s fije spremic d vinjala aluj la kraju alu pämäntuluj

(Mt 24,45-51)

³⁵ Isusu azäs: “Uvijek fic spremic, kašä argatu karje änbrkat än radne cualje aluj š alu činje je lumina prinsä tuatä nuaptja. ³⁶ Da, fic kašä argatu karje štjaptä p gospodaru aluj karje apljikat än sva-tovj š känd gospodaru ažundje akasä š batje la ušä, odma diškidje uša. ³⁷ Blago alu älja argac karje je spremic š aštjaptä äntručala alu gospodaruluj k jel osä lji nagradjaskä. Istina je zäk vuavä, gospodaru osä änbračje cualjilje alu argatuluj, osä lji začé s

Š **12:32** amikä stada – Stado je grupa d voj ili d krapje d karje pastiru s brinjaštje. Kašä če pastiru s brinjaštje d vojilje aluj, Dimizov s brinjaštje d älja karje s uzdjaštje än jel.

šagă la astal š săngur osă lji poslužaskă. ³⁸ Blago alu ălja argac karje je spremic š aštjaptă ăntručala alu gospodaruluj, čak š akă jel vinje ăn ponoć ili maj ănklo.

³⁹ Ăn asta putjec s fic sigurni: Akă gazda alu kasăj štija kănd vinje lupovu, na dopustja alu lopovuluj s provaljaskă ăn kasa aluj. ⁴⁰ Fic š voj stalno pripremic daja če jo, Bijatu alu Omuluj, osă viuv kănd voj numă očekujic.”

⁴¹ Petar antribat: “Domnulje, arubit tu asta vorbă nuavă alu učenikolor ili alu toc?”

⁴² Domnu Isusu ja zăs: “P činje găndic k gospodaru osă puje s upravljaskă ku altje argac ăn kasa aluj š s lji nahranjaskă ăn bună vrijamje? Aja je argatu p karje gospodaru smatnjaštje k je vjeran š mudar, dali nuje? ⁴³ Blago alu argatula p karje gospodaru, kănd s ănturča akas, s găsaskă k vjerno š mudro upravljit ku altje argac, k gospodaru osă nagradjaskă p jel! ⁴⁴ Da, istina je k postavljaštje p argatu s upravljaskă ku tuată imanja aluj. ⁴⁵ Ali če osă fije akă argatula găndjaštje: ‘Gospodaru sa zadržăt p drum š nusă ăntuarčje d mult’, š ančiput s bată p argacă š p argatilje, mult mălănkă š bja š s ămbată? ⁴⁶ Atunča gospodaru alu argatula osă vije ăn zuvă ăn karje jel nu l očekuja š ăn vrijamje karje jel nu štije. Gospodaru osă l taje p komadurj š osă l trimjatje ănklo undje mora s pljače toc karje nu krjadje.

⁴⁷ Argatula karje aštijut ča čirut gospodaru, ali nu sa pripremit d vinjala aluj š na fukut aja če gospodaru azăs, osă fije luvit ku multje udaracurj.

⁴⁸ A argatula, karje na štijut aja če gospodaru avrut, a afukut nješto d čaja azaslužăt bătaje osă fije luvit

ku pucăn udaracurj. Dăla tot ăla alu činje Dimizov mult adat, Dimizov dăla jel osă kată mult. Dăla tot ăla alu činje Dimizov mult apovjerit, Dimizov dăla jel osă čarje mult.”

*Isusu ănvacă k familija osă fije podjeljită dăn jel
(Mt 10,34-36)*

⁴⁹ Atunča Isusu azăs: “Avinjit s aduk sudu alu Dimizov p pământ, kašă foku.* Mult vrjauv s fije već aprinsă. ⁵⁰ Mora s trjek vrijamja d marje patjală š nimika nu m spričaštje pând god nu završa asta vrijamje d patjală! ⁵¹ Voj găndic k amvinjit s aduk miru p pământ? Nipošto! Njego, istina je amvinjit s aduk podjelă ăntră lumje. ⁵² Pând akuma, akă ăn una kasă jaštje činč (5) lumje, osă podiljaskă unu pântruv altu. Doj (2) osă fije ku minje, a trje (3) osă fije pântruv minje. ⁵³ Članurlje alu familjije osă podiljaskă unji pântruv alc. Tata osă fije pântruv bijat š bijatu osă fije pântruv tată, mama pântruv fată š fata pântruv mamă, suakra pântruv noră š nora pântruv suakră.”

*Isusu ănvacă p narodu k trjebje s kunaskă
znakurlje alu vrijamje*

(Mt 16,2-3; 5,25-26)

⁵⁴ Atunča Isusu arubit alu mulc lumje: “Kănd opazăc k d zapad dăla more s nakupjaštje njegri

* **12:49** foku – Foku ăn Biblije obično je metafora d sud ili d čistjală (vjez Lk 3,9, 16-17; 9,54; 17,29). ăn amiždoj slučajurj rubjaštje d odvajală d aja čije rov dăla binje. Muartja alu Isusuluj p kruče apobjedit săla alu Sotonăj ruavă š aosigurit konačni sudu alu toc dušmani alu Dimizov. Čak š akuma aja će Isusu afukut uzrukujaštje odvajală ăntră ălja karje p Isusu sljedjaštje š p ălja karje je dušmanji aluj.

oblakurj, odma začec: ‘Osă fije nevrijeme’, š jaštje. ⁵⁵ A känd suflă vântu dăla jug voj začec: ‘Osă fije zăpuk!’ š jaštje zăpuk. ⁵⁶ Lumjo ku duavă licje! Putjec s ujtac pănglă voj če s dogodjaštje p pământ š p čerj š s protumačic znakurlje karje ānklo s vjadje. Dăče atunča nu putjec s protumačic dogadajurlje karje promatric aštja zuvje känd sânt jo ku voj?†

⁵⁷ Š dăče nu putjec s prepoznajic čije binje d fukut? ⁵⁸ Pănd ku omu karje pântruv tinje plječ la sud, pokušaštje, majdată njego če s fije kasno, s t dogovorješt ku jel. Akă aja nu fač, jel osă vu prisiljaskă s stăc la intja alu sudaculuj, sudacu osă t sudjaskă š t predajaštje la izvršitelj, a jel osă ta runče ān kisuarje. ⁵⁹ Istina je: nusă ješ d ānklo pănd god nu isplatja tuată datorija ata, pânla zadnja kovanică.”‡

13

Isusu ānvacă k toc mora s okrinjaskă dăla grešală

¹ Ān vrijamjaja avinjit la Isusu njeki om karje ja rubit k rimski upravitelju Pilat anaredit p njeka lumje d regija Galileja s lji muară pănd duča žrtvă ān Hram ān Jeruzalem. ² A Isusu lja zăs: “Dal gāndic k lumja d regija Galileja aša afost umurăc daja ča fost grešni maj mult d toc alcă lumje ān regija Galileja? ³ Nipošto! Istina je, akă nu vu okrinic dăla

† **12:56** Afost dosta mintošj s prepoznajaskă znakurlje k vinje pluaje ili kald. Ali aodbit s prepoznajaskă k čuda š znakurlje alu Isusuluj arată k je Isusu āla karje Dimizov atrimjes s spasaskă pământu. ‡ **12:59** Isusu azăs asta vorbă vjerovatno kašă usporedbă s upozorjaskă p lumja k trjebje s s pomirjaskă ku Dimizov maj dată njego če vinje vrijamja s lji sudjaskă jel.

grešală, š voj isto osă propanic! ⁴ Š če găndic d aštja optsprjače (18) p karje sa duburăt kula ăn Siloam ăn Jeruzalem š lja murăt? Dal găndic k afost grešni maj mult d toc alcă lumja ăn Jeruzalem? ⁵ Nipošto! Istina je, akă nu vu okrinic dăla grešală, š voj isto osă propanic!”

Isusu rubjaštje vorbă d ljemnu frzdă plod

⁶ Atunča Isusu lji rubjaštje asta vorbă: “Njeki om avut smokvă karje asadit ăn vinograd aluj. Vinja ăn tot anu s vjadje dal arodit, ali na găsăt p ja ničuna smokvă. ⁷ Azăs atunča alu omu karje s pobrinjaštje d vinograd: ‘Jakă već trje (3) aj viuv s vjed dal jaštje plod p smokvasta, ali nu l găsăsk. Tajoj. Dăče s iscrpjaskă pământu?’

⁸ A omula azăs: ‘Gospodarulje, las još u an. Osă surp š osă puj păngl ja gnoju. ⁹ Akă aja fiča la anu, možda osă rudjaskă smokva. Akă nu, atunča osă utaj d tinje.’ ”

Isusu likujaštje p mujarje ăn sămbătă, svăntă zuyă alu židovilor

¹⁰ Isusu una sămbătă ănvăca ăn sinagogă. ¹¹ Jakă, afost ănklo una mujarje ăn karje afost optsprjače (18) aj sufljetu alu rov karje ufiča bulnavă. Afost grbavă š nikako na putut s s ispravljaskă. ¹² Kănd Isusu avizut p ja, akimato la jel š ja zăs: “Mujarje, oslobodită ješt d bualasta!” ¹³ Atunča apus mănilje aluj p ja. Mujarja dăturdată sa ispravit š ančiput s slavjaskă p Dimizov.

¹⁴ Omu karje vudjaštje sinagoga sa nikăžăt. Agăndit k Isusu prekršaštje zakonu alu Mojsije daja če likuja ăn sămbătă. Š azăs alu naroduluj: “Šasă (6) zălje ăn duminikă zakonu alu nostru dopustjaštje

s lukrizām. Ān zuviljalja vinjic s likujic, a nu sāmātā!”*

¹⁵ Domnu Isusu ja zās: “Voj lumjo karje avjec duavā licje! Š voj lukrizāc sāmātā. Toc voj dizljigāc ān sāmātā p volu ili p magaracu š l skutjec dān štalā la apā s bja, dal nu? ¹⁶ Asta mujarje karje je sāmānca alu Abraham karje Sotona acānāto ljigatā optsprjače (18) d aj. Dal stvarno gāndic k na atribut s fije dizljigatā ān sāmātā dāla asta bualā ku karje irja ljigatā?” ¹⁷ P vorbilje alu Isusuluj, sa posramit toc dušmani aluj, a toc alcā sa radujit d čudurj karje afukut Isusu.

*Cara alu Dimizov kašā sāmānca mikā karje krjaštje š germa karje s širjaštje
(Mt 13,31-33; Mk 4,30-32)*

¹⁸ Isusu azās: “Kum izglidjaštje cara alu Dimizov? Ku čaja s ju usporidjesk? ¹⁹ Cara alu Dimizov je kašā sāmānca mikā alu gorušice† karje omu asadit ān baštjava aluj. Aja krjaštje marje kašā ljemnu š puji vinje s gnizdjaštje ān krāči aluj.”

²⁰ Jar antribat: “Ku čaja s ju usporidjesk cara alu Dimizov? ²¹ Aja je kašā germa karje mujarja alato š amišāto ān marje količinā‡ d pjelm pānd tot zolu nu sa drikā.”

* **13:14** Vjez fusnota ān 6,7. † **13:19** sāmānca mikā alu gorušice – Kānd Židovi avrut s opisaskā nješto jako mik, obično koristja asta poslovicā karje rubjaštje k je aja kašā sāmānca alu gorušica. Obično krjaštje ān marje grm pisti unu metar, ili njekad čak š pisti trje (3) mitjarje. ‡ **13:21** marje količinā – Ān grčki original skrije: “trje (3) mjerje” (otprilike duavāzāč š činč [25] kilje).

Isusu ănvacă k je grjev s untrje ăn cara alu Dimizov

(Mt 7,13-14, 22-23; 8,11-12)

²² Isusu putuja ăn Jeruzalem. Pănd triča p trgurj š p saturj š p drum ănvăca, ²³ njeko la antribat: “Domnulje, dal Dimizov samo osă spasaskă pucăn lumje dăla sud?”

Isusu azăs: ²⁴ “Cara alu Dimizov je kašă kasa karje arje ušă strămtă. Trudicăvă s untrăc p ja. Istina je, mult lumje vrja s untrje, ali nusă puată. ²⁵ Kănd toc ažuns š gospodaru sa skulat š ankis ušă, nusă kutizăc s untrăc. Atunča osă stăc afar š osă bătjec la ušă. Osă zăčec: ‘Domnulje, diškidje nuavă!’ A jel osă zăcă: ‘Nu štiov činje ištjec š dundje vinjic.’

²⁶ Atunča osă rubic: ‘Noj ku tinje amănkat š abut, š tu nji ănvăcaj p trgurje alji noštri!’

²⁷ A jel vuavă osă zăcă: ‘Nu štiov činje ištjec š dundje vinjic. Fuđic dăla minje, toc voj lumjo karje fičec rov!’

²⁸ Ănklo osă plăndec š osă škrcijic d dinc ăn tugă kănd vidjec p Abraham, p Izak š p Jakov š p toc prorokurlje la gozbă ăn cara alu Dimizov, k voj săngurj afost putiric. ²⁹ Š osă vije lumja d tuatje părc alu pămăntuluj, čak š ălja karje nuje Židovj, š osă mălănce la gozbă ăn cara alu Dimizov. ³⁰ Jakă njeki karje akuma s smatrjaštje k je maj mič osă fije atunča maj marje, a njeki karje akuma s smatrjaštje k je maj marje osă fije atunča maj mič.”

Isusu plăndě p Jeruzalem

(Mt 23,37-39)

³¹ Ān vrijamaja, känd Isusu azavršāt ku vorba, avinjit la jel njeiki farizeji š azās alu Isusuluj: “Fuđ da iča daja če Herodš vrja s t muarje!”

³² A Isusu lja zās: “Fuđic š začec alu aja lukavāj lisicāj: ‘Jakā, jo osā putirjesk p sufljeti alji rovj š likujaskā astāz š mǎnje š aldā trje (3) zālje osā dovršāsk lukru alu mjov.’ ³³ Da, astāz, mǎnje š dǎpā mǎnje mora s nastavjesk p drum. Dali nuje aja ān Jeruzalem undje umuarā p tot proroku? Kum aputja s mor bilo undje altu?”

³⁴ O Jeruzaleme, o Jeruzaleme, tu karje umorj p prorokurlje š umorj ku buluvanji p ālja karje Dimizov atrimjes la tinje! Kāt vorj avrut s strāng p lumja ata kum kloca sakupljaštje p puji š punje dusu ja, ali tu nu ma dat! ³⁵ Dimizov osā napustjaskā p tinje. * Istina je, nu maj m vjez više tot pǎnd nu vinje vrijamja pǎnd god nu začec: ‘Blagoslovit āla p karje Domnu atrimjes!’ ”☆

14

Isusu likujaštje ān sǎmbātā, svāntā zuvā alu Židovjlor

¹ Ān una sǎmbātā Isusu avinjit ān kasa la unu vođe alu farizejlor s mǎlǎnče. Toc karje afost ān kasā s ujta s vjadā če Isusu osā fakā. ² Jakā, la intja alu Isusuluj irja njeiki om karje avut apā ān jel. ³ Isusu antribat p farizeji š p učitelji alu zakonu alu Mojsije: “Dopustjaštje zakonu s s likujaskā ān

Š **13:31** Herod - Vjez fusnota ān 3,1. * **13:35** p tinje - Ān grčki original skrije: “kasa avuastrā”. Aja rubjaštje d trg Jeruzalem, a možda posebno d Hramu, karje Rimljani p amiždoj auništit šaptježāč (70). aj majdatā d Krist. ☆ **13:35** Ps 118,26

sămbătă ili nu?”* ⁴ Jej atikut. Š Isusu apus măna p omu karje bulnav, la likujit š ja zăs: “Poc s plječ.” ⁵ A alor azăs: “Akă bijatu alu vostru ili volu kadje ân puc ân sămbătă, dal nusă l skutjec? Sigurno odma osă l skutjec, š akă je sămbătă!” ⁶ Jej na vut p aja če s zăkă.

Isusu ânvacă k trjebje s s ponizaštje š s dja alu älja karje nu puatje s äntuarkă

⁷ Pänd Isusu afost ačija, avizut k gostjamja d jej avrut s kuljadje maj bunj lokurj la domačin. Daja Isusu lja spus asta vorbă: ⁸ “Känd njeko t kjamă la nută, nu la maj bun lok la gozbă. Če akă je kimat njeko maj važniji d tinje? ⁹ Äla karje ta kimat p tinje š p jel osă vije s c zăkă: ‘Skual š las loku alu omusta!’ Atunča mora s t skolj š s plječ la zadnji lok š osă fi sramotit.

¹⁰ Känd t njeko kjamă nu la maj bun lok la gozbă, njego ja zadnji lok. Atunča känd äla karje ta kimat t vidja, osă vije s c zăkă cije: ‘Ortakulje, vină š šăz la maj bun lok.’ Aša osă primještj čast la tuată lumja karje je la gozbă. ¹¹ Činje p jel sāngur adrikă, osă fije ponizăt, a äla karje sāngur p jel ponizaštje osă fije adrikat.”

¹² Atunča Isusu azăs alu farizeju p karje la kimat: “Känd kjem p gostjamja la ručak ili la vičeră, nu kima samo p ortači alji tej, p fracă, p familija nič komšiji alji bugac, k š jej p tinje osă kjamă š aša c äntuarčje zajamu. ¹³ Njego känd fač gozbă kjamă š p lumja karje je sărač, invalidj, p älja karje nu puatje s umblje š p lumja vuarbă ¹⁴ karje nu

* **14:3** Vjez fusnota än 6,7.

puatje s t kjamje la gozbă s c ăntuarkă zajamu. Atunča osă fi zaista blagoslovit, k Dimizov osă c ăntuarkă zajamu, la zuvă karje vinje s uskrisnjaskă toc pravedni lumje dăla morc.”

*Isusu rubjaštje d gozbă ăn cara alu Dimizov
(Mt 22,1-14)*

¹⁵ Kănd unu dăla alcă gostjamje karje afost la astal ku Isusu auzăt kum Isusu asta arubit, jel azăs: “Blago alu tot ăla karje osă mălăncj la gozbă ăn cara alu Dimizov!”

¹⁶ Isusu ja zăs: “Njeki om afukut marje gozbă š akimat p mulc lumje. ¹⁷ Kănd vičera afost sprimită, atrimjes p argatu aluj s zăkă alu gostjamje p karje akimat: ‘Tot je gata. Vinjic!’ ¹⁸ Ali tot ăla ančiput s zăkă k nu puatje s vije. Unu azăs alu argatuluj: ‘Amkumprat njeka njivă š mora s pljek jar s m ujt. Mărog d tinje, oprostjaštjem.’ ¹⁹ Altu azăs alu argatuluj: ‘Amkumprat činč (5) parurj d volurj š pljek s vjed kum orjaštje. Mărog d tinje, oprostjaštjem.’ ²⁰ Aldă trje (3) azăs alu argatuluj: ‘Akuma ma surat, š daja nu pot s viuv.’

²¹ Argatu sa tors š arubit alu gospodaru aluj aja če jej azăs. Gospodaru p aja sa nikăžăt š azăs alu argatuluj: ‘Fuđ odma p lardj š p uskje ulic ăn tot trgu š duj aiča p sărači š p invalidj, p lumja vuarbă, š p ălja karje nu puatje s umblje.’ ²² Kănd aša afukut, argatu azăs: ‘Gospodarulje, amfukut aja če zapovjedit tu š jaštje još lok.’ ²³ Azăs gospodaru alu argatu aluj: ‘Fuđ afar dăn trg š kată p drumurj š p stazje š natirjaštije s vije s m napunjaskă kasa. ²⁴ Istina je ničunu d ălja prvi p karje akimat nusă mălănk nimika d gozba amja!’ ”

Isusu upozorjaštje k nu s fije ušurje s fije učniku aluj

(Mt 10,37-38; 5,13; Mk 9,50)

²⁵ Pänd Isusu anastavit drumu aluj än Jeruzalem, la sljedit jako multă lumje. Isusu sa okrnit š azăs alor: ²⁶ “Akă njeko vrja s m sljedjaskă, nu puatje s fije učniku alu mjov akă vrja bilo p činje maj mult njego p minje. Än usporedbă ku ljubavu aluj kătri minje, jel mora s mrzaskă š p tatusov, p mumusa, p mujarja, p kupi, š p fracă, p surorilje, čak š p životu aluj. ²⁷ Činje nu ja kruča aluj š nu pljakă dăpă minje, nu puatje s fije učniku alu mjov.†

²⁸ Akă njeko dăla voj vrja s sagradještj kulă, nusă šăz prvo š s procinještj kăt kuštjaštje s vjadă arje dăstul banj s u završaskă? ²⁹ Inače možda osă c nistanjaskă banj dăpă aja će završăštj samo temelju, a atunča toc karje aja vjadje osă rădă d tinje. ³⁰ Osă zăkă: ‘Ästa om ančiput s gradjaskă, a na putut s završaskă!’

³¹ Isto aša, dal vrja bilo karje car s krinjaskă än rat ku altu car, akă na găndit dal puatje s pobidjaskă? Dal prvo nusă s sastajaskă ku savjetnici aluj š s rubjaskă ku jel dal puatje ku aluj zjače mij (10.000) d vuastje s savladjaskă p äla karje p jel vinje ku duavăzăč mij (20.000) d vuastje? ³² A akă shvatjaštje k nusă puată s pobidjaskă p altu car, osă trimjată p poslanikurlje la dušmanu aluj pänd je još maj dăpartje. Osă änrjabje p altu car će vrja dăla jel s puată s fije miru änră jej.

† 14:27 Vjez fusnota än 9,23.

³³ Isto aša, gändic d cjenă s m sljedic. Nimilja dăla voj nu puatje s fije učenuku alu mjov, akă nu lasă tot če arje. ³⁴ Ālja karje je uistinu učenukurlje alji mjej je kašă sarja. Sarja je bună, ali akă apurdut okusu, če osă fač jar s fije bună? ³⁵ Sarja karje apurdut okusu aluj s izbacaštje. Aja nuje bun d pămănt, a nuje bun čak š d hrpă d biljigarj. Toc činje arje urjekj s audă, trjebje s puje urjajke š s razumjaskă!”

15

Isusu rubjaštje vorbă d vuaje karje sa purdut (Mt 18,12-14)

¹ Zuviljaštja mulc carinikurj š alcă grešnikurj vinje la Isusu kum apunja urjajke la ănvăcala aluj. ² Daja farizeji š učitelji d zakonu alu Mojsije prigovorja: “Isusu s družaštje ku grešnikurlje! Čak š mălănkă ku jej!”

³ Isusu d aja arubit asta vorbă: ⁴ “Akă njeko dăla voj arje usută (100) d voj š pjardje una dăla vuaje, če osă fakă? Dal nu lasă nuavăzăč š nuavă (99) p pijană š s pljače s ukatje š p aja una karje apurduto pănd nu ugăsaštje? ⁵ Sigurno! Š kănd ugăsaštje, upunje p umirje tot vjasăl ⁶ š aduč akas. Atunča kjamă p ortači š p komšiji š lji zăče: ‘Veseljčăvă ku minje! Angăsăt p vuaja karje sa purdut!’ ⁷ Istina je k p čerj isto s fije maj mult radost d unu grešnik karje s okrinjaštje dăla grešală njego d nuavăzăč š nuavă (99) lumje karje je pravedni š već sa okrinit la Dimizov.”

Isusu rubjaštje vorbă d banj karje sa purdut

⁸ Atunča Isusu azās: “Takoder, akā njeka mujarje arje zjače (10) kovanic d arđint* š una pjardje, če osā fakā? Dal nu prindje lampa, s mātārā kasa š s ukatje binje? ⁹ Sigurno! Š känd ugāsaštje, kjamā p prijateljicilje š p komšinicilje š zāče: ‘Veseljčāvā ku minje! Angāsāt banji karje apurdut!’ ¹⁰ Istina je, isto aša, Dimizov š anđelurlje aluj s radujaštje d unu grešnik karje s okrinjaštje la Dimizov.”

Isusu rubjaštje vorbā d bijat karje sa purdut

¹¹ Atunča Isusu arubit asta vorbā: “Afost unu om karje avut doj (2) fičorj. ¹² Fičoru alu tånār azās alu tatusov: ‘Tato, vřjauv talu alu mjov d imanja ata akuma majdatā če osā morj.’ Aša tata apodjelit imanja, a alu maj tånār fičor adat talu aluj.

¹³ Känd atrikut duavā trje zālje fičoru alu tånār avindut tot, apljikat dån kasā, š apljikat dāpartje ān alta državā š ānklo atrijit frzdā minc š rasipja tuatje banji p jel. ¹⁴ Känd apotrošāt tuatje banji aluj, ān pāmāntula karje irja afost marje fuamje š na vut če s mālāncje. ¹⁵ Aša apljikat š sa zaposlit la unu om karje afost stanovniku alu pāmāntula p karje atrimjes ān pijanā s pāzaskā porči.† ¹⁶ Jel afost atāta flāmānd k avrut čak s mālāncje mānkarja ku karje s rānjaštje porči, ali nimilja nu ja dat.

¹⁷ Känd fičoru alu tånār napokon ashvatit ča fukut, agāndit: Toc radniči karje lukrjazā d tatimjov arje mānkarje maj mult njego čije dosta d

* **15:8** zjače (10) kovanic d arđint – Ān grčki original: “zjače (10) drahmi”. Drahma irja kovanica d arđint karje vřidja una dnevnica.

† **15:15** D židovj porči irja nečisti pa na putut s mālāncje karnja d pork (vjez ZakPon 14,8). Židovi na putut s zamisljaskā maj marje rušānje s ranjaskā p porči.

mănkat, a jo aiča mor d fuamje! ¹⁸ Măduk da iča, pljek la tatimjov š osă ji zăk: ‘Tato, ampogrešăt pântruv Dimizov š pântruv tinje. ¹⁹ Nu sănt vişe vrjedan s mikjem bijatu alu tov. Mărog d tinje, primjaštımă s lukrjez la tinje ka radniku alu tov.’

²⁰ Apljikat d lokula š sa dus la tatusov. Kănd još irja d partje, tatusov la vizut sa žalostit, adat fuga la jel, la zagrlit š la surutat. ²¹ Azăs bijatu: ‘Tato, ampogrešăt pântruv Dimizov š pântruv tinje! Nu sănt vişe vrjedan s mikjem bijatu alu tov.’

²² Ali tata azăs alu argacă aluj: ‘Majdată dučec aljina,‡ aja karje maj mândră, š l brkăcălej! Punjec aluj injelu p mână š sandaljilje p pičuarje! ²³ Š dučec maj bun mjel. Tăjecălăj s priredim gozbă š s nji veselim. ²⁴ Daja će āsta bijatu alu mjov irja mort, a akuma je viuv! Irja purdut, a akuma je găsăt!’ Š ančiput s s veseljaskă.

²⁵ D vrijamaja fičoru maj bătărŋ alukrizat ān polje. Kănd sa tors dăn polje š avinjit aupruapje la kasă, auzăt k nontru kăntă š žuakă. ²⁶ Akimat la jel p unu d argat s āntrjabje će s dogodjaštje aja. ²⁷ Argatu ja zăs: ‘C sa tors fratutov. Tatutov adat s tijem maj bun mjel s proslavjaskă će nuavă sa tors bijatu viuv š zdravăŋ.’

²⁸ Ali maj bătărŋ fičor sa nikăžăt š aodbit s untrje ān kasă. Aša tatusov aišăt afar s s ruadje mult d jel s utră ān kasă. ²⁹ A fičoru ja zăs: ‘Jakă, jo atăta aj c služăsk š nikad na odbit s fak aja će maj zăs, ali mije nikad nu madat čak š krapă d gozba amikă ku ortači alji mjej. ³⁰ Ali kănd sa tors āsta bijatu alu

‡ 15:22 aljina – Asta afost lung ogrtač karje s duča pisti altje cualje ān văžne dogadajurj.

tov karje ku prostitutkilje arasipit imanja ata, a tu adat s taje maj bun mjel š apriridit gozba d jel!’

³¹ Tatusov ja zäs: ‘Fičoru alu mjov, tu ješt stalno ku minje. Tot će am pripadnjaštje cije. ³² Ali trjebje s proslavim š s nji radujim daja će šta fratutov irja mort, a akuma je viuv! Irja purdut, a akuma je gäsät!’ ”

16

Isusu rubjaštje vorbä d upravitelju karje je nepošten

¹ Isusu arubit alu učenikolor asta vorbä: “Afost unu om karje irja bugat š avut om karje upravlja ku bugacija aluj. Una zuvä njeko azäs alu bogatašuluj kum upravitelju rasipjaštje imanja aluj. ² Bogatašu akimat la jel p omula karje upravljaštje ku imanja aluj š ja zäs: ‘Kum aputut aja s mi fač? Nu poc više s upravljestj ku bugacija amja. Pripremjaštje papirulje än karje skrij tuatä imanja amja š činje će dugujaštje.’

³ Upravitelju p aja azäs sängur aluj: ‘Gospodaru osä m lasä. Kum akuma osä priživjesk? Nu sänt capän s surp, š m rušanje s prosäsk.’ ⁴ Štiuv će osä fak känd gospodaru m läsa, osä fak aša k lumja osä m primjaskä än kasä alor š s pobrinjaskä d minje.

⁵ Atunča akimat unu kätu unu p dužnikurle alu gospodaruluj. P prvi antribat: ‘Kät ješt datorj alu gospodaru alu mjov?’ ⁶ Dužniku ja zäs: ‘Usutä (100) d bätjurj d ulje.’ Upravitelju ja zäs: ‘Jakä računu p karje skrije k ajzäs k osä platjestj usutä (100). Šaz š

majdată skrije još unu račun. Prominjaštje iznosu karje duguještj p činžáč (50).^{*}

⁷ Atunča upravitelju p altu antribat: ‘Kăt ješt tu datorj?’ Dužniku ja zăs: ‘Usută (100) d košarje d gruv.’ Upravitelju ja zăs: ‘Jakă računu p karje skrije k ajzăs k osă platještj usută (100). Šáz š majdată skrije još unu račun. Prominjaštje iznosu karje duguještj p optžáč (80).’[†] ⁸ Kănd gospodaru auzăt aja ča fukut nepošteni upravitelju, la pohvalit ča fost aša d snalažljiv.

Istina je k lumja p pămăntusta jaštje mult snalažljivi pând s pripremjaštje d životu alor ăn pămăntusta. Jej jaštje maj mult snalažjivi dăla lumje karje trijaštje ăn lumină pând s pripremjaštje d životu alor p pămănt karje vinje.[‡] ⁹ Aša punjec binje urjajke: Koristic bugacija alu pămăntusta s ažutăc alu alcilor š steknic ortačj ăn čerj. Atunča kănd osă fic morc š lăsăc bugacija alu pămăntusta, osă primjaskă p voj ăn vječna kasă. ¹⁰ Činje god je vjeran ăn mič stvarurj, osă fije vjeran š ăn

^{*} **16:6** Usută (100) d bătojurj ... činžáč (50) – Asta je njeđe 3.000 d litjarje š njeđe 1.500 d litjarje. [†] **16:7** Usută (100) d košarje ... optžáč (80) – Asta je njeđe 20.000 d kilje š njeđe 16.000 d kilje.

[‡] **16:8** Istina je k lumja p pămăntusta jaštje mult snalažljivi pând s pripremjaštje d životu alor ăn pămăntusta. Jej jaštje maj mult snalažjivi dăla lumje karje trijaštje ăn lumină pând s pripremjaštje d životu alor p pămănt karje vinje – Ăn grčki original skrije: “k kupi d vrijamjasta maj mudri kătri naraštaju alor njego kupi d lumină.” “Kupi d vrijamjasta” rubjaštje d lumje karje nu krjadje. Maj mult je mudri d lumje karje krjadje (“kupi d lumină”) k păzaštje p jej ăntră narodu alor. Lumja karje krjadje trjebje s ănvacă dăla jej k trjebje s s pripremjaskă d budučnost alor p čerj. Mulc inš aja fače akă mudro koristjaštje bugacija karje arje ăn životu alor p pămănt.

maj marj stvarurj, a činje god je nepošten ăn mič stvarurj, osă fije nepošten ș ăn maj marj stvarurj. ¹¹ Akă nu ištjec vjerni ăn bugacija alu pămăntusta, činje osă vu dja bugacije p čerj? ¹² Š akă vuavă nu puatje s povirjaskă aja će pripadnjaštje alu njeko altuluj, činje osă vu dja aja će vuavă osă pripadnjaskă? ¹³ Ničunu argat nu puatje s služaskă p doj (2) gospodarurj. P unu osă mrzaskă, a p altu osă vrja, ili alu unu osă fije vjeran, a p altu osă prezirjaskă. Nu putjec s služăc ș alu Dimizov ș alu bugacije.”

¹⁴ Farizeji, karje avrut banji, la tot asta apus urjajke ș sa ljigat d Isusu. ¹⁵ Atunča Isusu lja zăs: “Voj la intja alu lumjej fičec k ištjec pravedni, ali Dimizov kunaštje inimilje alji vuaštje. Aja će lumja smatrjaštje k je bun, aja Dimizov smatrjaštje k nu vridjaštje nimika.”

*Zakonu ș cara alu Dimizov
(Mt 11,12-13; 5,18, 31-32)*

¹⁶ “Pănlă vřiamjaja kănd avinjit Ivan karje bătjază, Dimizov arătat planu aluj pisti Zakonu alu Mojsije ș knjigilje karje prorokurlje askris. Da tunča noj rubim Bună vorbă d cara alu Dimizov ș nagovorim tuată lumje s untrje ăn jel. ¹⁷ Tot čije skris ăn Zakon osă s ispunjaskă. Maj ušurje osă nistanjaskă čerju ș pămăntu njego s nu s ispunjaskă ș maj mikă slovă d Zakon. ¹⁸ Na primjer: činje god s rastavjaštje d mujarje ș s suară dăpă alta fače preljub, ș činje god s suară dăpă mujarje karje irja rastavită fače preljub.”

Isusu rubjaštje vorbă d bogataș ș d sărak

19 Isusu arubit asta vorbă: “Afost unu bogataș karje s ănbrka ăn skumpje cualje, ș tuată zuva amănkat maj bună mănkarje. 20 A pānglă ușa aluj azukut sāraku karje sa kimat Lazar, karje afost pljin d čirurj. 21 Lazar afost atăta flămănd k avrut s mālănčje čak ș puškăji karje kădja dăpă astal alu bogatașuluj. Joș maj rov, vinja kănji ș lindđa čirurlje aluj. 22 Una zuvă amurit sāraku ș anđeli la dus pānla lok d čast pānglă Abraham.Ș Maj ănklo amurit ș bogatașu ș la ăngrupat. 23 Ș bogatașu apljikat ănklo undje loku d kaznit.* Pănd s muča, sa ujtat ăn sus, ș avizut d dăpartje p Lazar ku Abraham.

24 Bogatașu astrigat: ‘Tato Abraham, smilujaștje mitje ș trimjatje p Lazar s umučaskă vrhu alu đajștiluj ăn apă ș s vije aiča s m ričaskă ljimba daja če mult patjesk ăn fokusta!’

25 A Abraham ja zăs: ‘Bijatu alu mjov, dătje d gănd k tu ajdobidit bunje stvarurj pănd atrijit p pāmănt, a Lazar rov. Akuma jel aiča utjeșăt, a tu t mučeștj. 26 Osim d aja, ăntră noj jaștje marje provalije. Ālja karje avrja da iča s trjakă la voj nu puatje s fakă aja, a nič d partja avuaștră karje avrja s vije la noj nu puatje s trjakă aiča.’

Ș 16:22 pānla lok d čast pānglă Abraham – Ān grčki original skrije: “P tjeptu alu Abraham”. Grčka ljimbă koristjaștje izrazusta karje značaștje k Lazar s naslonaștje p tjeptu alu Abraham. Aja arată k Lazar afost bliski ăn zajedništvo ku Abraham, ku sāmānca amarje alu tot narodu alu Dimizov ș la lok la marje čast. Lumja karje auzăt asta vorbă vjerovatno arazumit k je Lazar pānglă Abraham la marje gozbă p čerj, kănd tot narodu osă slavjaskă vinjala alu cara alu Dimizov (vjez 13,28–29). * 16:23 ănklo undje loku d kaznit – Ān grčki original skrije: “Had”. Vjez rječniku, “loku d kaznit, Had, Șeol”.

27-28 Bogatašu ja zäs p aja: ‘Tato Abraham, am činč (5) frac. Mărog d tinje, trimjatălaj atunča p Lazar än kasa alu tatimjov s lji opominjaskä s nu vije jej än lokusta undje trpjesk marje mukä.’

29 Ali azäs Abraham alu bogatašuluj: ‘Nu vrjauv. Fracă alji tej arje p zakonu alu Mojsije š knjigilje karje prorokurlje d mult askris s lji opominjaskä. Trjebje alor s krjadä š s okrinjaskä dăla rov!’

30 A bogatašu ja zäs: ‘Nu vrja, tato Abraham! Ali akä lji vinja njeko dăla morc, osă okrinjaštje dăla rov.’

31 Ali Abraham azäs alu bogatašuluj: ‘Akä nu krjadje alu Mojsije š alu prorokurj, nusă s uvirjaskä čak š akä njeko s skuală dăla morc.’ ”

17

Isusu änvacă p učeníkurlje aluj s nu navadjaskä p alcă s grešaskä š s oprostjaskä alu alcilor karje grešaštje päntruv jej

(Mt 18,6-7; 15; 21-22; Mk 9,42)

1 Atunča Isusu azäs alu učeníkurlje aluj: “Lumja sigurno osă fakă stvarurj d karje p alcă navadjastje p grešală. Ali grjev alu toc karje natirjaštje p njeko altu s grešaskä. 2 Alu omula arfi majbinje njeko s la runče än apă ku marje buluvan* pänglä găt, njego s navadjaskä p grešală p una dăla maj mik om. 3 Pa păzăcävă če fičec. Akä grešaštje još unu dăla učeníku alu mjov, zi k aja ča fukut k nuje

* 17:2 marje buluvan – Än grčki original skrije: “mlinski buluvan”, karje afost d sus dăla doj (2) marje ravne buluvanjanje karje măčinja gruvu än pjelm. Buluvanu d sus afost obično okrugli ku rupă än mižlok än karje s turna gruvu.

binje š jartāj akā s okrinja dāla grešalā aluj. ⁴ Čak š akā d šaptje (7) vorj p zuvā grešaštje pāntruv tinje š šaptje (7) vorj s āntuarčje š priznajaštje aja ča fukut k nuje binje, jartāj!”

Isusu ānvacā p učenikurlje aluj d snagā alu vjerej š jej trjebje s ji služaskā ponizno

⁵ Atunča apostoli azās alu Domnuluj Isusuluj: “Ažutānje s kridjem maj mult!”

⁶ A Domnu Isusu lja zās: “Akā avjec vjerā atāta pucān kašā sāmānca alu gorušćicā, aputja s zāčec alu dudusta: ‘Skuatitje ku korijenu d pāmānt š posadjaštītje ān apā’, š apunja urjajke la voj.

⁷ Zāčem k njeko dāla voj arje argat karje lukrjazā ān polje ili s brinjaštje d voj. Kānd argatu s āntuarčje d polje, dali gospodaru iziča: ‘Vinā akuma, šāz š mālānkā?’ Nu ji zāče! ⁸ Umjesto aja, osā zākā gospodaru aša: ‘Priredjaštjem vičera! Dāzbrakitje š poslužastje p minje ku mānkarja š ku bjaria! A kānd jo završa, poc tu s mālānč š s bjaj.’ ⁹ Dali gospodaru dugujaštje alu argatuluj s ji zahvaljaskā daja ča fukut aja če irja azapovjedit aluj? Nu! ¹⁰ Aša š voj, kānd fičec aja tot če vuavā Dimizov azapovjedit, zāčec: ‘Noj ištjem samo argac š nu zaslužām pohvalje k samo fičem dužnost alu nostru.’ ”

Isusu likujaštje p zjače (10) lumje karje arje bualā p pjajje

¹¹ Pānd Isusu još uvijek pljika kātri Jeruzalem š putuja pānglā granicā alu regije Samarije š alu regije Galileje, ¹² avinjit pānla njeki sat. Pānd untra ān sat, la vizut zjače (10) lumje karje avja gubā,

zarazna buală p pjalje.† Jej astat majdăpartje ¹³ š ančiput s stridje dăn tot glasu: “Isusulje, gospodarulje, smilujaštije p noj!”

¹⁴ Kănd Isusu lja vizut, lja zăs: “Fuđic š pokazăcävă la popje s puatje jej s vu pregledjaskă!”‡ Pănd apljikat kătri popje, sa likujit d gubă.

¹⁵ Kănd unu d jej avizut k je likujit, sa tors š aslavit p Dimizov p tot glasu. ¹⁶ Akăzut la intja alu Isusuluj ku fălci kătri pămănt š ja zahvaljit. Afost omula d Samarija.Š

¹⁷ P aja Isusu antribat p älja karje afost ku jel: “Dali Dimizov na likujit p zjače (10) lumje? Undje älja alanc nuavă (9)? ¹⁸ Kum puatje s fije k omusta karje nuje Židov jedini karje sa tors mije š azahvaljit alu Dimizov?” ¹⁹ A alu omula atunča Isusu azăs: “Skual š fuđ. Tu taj likujit daja čaj krizut.”

Isusu zăče alu učenikurlje aluj k cara alu Dimizov osă vije kănd jej nu očekuja

(Mt 24,23-51)

²⁰ Ăn una zuvă farizeji antribat p Isusu: “Kănd vinje cara alu Dimizov?”

Isusu lja zăs: “Omu nu puatje s predvidjaskă kănd vinja cara Ăn znakurj karje promatrjaštje. ²¹ Lumja nusă puată s zăkă: ‘Jakălăj aiča je!’, ili:

† **17:12** gubă, zarazna buală p pjalje – Vjez fusnota Ăn 4,27.

‡ **17:14** Zapovjedu alu Isusuluj afost kašă obečala k osă s likujaskă, a aja ča skultat, apokazăt k akrizut alu Isusuluj. Popilje lji prigljidja s potvriddjaskă k jej više narje gubă, pa lja zapovjedit s fakă aja če zakonu alu Mojsije ačirut (Lev 14,1-32; Lk 5,12-14). **Š 17:16** Samarija – Židovi mrza p lumja d Samarija. D maj mult informacije, vjez “Samarija” Ăn rječnik.

‘Jatäläj änklo je!’ Jakä cara alu Dimizov akuma änrä voj.”

²² Atunča alu učeníkurlje aluj azäs: “Vinje vrijamja känd s fic žaljnič s vidjec zuva känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk,* ali nusä putjec. ²³ A lumja s vu zäkä: ‘Jatäläj änklo je’, š: ‘Jakäläj aiča je!’, ali nu dác fuga dăpă jej s m kătăc. ²⁴ K kum š toc vjadje munja känd s pojavjaštje aša s fije än zuvaja känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk. ²⁵ Ali majdată trjebje mult s trpjesk š lumja än asta vrijamje trjebje s m odbacaskă.”

²⁶ Š isto aša, kum afost än zuvilje känd Noa afost viuv š aša osă fije än zuvilje majdată känd jo, Bijatu alu Omuluj, osă m pojavjesk: ²⁷ Kašă uvjek nastavja s mălănče š s bja, s s änsuarje š s miritje, tot pänla zuvă känd Noa auntrat än marje brod.✧ A atunča avinjit potopu š p toc lja uništít karje na fost än marje brod.

²⁸ Š isto aša kum afost än zuvilje känd Lot afost viuv:✧ lumja än asta regija kašă uvjek nastavja s mălănče š s bja, s kumprje š s vindă, s obradjaskă pămăntu š s gradjaskă. ²⁹ Ali än zuvaja känd Lot aišăt dăn trg Sodoma än karje atriijit, atunča dăn čerj foku ku buluvanji karje ardje akăzut ka pluaja p jej š aumurăt p tuată lumja än aja regija. ³⁰ Isto aša osă fije š än zuvă känd osă m pojavjesk jo, Bijatu alu Omuluj. ³¹ Činje god än zuvaja p krovu

* **17:22** s vidjec zuva känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk – Än grčki original skrije: “s vidjec š una zuvă p Bijatu alu Omuluj”.

✧ **17:27** Post 7,6–24 ✧ **17:28** Post 19,1–29

alu kasāj,† a stvarulje alor je ǎn nontru, s nu s dja ǎn zos ǎn kasǎ la stvarurj aluj! Činje god s gǎsaštje ǎn pijanǎ, s nu s ǎntuarkǎ ǎndrǎt s ja stvarulje aluj! 32 Dǎcǎvǎ d gǎnd ċe sa dogodit kǎnd mujarja alu Lot sa ujtat ǎndrǎt ǎn Sodoma š apoginjit!‡☆ 33 Činje god pokušaštje s pǎzaskǎ životu aluj, osǎ l pjargǎ, a ċinje god spreman s lasǎ životu aluj, osǎ l pǎzaskǎ. 34 Istina je, ǎn nuaptaja kǎnd osǎ m pojavjesk, doj (2) lumje karje s skulkǎ ǎn isti pat, p unu osǎ ja, a p altu osǎ l lasǎ. 35 Dǎla duavǎ (2) mujerj karje zajedno ǎn mlin maċinǎ, p una osǎ ja, a p alta osǎ l lasǎ.

36-37 ŠUċenikurlje aluj l ǎntrjabǎ: “Domnulje, undje asta osǎ fije?”

Isusu lji zǎċe: “Undje zǎċe lumja muartǎ, ǎnklo s sakupjaštje lešinari.”*†☆

18

Vorba d udovicǎ karje irja uporna ǎn molitvǎ

1 Isusu rubja alu uċenikurlje aluj asta vorbǎ s lji ǎnvacǎ kum trjebje uvjek s s ruagǎ š nikad s nu odustanjaskǎ: 2 “Irja ǎn njeki trg unu sudac. Niċ

† 17:31 Lumja ǎn dobaja ċesto s odmurja š s druža p krov karje je ravan, a posebno nuaptja kǎnd irja maj riċalǎ. ‡ 17:32 Ja sa ujtat ǎndrǎt kǎtri Sodomǎ š Dimizov akaznito una ku lumja d Sodomǎ.

☆ 17:32 Post 19,16 § 17:36-37 Njeki grċki rukopisurj arje ǎsta odlomaku kašǎ ǎn 36. stih “Doj (2) inš osǎ fije ǎn polje, p unu osǎ ja, a p altu osǎ l lasǎ.” * 17:36-37 lešinari je marj puji karje mǎlǎnkǎ karnja d životinj karje amurit. Puatje s vjadǎ kum kružaštje p ċerj undje god jaštje muartje životinje. † 17:36-37 Kǎnd lumja vjadje p lešinari kum s s strǎndċe, štije k ǎnklo tjela muartǎ. Isto aša, kǎnd s dogudja aštja stvarurj, toc osǎ štije k avinjit kraju. ☆ 17:36-37 Job 39,30

k irja aluj frikă d Dimizov nič ka marit d lumje. ³ A ăn trgula irja ș njeka udovică karje stalno vinja la jel ș s ruga d jel: ‘Adăm pravdă păntruv dușmanu alu mjov!’ ⁴ Sudacu d mult na marit d aja, ali napokon agăndit: ‘Ș akă numi frikă d Dimizov ș nu marjesk d lumje, ⁵ osă dauv pravdă alu asta udovică daja če m stalno zmitjaštje, s nu vije stalno s m dosadjaskă!’ ”

⁶ Zăče Domnu Isusu: “Ăsta sudac irja nepravedan, ali obratic pažnja p aja če jel ipak aodlučit! ⁷ Dali nusă dja Dimizov pravdă alu lumja aluj karje akuljes ș karje zuva ș nuaptja plănde la jel? Dali Dimizov osă odgodjaskă s lja žută? ⁸ Istina je, ănpripă Dimizov osă lji dja pravdă. Ali kănd jo, Bijatu alu Omuluj, mătork p pămănt, dal osă găsăsk p lumje karje aša krjadje ăn Dimizov?”

Vorba d farizej ș d poreznik

⁹ Isusu rubja asta vorbă alu lumjej karje s uzdja ăn jej k je pravedni, ș găndja k je maj bunj d alcă: ¹⁰ “Doj (2) lumje avinjit ăn Hram s s ruadje. Unu afost farizej karje lumja l poštuja, a altu om irja carinik karje lumja l mrăza. ¹¹ Farizeju astat ș sa rugat d jel: ‘Dimizovulje, fala cije če nu sânt kașă alcă lumje: lopovj, ăštja karje nuje pravedni kătri lumje, preljubnikurj ili kașă carinikusta. ¹² Dadavorj ăn duminikă pustjesk ș d tot če stiknesk zdauv cije unu tal.’* ”

¹³ A cariniku astat maj d partje ș nu sa osudit s s ujtje ăn čerj. Jel tuguja ș s bătja ăn tjept ș rubja: ‘Dimizovulje, smilujaštje mije karje sânt om rov!’

* **18:12** unu tal – Ăn grčki original skrije: “desetina” (vjez Lev 27,30-32).

14 Istina je, Dimizov afost zadovoljan ku rugala alu poreznikuluj š da tunča Dimizov la smatrit k je bun om. Ali p farizeju, Dimizov la smatrit k nuje bun om. K činje p jel sāngur adrikā, Dimizov osā l ponizaskā, a činje p jel sāngur ponizaštje, Dimizov osā l adrikā.”

*Isusu blagoslovjaštje p kupi
(Mt 19,13-15; Mk 10,13-16)*

15 Jej duča alu Isusuluj š maj mič kupi s puje māna p jej š sa rugat s lji blagoslovjaskā Dimizov. Kānd učenikurlje aja opazāt, jej lja zabranit s adukā kupi. 16 Ali Isusu avrut s vije kupi š začē: “Lāsāc kupi s vije la minje š nu lji putiric k cara alu Dimizovuluj pripadnjaštje alu ālja karje kašā kupištja! 17 Istina je zāk vuavā, akā njeko vrja s primjaskā cara alu Dimizovuluj jel mora s postanjaskā kašā kupilu. Inače nikad nusā untrje ān jel!”†

Grjev alu bogatašuluj s utrje ān cara alu Dimizovuluj

(Mt 19,16-30; Mk 10,17-31)

18 Njeki poglavar āntrijabā p Isusu: “Učiteljulje alu bun, če mora s fakā s primjesk vječni život ku Dimizov?”

19 Isusu l āntrijabā: “Dāče m kjem k sānt bun?‡ Bun je samo Dimizov. 20 Zakonu alu Mojsije štī:

† **18:17** Dimizov katā dāla lumje s prihvatjaskā vlastu aluj p jej ku pouzdjala š ku ponizala. Ku altje vorbje: “Činje god vrja s utrje ān cara alu Dimizovuluj mora s l primjaskā ku pouzdjala š ku ponizala kašā kupilu.” ‡ **18:19** bun – Isusu postavljaštje pitanje s vjadā dali omu binje razumjaštje k Isusu je Dimizov. Š akā omu p Isusu prihvatjaštje k je Dimizov, jel atunča prihvatjaštje pozivu alu Isusuluj š vindā tot če arje š s l sljedjaskā.

‘Nu fiča preljub’, ‘Nu umura’, ‘Nu fura’, ‘Nu op-tužuja ku minčunurlje’, š ‘Poštujaštje p tatutov š p mumuta!’”[☆]

²¹ Omu azās: “Poštujesk tuatje aštja zapovjedi alu Mojsije još känd irjam tänär.”

²² Isusu zāče alu omuluj: “Još nješto c faljaštje. Fuđ š vindje tot če aj, a banji podiljaštje alu lumje karje sārač š osā aj blago p čerj. A atunča vinā š pratjaštima!” ²³ Āla om irja mult bogat š mult sa žalostit känd auzāt aja če ja zās Isusu.

²⁴ Känd Isusu la vizut kāt je žalostit, jel azās: “Kum je grjev alu bogatašilor s untrā ān cara alu Dimizov! ²⁵ Maj ušurje arfi alu devāj s s provučaskā p rupā alu akuluj njego alu bogatašuluj s untrā ān cara alu Dimizov!”

²⁶ Ālja karje aja auzāt antribat: “Pa činje atunča puatje s spasaskā?”[§]

²⁷ Isusu lja zās: “Aja če lumje nu puatje s fakā, Dimizov puatje.”

²⁸ Petar zāče: “Jakā, noj tot alu nostru alāsat š t sljedim.”

²⁹ A Isusu lja zās: “Istina je zāk vuavā, tot āla karje alāsat kasa aluj, ili p mujarja, ili p fracā, ili p roditelji, ili p kupi d cara alu Dimizov ³⁰ već akuma p āsta pāmānt osā primjaskā maj mult njego ča lāsat, a p āla pāmānt karje vinje osā primjaskā vječni život.”

[☆] **18:20** Iš 20,12-16; ZakPon 5,16-20 **§ 18:26** Ān vrijamjaja mulc Židovj gāndja akā je omu bugat, aja značaštje k je Dimizov zadovoljan ku jel d aja čije āla om posebno bun. Pa känd āštja lumje auzāt p Isusu kum zāče k je alu om bugat nemoguće s utrje ān cara alu Dimizov, agāndit k aja značaštje k nimilja nu puatje s s nadjaskā s utrje ān vara alu Dimizov.

*Isusu jar rubjaštje d muartja aluj š d uskrisnjala
(Mt 20,17-19; Mk 10,32-34)*

³¹ Isusu astrāns p duavāsprjače (12) apostolurj š lja zās: “Jakā untrām ān trg Jeruzalem. Ānklo osā s ispunjaskā tot če prorokurlje askris ān Svāntā pismā d minje, d Bijatu alu Omuluj. ³² Osā m predajaskā alu lumjej karje narje frikā d Dimizov,* osā sprdujaskā d minje, osā m zlostavljaskā š osā škupje p minje. ³³ Š jej osā m batā ku biču š osā m umuarā, ali d trje (3) zālje jo osā m skualā dāla morc.”

³⁴ Ali učenikurlje na štijut d čaja Isusu rubjaštje. Na aputut s razumjaskā k aštja stvarurj osā ispunjaskā vorbilje alu prorokuluj. Daja jej na putut s shvatjaskā če Isusu alor azās.

*Isusu āntuarče vidu alu omuluj karje nu vidja
(Mt 20,29-34; Mk 10,46-52)*

³⁵ Kānd Isusu avinjit la uprapje d trg Jerihon, pānglā drum šadje njeki om karje nu vidja š prusa. ³⁶ Kānd vorbu auzāt p mulc lumje karje vinja kātri jel, āntriba činje aja. ³⁷ Jej ja zās: “Jakā vinje Isusu dān Nazaret.” ³⁸ Jel p aja astrigat: “Isusulje, Bijatu alu David,† smilujaštītje mije!” ³⁹ Lumja karje afost la intje ja zās s takā, ali jel samo još maj tarje strigā: “Bijatu alu David, smilujaštītje mije!”

* **18:32** alu lumjej karje narje frikā d Dimizov – Ān grčki original skrije: “Lumja karje nuje Židovj”. Njekad asta s koristjaštje d lumja rovā karje na vut frikā d Dimizov. Aiča Isusu rubja d Rimljanulor.
† **18:38** Isusu irja Bijatu alu David. David afost maj preči caru ān Izrael. Ān vrijamaja lumja koristja “Bijatu alu David” kānd rubja d Mesija.

⁴⁰ Känd Isusu auzāt, astat š zapovjedit alu lumjej s dukā omu la jel. Känd vorbu avinjit maj uprapje, Isusu la tribat: ⁴¹ “Če vrjaj s fak d tinje?” Omu karje je vorb ja zās: “Vrjauv s m torč vidu, Domnulje!”

⁴² A Isusu ja zās: “Vjez! Tu ta likujit daja ča krizut.”

⁴³ Omu karje nu vidja daturdatā avizut š apljikat p drum dāpā Isusu š slavja p Dimizov. Š tot narodu karje avizut aja zahvaljit alu Dimizovuluj.

19

Isusu š Zakej

¹ Isusu auntrat ān Jerihon. Pānd jel atrikut p trgula, ² afost ānklo unu om karje sa kimat Zakej. Jel irja glavni porezniku ān aja regija d Rim š mult bogat om. ³ Apokušāt s vjadā p Isusu činje je jel, ali afost mik š nu putja s l vjadā pisti multā lumje. ⁴ Jel daja adat fuga la intje s s urče p smokvā pānglā karje atribja Isusu s trjače s puatā p ja s l vjadā.

⁵ Känd Isusu ažuns pānla smokvā, sa ujtat ān sus š ja zās aluj: “Zakeju, majdatā dātje ān zos! Astāz mora s viuv la tinje ān gostjamje.”

⁶ Zakej majdatā sa dat ān zos š la primit p Isusu ān gostjamje, tot bukurat. ⁷ Ali tuatā lumja karje avizut aja ančiput s čakaljaskā: “Nu trjebje s pljače ān gostjamje la omu rov!”*

⁸ A maj ānklo Zakej saskulat š zāče alu Domnuluj Isusuluj: “Jakā pola d imanja amja dau alu lumjej

* **19:7** Ān āsta pāmānt poreznikurlje irja Židovj karje lukriza d vlada alu rimuluj. Njeki poreznikurj alat maj mult porez njego ča tribut, a viška d porez cānja d jej. D aja lumja lji mrza š lji smatريا k je izdajice d vjera š d narod alor.

karje je sarakã, a p tot åla p karje la šalat s ji tork d patru (4) vorj kåta amlat dala jel.”

⁹ Isusu azs p aja: “Astz n kasasta avinjit spasjala† k š omusta je prava smnca alu Abraham!‡
¹⁰ Jo, Bijatu alu Omuluj, amvinjit s kat š s spassk p lumja karje je purdut.”§

Caru š argac aluj (Mt 25,14-30)

¹¹ Pnd lumje apus urjajke la Isusu, daja e irja la upruapje d Jeruzalem š jej agndit k s cara alu Dimizov akuma s pojavjaštje,* Isusu lja spus asta vorb: ¹² “Njeki om dn familjije bun sa sprimit s putujask p dpartje pmnt. Jel atribut s pljače nklo s dobidjask vlastu dla caru marje. Atunča s ntuare n pmntu aluj s puat s vladjask ka

† **19:9** n kasasta avinjit spasjala – Ku altje vorbje: “Dimizov aspast p lumja karje trijaštje n kasasta” ‡ **19:9** omusta je prava smnca alu Abraham – Zakej irja Židov š daja irja potomaku alu Abraham. Ali Isusu aia avrut s zk k Zakej irja bun Židov kaš Abraham. Abraham irja predak amarje alu Židovilor, karje afost konuskut p vjera aluj n Dimizov š daja e trija kum azs Dimizov.

§ **19:10** lumja karje je purdut – Asta znaaštje lumja karje nu kridja n Dimizov š na vurut s puje urjajke alu vorbilje aluj. Aša lumje maj mult lji opisjaštje kaš lja karje odlutit š više nuje p bun drum. Tot åla karje narje odnos ku Dimizov ku vjera n Isusu Kristu purdut je (Iv 14,6). * **19:11** cara alu Dimizov akuma s pojavjaštje – Židovi kridja k Mesija una zuv os vije š os fak cara alu Dimizov p pmntusta kum jel aputja s vladjask p pmntusta d trg Jeruzalem. Mult lumje agndit k Isusu kaš Mesija akuma pljak n Jeruzalem s fak upravo aja.

caru.[†] ¹³ Majdată njego ča pljikat akimat p zjače (10) argac aluj, adat alu tot usută (100) kovanic d arđint[‡] š lja zās: ‘Trgujic pānă god jo nu vinja.’ ¹⁴ Ali lumja d pāmāntula aluj l mrza š atrimjes la caru alu marje p poslanikurlje s zākă: ‘Nu vrjem jel s carujaskă p noj.’

¹⁵ Ali jel adobidit vlastu s fije car. Š kănd sa tors akasă, azapovidit s kjamje p argacă alu karje jel adat banji. Avrut s štije kăt tot ăla zaradit d jel. ¹⁶ Prvi argat avinjit š zăče: ‘Gospodarulje amkoristit banjišta karje maj dat š afukut zaradă d zjače (10) vorj maj mult.’ ¹⁷ Zăče caru: ‘Bun lukru! Bun ješt argat. Daja ča fost vjeran ăn maj mikă, c dau s vladješt p zjače (10) trgurj.’

¹⁸ Altu argat avinjit š zăče: ‘Gospodarulje, amkoristit banjišta karje maj dat š afukut zaradă d još činč (5) vorj maj mult.’ ¹⁹ Š p aja caru zăče: ‘Tu osă vladjaštje p činč (5) trgurj.’

²⁰ Ali aldă trje (3) argat avinjit frzdă zaradă š ji zăče: ‘Gospodarulje, jakăc arđintu. Lam cănut skuns ăn maramică. ²¹ Ma fost frikă d tinje daja če ješt strog om. Jaj tuată zaradă dăla ăla če alcă uložăt d tinje š căj tuată bugacija dăla jej karje

[†] **19:12** Ăn vrijamaja afost doj trje židovj d različită familjije karje je bogată karje pljika ăn Rim s kată pravo s vladjaskă narodu aluj ăn pāmāntu aluj. Caru alu Rimuluj lja dat pravo, ali atribut s rāmăje vjerni š snaga alor afost ograničitje. Daja situacije karje Isusu opisaštje ăn asta vorbă binje irja konuskută alu Židovilor. [‡] **19:13** usută (100) kovanic d arđint – Ăn grčki original skrije: “mina” (š ăn aštja stihurj: 16, 18, 20, 24, 25). Una mină ăn vrijamaja afost isto če omu aputut s zaradjaskă akă lukrjază usută (100) d zălje.

lukrizat d tinje.’[§]

²² Caru ja zäs: ‘Argatulje alu rov! C sudjesk p aja ča zäs tu. Tu zäč k sänt strog. Tu zäč jo jav tuatä zarada dälä äla če alcä auložät d minje š jo cäv tuatä bugacija dälä jej karje lukrizat d minje!’*

²³ Däče atunča na pus banji alji mje p bankä?† Aša barem adobidja kamatje.’ ²⁴ Atunča caru zäče alu lumje karje afost aiča upruapje: ‘Läcäj dälä jel usutä (100) kovanic d arđint š däcäj alu äla karje zaradit zjače (10) vorj maj mult!’

²⁵ Jej azäs: ‘Ali, gospodarulje, jel arje mij (1.000) kovanic d arđint!’

²⁶ Caru azäs, ‘Istina je tot äla karje koristjaštje binilje aja ča dobidit, osä dobidjaskä još maj mult, a toc karje nu koristjaštje binilje aja ča dobidit, osä s s ja š aja če arje. ²⁷ Ali älja dušmani alji mjej, karje na vurut s lji fiuv caru, dučecälje aiča š lji umuräc la intja amja.’ ”

*Isusu unträ än Jeruzalem ka caru
(Mt 21,1-11; Mk 11,1-11; Iv 12,12-19)*

§ 19:21 Jaj tuatä zaradä dälä äla če alcä uložät d tinje š cäj tuatä bugacija dälä jej karje lukrizat d tinje – Än grčki original skrije: “Jaj aja če naj ulužät š pokupješt aja če na sadit.” Asta je poslovičä karje opisaštje p omu karje irja lakum š nu podiljaštje dobit aluj d ulaganja š d lukru aluj ku älja karje lukrjazä d jej. Än vorbasta ästa argat ja fost frikä d načinula p karje s ujta p car. Vjerovatno gändja k akä pjardje banji, mora säntuarkä banji alu carula, a akä zaradjaštje maj mult banj, caru osä l zadržaskä d jel. Daja če, na fukut nimika.

* **19:22** jo cäv tuatä bugacija dälä jej karje lukrizat d minje – Än grčki original skrije: “jauv aja če nam ulužät š pokupjesk aja če na sadit.” † **19:23** bankä – Än grčki original rubjaštje d om karje alu alcilor posudjaštje banj. Än aja dobä na vut bankje, ali lumjaja lukriza kašä bankilje.

²⁸ Dăpă aja če Isusu azăs, nastavit s pljače la intja alor kătri Jeruzalem. ²⁹ Kănd avinjit la upruapje d saturj Betfaga š Betanija maj upruapje p djal Maslina, atrimjes la intje p doj (2) učenikurj. ³⁰ Lja zăs: “Fuđic ăn satula la intja avuastră.† Š čim un-trăc, osă vidjec p magaracu alu tănăr karje je ljigat karje nimilja nu la jahit.Š Dizljigăcălăj š dučecălăj aiča. ³¹ Akă ăntrijabă njeko p voj: ‘Dăče dizljigăc p magaracu alu tănăr?’ Zăčec samo: ‘Trjebje alu Domnuluj.’ ”

³² Jej apljikat š angăsăt toto kum lja zăs Isusu. ³³ Pănd jej adizljigat, lumja alu činje magaracu lja tribat: “Dăče dizljigăc p magaracu alu tănăr?”

³⁴ Jej lja zăs: “Alu Domnuluj ăntrjabje.” ³⁵ Jej adus p magaracu alu tănăr la Isusu š prebacăt pisti jel ogrtači alor š apus p Isusu p magarac s šagă.

³⁶ Pănd Isusu pljika mulc lumje raširit alor ogrtačurlje p drum la intja alu Isusuluj s ji pokazaskă častu. ³⁷ Kănd Isusu sa približăt undje drumu s slubadje dăpă djal Maslina, učenikurj š mulcă lumje karje kridja ăn Isusu ančiput p tot glasu s s radujaskă š s slavjaskă p Dimizov d tuată čuda karje avizut če Isusu majdată afukut. ³⁸ Jej rubja:

“Blagoslovit p caru

p karje Domnu atrimjes!

Hvaljic p Dimizov karje dă miru!

† **19:30** satula la intja avuastră – Vjerovatno Betfaga. **§ 19:30** karje nimilja nu la jahit – Židovi smatrja k životinlje karje nikad na fost zajašătje ili koristitje d lukru majbinje d služală alu Dimizov ili caru alu lor (na primjer, vidjec Br 19,2; ZakPon 21,3; 1. Sam 6,7).

Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj!”*☆

³⁹ Ali njeki farizeji karje irja ānklo azās: “Učiteljulje, zapovidjaštje alu učenikurlje alji tej s takā!”

⁴⁰ Isusu začē: “Akā jej osā takā, istina je, š buluvanji p tot glasu osā s radujaskā!”

Isusu plāndē p Jeruzalem

⁴¹ Kānd Isusu avinjīt la upruapje la Jeruzalem š avizut trgu, plāndja dāpā lumjaja ān trgula ⁴² š azās: “Kānd barem samo s štijec če vuavā osā adukā miru!† Ali akuma je vuavā skuns. ⁴³ K vinje vrijamja kānd dušmani alji voštri s gradjaskā kulje pānglā zidu alu trguluj s vu napadjaskā d tuatje pārcā, vuastja alor osā vu okuljaskā š nu putjec s fuđic. ⁴⁴ Nusā s lasā ān trgu alu vostru nič unu buluvan p buluvan. Jej osā uništjaskā tot trgu alu vostru š tot čije ān jel voj daja če na prepoznajīt asta vrijamje kānd Dimizov p voj avinjīt s vu spasaskā.”‡

* **19:38** Hvaljic p Dimizov karje dā miru! Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj – Ān grčki original skrije: “Mīru p čerj š slava p visina!” ☆ **19:38** Ps 118,25–26; Ps 148,1 † **19:42** Isusu aratā tuga, daja narodu d Jeruzalem maj ānklo osā l odbacaskā kašā caru karje Dimizov akuljes š daja jej osā najbje mir ku Dimizov, već sudu. ‡ **19:44** Aštja stihurj (43–44) opisjaštje p opsada, undje vuastje okružjaštje trgu karje arje zidurj pānglā jel. A fače kulje kum aputja s piznjaskā pisti zidurj š kulje kum aputja s s urče pisti zidurj. Kānd vuastja opkuljaštje trgu, lumja nu puatje s jašā d jel š nimilja nu lji puatje s lja žutje. Isusu avizut k osā dogodjaskā ān Jeruzalem ān budučnosti, š sa dogodit. Ān 70 d aj. maj ānklo d Kristu, vuastja alu rimuluj okolit Jeruzalem š ānklo amurāt multā lumje.

*Isusu putirjaštje p lumja karje vindje än Hram
(Mt 21,12-17; Mk 11,15-19; Iv 2,13-22)*

⁴⁵ Känd auntrat än dvorištja alu Hramuluj, Isusu ančiput dän jel s putirjaskä p tuatä lumja karje änklo vindje. ⁴⁶ Isusu lja zäs: “Skris je än Sväntä pismä: ‘Alu mjov Hramu s fije loku d rugalä’,[☆] a voj pretvorit än lok undje s strände lopovi!”[☆]

⁴⁷ Däpä aja Isusu tuatä zuva änväca än dvorištja alu Hramuluj. Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije š alcä vođe alu židovilor s ujta kum s l apuče p Isusu š s l osudjaskä p muartje. ⁴⁸ Ali jej nu ja putut nimika s ji fakä daja če tot narodu upija tuatä vorba karje Isusu rubja.

20

*Vođilje alu židovilor izazivjaštje p Isusu činje aluj ja
dat vlast
(Mt 21,23-27; Mk 11,27-33)*

¹ Än una zuvä känd Isusu änväca än dvorištja alu Hramuluj š rubja alu lumjej Bunä vorbä d Dimizov avinjit upruapje la jel glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije š vođilje. ² Š jej la antribat: “Zi nuavä, dundjec pravo s fač aštja stvarurj? Činje ca dat vlast d asta?”

Š **19:45** lumja karje änklo vindje – Aja s odnosaštje p Židovj karje vindja životinj š altje stvarurj karje lumja atribja s pošujim p Dimizov s ji prinsaskä žrtvä. Lumja vindje iskorištja p lumja š ji naplatja mult banji d stvaruštja. Majdäpartje, lumja karje vindä afar p dvorištja alu Hramuluj, karje irja jedini lok p karje alu lumjej karje nuje židovj afost dopustic s utrje, a aja lji spričja s s ruadžje š s pošujaskä p Dimizov. ☆ **19:46** Iz 56,7 ☆ **19:46** Jr 7,11

³ A Isusu lja zäs alor: “Š jo osä änrjeb p voj. Zäčec mije ⁴činje adat vlast alu Ivan karje bätjazä s rubjaskä š s fakä aja ča fukut, Dimizov ili lumja?”

⁵ Jej raspravlja änrä jej če s zäkä alu Isusuluj. Jej azäs: “Akä zäčem: ‘Dimizov’, osä nji änrjabä: ‘Däče atunča nu ja krizut?’ ⁶ A akä zäčem: ‘Lumja’, tuatä lumja osä arunče buluvanji š osä nji muarä daja če je uvjeric k je Ivan proroku.” ⁷ Atunča jej zäče alu Isusuluj k jej nu štije činje adat vlast alu Ivan.

⁸ A Isusu lja zäs: “Kum voj mije nu zäčec činje alu Ivan adat vlast, š jo nu zäk vuavä činje mije adat vlast!”

Vorba d om karje aiznajmit vinogradu aluj alu lumje rovj

(Mt 21,33-46; Mk 12,1-12)

⁹ Atunča Isusu lji spunje asta vorbä alu lum-jej: “Njeki om asadit vinograd š adat än zajam alu omuluj karje lukrjazä ku vinogradu. Atunča omula apljikat š na vinjit mult lunj. ¹⁰ Känd avinjit vrijamja d strugurj s lja dunä, atrimjes gazda alu vinograduluj p argatu aluj s ja talu aluj d berbä. Ali lumja karje lukrjazä än vinograd je la butut p argatu š la trimjes ändrät ku mänilje gualje. ¹¹ Atrimjes omu p altu argat, ali š p jel la butut š la dat d rušunje š la trimjes ändrät ku mänilje gualje. ¹² Gazda alu vinograduluj atrimjes aldä trje (3) argat, ali jej p jel la ranit š la putirit.

¹³ Atunča gazda alu vinograduluj zäče: ‘Če s fakä? Osä trimjet p bijatu mjov karje jo vrjauv. Vjerovatno p jel osä l poštujaskä.’

¹⁴ Ali känd lumja dän vinograd avizut p bijatu, sa dogovorit š azäs: ‘Ästa osä nasljedjaskä imanja.

L umurăm ș atunča imanja osă fije nostru!’ ¹⁵ La putirit dăn vinograd ș la umurăt.

Če găndic k osă fakă gazda alu vinograduluj kănd osă audă ča fost? ¹⁶ Osă vije ș osă umuară p lumja dăn vinograd, a vinogradu osă dja ăn najam alu alcilor.”

Lumja karje punje urjajke la Isusu, ja zăs: “Nikad nu fičem nješto aša rov!”

¹⁷ Atunča Isusu binje s ujtă p jej ș zăče: “A će značaštje atunča aja čije skrisă ăn Svântă pismă:

‘Buluvan karje graditelji arunkat
postanit glavni buluvan alu zgradej’?✧

¹⁸ Toc karje kadje p buluvanula osă sparđje kašă găvanu d glină, ș akă kadje ăla buluvanu p njeko osă fije măcinat.”

¹⁹ Učitelji d zakonu alu Mojsije ș glavni popurlje avrut odma s la puče p Isusu d aja k jej binje aštijut k Isusu rubjaštje aja vorbă d jej. Ali na fukut aja k lji irja frikă k lumja osă okrunjaskă păntruv jej.

*Popurlje pokušaštje s ănșală p Isusu s zăkă nješto
če nuje binje*

(Mt 22,15-22; Mk 12,13-17)

²⁰ Učitelji d zakon alu Mojsije ș glavni popurlje la sljedit p Isusu ș atrimjes dăpă jel špijunurj karje sa fukut k je iskreni. Avrut s apuče p Isusu k azăs nješto rov kum s l predajaskă alu upravitelj alu rimuluj ăn asta regija kum aputja s kaznjaskă p Isusu. ²¹ Špijunurlje azăs alu Isusuluj, “Učiteljulje, štijem k rubješt ș ănvăc istină ș k nu ješt naklon

alu unu om maj mult d altu, već ispravno ânvaž p lumja s trijaskă aša kum Dimizov vrja s jej trijaskă. 22 Spunje nuavă dali je dopustit s platim porezu alu caru alu Rimuluj ili nuje.”*

23 Ali Isusu avizut k pokuša s l puče ân zamkă š lja zăs: 24 “Rătăcăm kovanica d arđint† ku karje s platjaštje porezu. Alu činje je slikaja š alu činje lumje p ja?”

Jej aodgovorit: “Alu caruluj.”

25 Isusu lji zăča: “Atunča dăc alu caru čije alu caruluj, ali alu Dimizov dăc čije alu Dimizovuluj.”

26 Daja na putut p Isusu pānglă toc s l optužaskă k azăs nješto će nuje binje, već atikut š sa mirat la vorbaja.

Saduceji pokušaštje s ânšală p Isusu s zăkă nješto će nuje binje

(Mt 22,23-33; Mk 12,18-27)

27 Atunča avinjit la Isusu njeki saduceji.‡ Saduceji nu kridja k lumja s skuală dăla morc, daja jej azăs alu Isusu: 28 “Učiteljulje, Mojsije askris ân zakonu alu nostru k akă njeki om amurit š alăsat dăpă jel mujarja ali na vut kupi, fratilje aluj mora

* **20:22** Jej sa nadit k Isusu osă zăkă ili “da” ili “nu”. Akă zăče “da”, atunča židovi arfi nikăžăc p jel će lja rubit k mora s platjaskă porezu alu altă vlast. Akă zăče “nu”, atunča vođilje aputja s zăkă alu Rimljanilor k Isusu ânvažă p lumja s prekršaskă zakonu alu rimuluj. † **20:24** kovanica d arđint – Ân grčki original skrije: “denari”. Denar afost banji d arđint alu rimulor. Vridja kašă dnevnică d obični radnik. ‡ **20:27** saduceji – Saduceji afost važne grupă alu židovilor ân bătărŃ pămănt Palestina. D razlikă d farizeji, jej nu prihvatja usmena vāncală, već samo čije skris ân knjige alu Mojsije. Također nu kridja ân uskrisnjală (vjez “Saduceji” ân rječnik).

s ănsuarje p mujarja alu fratusov kum ja aputja s fakă bijat. Ȃla bijat osă fije nasljedniku alu pămăntuluj alu omula karje amurit ș s adukă lumje aluj. Š 29 Udată afost șaptje (7) frac. Prvi fratje sa ănsurat ș amurit frzdă kupi. 30 Atunča altu fratje sa ănsurat ku mujarja alu fratusov karje amurit, ali ș jel amurit. 31 Isto aša aldă trje (3) fratje sa ănsurat ș amurit. Š toc fracă karje arămas sa ănsurat ku ja ș toc d șaptje (7) frac amurit frzdă kupi. 32 Maj ănklo amurit ș mujarja. 33 Akă una zuvă toc morcă osă skualje, alu činje ja osă fije mujarja ăn zuvaja kănd irja mărtată dăpă toc șaptje (7) frac?”

34 Isusu lja zăs: “Lumja p pămăntusta s suară ș s mărită. 35 Ali lumja karje s skuală dăla morc trijaštje p pămăntu alu nov. Š p ălja karje Dimizov smatraštje kje dostojni s trijaskă p pămăntula, nusă ănsuară nič s miritje. 36 Osă fije kašă andeli daja če nikad nusă muară. Jej jaštje kupi alu Dimizov daja če Dimizov lja tors dăla morc. 37 Ali akuma, dal morcă osă skualje dăla muartje? Čak ș Mojsije apokazăt k morcă osă skualje. Mojsije aja apokazăt ăn odlomaku d grmu karje ardje undje Mojsije azăs k Domnu jaštje ‘Dimizov alu Abraham ș alu Izak ș alu Jakov.’ 38 A jej amurit mult aj majdată Mojsije azăs aja. 38 A Dimizov nuje Dimizov alu ălja karje rămănje morc, već Dimizov alu lumje karje vije! Dimizov p tuată lumja smatrjaštje k jej

Š 20:28 kum ja aputja s fakă bijat. Ȃla bijat osă fije nasljedniku alu pămăntuluj alu omula karje amurit ș s adukă lumje aluj – Ȃn grčki original skrije: “adrikă porodu alu fratusov.” ✧ 20:28 ZakPon 25,5 ✧ 20:37 Iș 3,6 * 20:37 Ȃn rječnik, vjez “Abraham”, “Izak” ș “Jakov”.

vij.”†

³⁹ Atunča azās njeki učitelji d zakonu alu Mojsije: “Učiteljulje, binje ajzās!”‡ ⁴⁰ Dăpă aja nu sa osudit s ăntrijabă p Isusu aša pitanja.

Mesija je bijatu alu David
(Mt 22,41-46; Mk 12,35-37)

⁴¹ Atunča Isusu lja tribat p lumja: “Dăče učitelji zăče k je Kristu bijatu alu Caru David? ⁴² K David săngur zăče ăn knjigă alu Psalam undje askris:

‘Domnu azăs alu Domnuluj alu mjov:

Šăz p dirjaptă amja, s vladješt ku minje

⁴³ pănd nu puj p dušmanji alji tej kašă klupa dusu pičuarje alji tijalje.’✧

⁴⁴ Jasno je k David p Mesija akimat ‘Domnu alu mjov’. Kum atunča Mesija puatje s fije samo po-

† **20:38** Abraham, Izak š Jakov amurit, ali na prestanit s postojaskă. Još afost vij š aštijat zuva kănd Dimizov osă lji dja nuavă tjela karje trijaštje frzdă muartje. ‡ **20:39** Većina učiteljurj d zakon alu Mojsije afost farizeji. D razlikă dăla saduceji karje nu kridja k Dimizov una zuvă osă uskrisnjaskă p morcă, farizeji ăn aja akrizut pa sa složăt ku odgovoru alu Isusuluj. ✧ **20:43** Ps 110,1

tomaku alu David?”Š

Isusu upozorjaštje p učenikurlje aluj s s pažaskā d učiteljurj d zakonu alu Mojsije

(Mt 23,1-36; Mk 12,38-40; Lk 11,37-54)

⁴⁵ Pänd narodu apus urjajke, Isusu azās alu učenikurlje aluj: ⁴⁶ “Pāžācāvā d učitelji d zakonu alu Mojsije! Jej vrja s umblje okolo ku aljinilje alji marj š lumja s lji pozdravjaskā ku marje poštujaš p ulic. Jej vrja s šagā p počasne lokurj ān sinagogje š la nutje. ⁴⁷ P prjevarā ja imanja alu udovicilor, a s ruagā mult s puatā lumja s lji vjadā. Jej osā fije kaznic maj rov d alcā lumje.”

21

Udovica dā alu Dimizov tot če arje

(Mk 12,41-44)

¹ Isusu ān Hram avizut p bogataši kum ubacāt banji ān blagajnā alu hramuluj. ² Atunča avizut š p njeka udovicā kum arunkā samo duavā (2) maj mič kovanic. ³ Isusu azās alu učenikolor: “Punjec urjajke, k istina je, asta sārakā udovicā apus maj

Š **20:44** Ān zavjetu alu Bātārn arje proročanstva d sāmānca alu caru David karje una zuvā osā spasaskā p narodu Izrael dāla dušmanji aluj š uspustavjaštje pravdā p pāmānt zauvjek (na primjer, vjez Iz 9,6-7; 11,1-5; 42,1-4; Jr 23,5-6). Maj ānklo Židovi āla izbavitelj karje obečit akimat “Mesija” š “bijatu alu David”. Pänd pāmāntu alor afost alu rimuluj, mulc inš Židovi agāndit k Mesija osā fije vladaru p pāmāntusta karje osā lji oslobodjaskā patjalā dāla abandī š dān jej jar osā stvorjaskā capān narod d karje afost ān vrijamje alu caru David š alu bijatu alu Salomon. Isusu ispravljaštje aja če jej pogrešno ashvatit d Mesija. Dokazaštje k je Mesija njeko maj marje dāla David, maj marje dān bilo karje vladar p pāmāntusta. Aja lumja još na razumit.

mult njego jej toc zajedno! ⁴ K toc jej adat ča vut viška, a ja, aša d šarakă, adat tot če arje.”

Isusu rubjaštje d uništjala alu Hramuluj š d altje rovrurj karje osă vije

(Mt 24,1-22; Mk 13,1-20)

⁵ Kănd njeki učenikurlje alu Isusuluj arubit kum je Hramu sagrađit d maj mândru buluvan š ukrasăt ku maj mândri darurj karje lumja adat alu Dimizov, Isusu začë: ⁶ “Osă vije vřijamja kănd nusă rămije nič unu buluvan p buluvan d Hramusta če vu ujtac. Tot s fije duburăt.”

⁷ Š daja jej la antribat: “Učiteljulje, kănd tot aja osă dogodjaštje? D karje znak osă najavljaskă d tot aja če vinje?”

⁸ Ja zăs Isusu: “Păzăcävă s nu vu ănšalje! Mulc osă vije š osă zăkă: ‘Jo sânt Mesija’* š osă zăkă avinjit kraju! Nu lji kridjec. ⁹ Kănd audjec d raturj š d pobună, na vjec frikă. Tot aja mora s dogodjaskă, ali kraju alu pământuluj nusă vije još.” ¹⁰ Zăče još: “Narodu osă zaratjaskă pântruv narod š cara pântruv cară. ¹¹ Osă fije marj potresurj. Osă fije fuamja š kuga p altje lokurj. Osă fije dogadajurj d karje lumja osă fije frikă š znakurj p čerj k vinje nješto rov.

¹² Ali majdată d aja če s fije, osă vu apukă š osă vu maltetirjaskă. Osă vu dja ăn sinagogă la sud š p voj osă trimjată ăn kisuarje. Osă vu dukă la intja alu carurj š la upraviteljurj daja če sljdic

* **21:8** Mulc osă vije š osă zăkă: ‘Jo sânt Mesija’ – Ăn grčki original skrije: “Mulc osă vije ăn lumilje alu mjov š osă zăkă: ‘Jo sânt.’” Aja puatje s značaskă k jej tvrdjaštje k je sângurj Isusu ili k arje autoritetu alu Isusuluj.

p minje. ¹³ Osă vu zadisaskă p voj s putjec s rubic svjedočala avuastră d minje. ¹⁴ Nu vu brinic akuma će s zăčec d minje ăn obrană ¹⁵ k jo osă vu dav vorbilje š mudrost karje ničunu alu voštri protivnikurj nusă puată s odoljaskă nič s ăntuarkă vorba. ¹⁶ Čak š roditelji, fracă, familija, š ortači osă vu predajaskă. Osă vu umuară p njeko d voj. ¹⁷ Toc osă vu zamrzaskă daja će sljadic p minje. ¹⁸ Ali ničuna d ăštja stvarurj vuavă stvarno nu puatje s vu naštijaskă.† ¹⁹ Osă dobidic život akă mije răminjec vjerni.”

Isusu rubjaštje d uništijala alu Jeruzalem

(Mt 24,15-21; Mk 13,14-19)

²⁰ “Kănd vidjec k vuastja opkoljaštje Jeruzalemu, osă štijic k avinjit vrijamja d uništijala alu Jeruzalem. ²¹ ălja karje sa trefit ăn Judeja atunča s fugă ăn djal. Činje je ăn trg atunča s fugă dăn jel, a ălja karje s găsaštje ăn okolică atunča s nu untră ăn trg. ²² K aja osă fije zăljilje alu Dimizovuluj d kaznjălă ku karje osă ispunjaskă tot će skrije ăn Svăntă pismă d asta vrijamje. ²³ Grjev alu trudnicilor š alu mujerj karje dă s sugă ăn vrijamjaja daja će osă vije marje rovu ăn pămăntusta š marje gnjev osă kadă p narodusta. ²⁴ Vuastja osă umuarje p njeka lumja

† **21:18** Ali ničuna d ăštja stvarurj vuavă stvarno nu puatje s vu naštijaskă – ăn grčki original skrije: “Ali nusă kadă nič fir dăn kapu alu vostru”. Isusu rubjaštje d unu maj mik dio dăn tjelă alu omuluj. P načinula naglašaštje k nu lji trjebje s lji brinjaskă sigurnost alor. Š akă njeko dăla jej osă muarje daja će sljedbenikurlje aluj, tjela alor sigurno osă uskrisnjaskă ăn vječni život p altu pămănt. Daja će sljedbenikurlje aluj čak š muartja nuje nješto d čaja trjebje s arje frikă.

š p alci osă lja dukă kašă p ratne zarobljenikurlje
 ăn tot pămăntu. Nežidovi osă gazaskă p Jeruzalemu
 pănă god nu triča vrijamja alor.”

*Isusu rubjaštje d ăntručala aluj p pămănt
 (Mt 24,23-35; Mk 13,21-31)*

²⁵ “Osă pojavjaskă čudne znakurj p suarje, p lună
 š p stjalje. A p pămănt osă fije marje zbunjală,
 ka valurlje alu apăj ăntră marje oluje. Păntruv
 aja tot narodu osă fije mult zabrinic š ispunic ku
 frikă. ²⁶ Čak š stjaljilje p čerj osă skutirje. Lumja
 osă muarje d frikă š d marje užas karje osă vije p
 pămănt. ²⁷ Atunča tuată lumja osă vjadă p minje,
 Bijat u alu Omuluj, kum viuv p oblak† ăn marje
 moć š ăn slavă. ²⁸ Kănd aja tot ănčapje s dogodjaskă,
 avjec inimă š fic pljinj d nadă k Dimizov osă vu
 oslobodjaskă ăndată.”

*Isusu rubjaštje d smokvă
 (Mt 24,32; Mk 13,28)*

²⁹ Atunča Isusu lja rubit asta vorbă: “Ujtacăvă
 la smokvă ili bilo d karje ljemn. ³⁰ Kănd vidjec
 pupu alu smokvăj atunča š săngurj štijec k je vara
 apruapje. ³¹ Isto aša kănd vidjec k vinje aja d čaja
 amrubit, atunča putjec s fic sigurni k je cara alu
 Dimizovuluj apruapje. ³² Istina je zăk vuavă, asta

† 21:27 viuv p oblak – Vjez Dn 7,13.

generacija nusă trjakă pând tot asta nu s dogudja. Š
 33 Čerju š pământu osă trjakă, ali vorba amja s
 rāmăje zauvjek!”

*Isusu ānvacă p učenikurlje aluj s fije uvijek spremic
 d vinjala aluj*

(Mt 24,36-51; Mk 13,32-37)

34 Isusu azās: “Păzăcāvă š nu fic kašă lumja
 karje je tupavj d mamurluk š d bjarje ili briga alu
 životusta. Inače, aja zuvă ruavă p voj osă izne-
 nadjaskă 35 kašă zamka. K osă vije p tuată lumje
 karje stanujaštje p pământ. 36 Ān tuată vrijamja
 păzăcāvă š rugacāvă s putjec s avjec snagă s izdržic
 aštja stvarurj če vinje š fic spremic s stăc la intja
 amja, la intja alu Bijatu alu Omuluj.”

37 Isusu tuată zuvă ānvăca ān Hram, š sara pljika
 š provodja nuaptja p djal Masline. 38 A tot narodu
 s skula dānzorja š pljika ān Hram s puje urjajke la
 Isusu.

Š 21:32 Jaštje altje načinurj s s razumjaskă āsta stih: 1. “asta
 generacija” rubjaštje d ālja karje afost vij ān vrijamjaja pând Isusu
 arubit, a aja značaštje k uništjala alu Jeruzalem š altje znakurj karje
 osă fije pānla vinjala alu Kristuluj osă āncapje s fije aja pând jej
 d vij; 2. “asta generacija” rubjaštje d alta lumje karje je rov š
 s protivijaštje alu Isusuluj, a aja značaštje k uvijek osă vije lumja
 karje nu krjadje š s suprostavjaštje alu Isusuluj tot pānla vrijamje
 kānd jel s ānturča p pământ; 3. “asta generacija” značaštje “asta
 rasă” š rubjaštje d Židovj, a aja značaštje k rasa alu židovilor osă
 trijaskă š kānd Isusu osă āntuarkă p pământ; ili 4. “asta generacija”
 rubjaštje d lumja karje osă trijaskă ān vrijamje kānd vinja kraju, š
 aja značaštje k osă s dogodjaskă događajurje karje s spominjaštje ān
 stihurj 25-26, a aja značaštje k Isusu osă āntuarkă p pământ d život
 alu aja generacije.

22

Juda pristanjaštje s izdajaskã p Isusu

(Mt 26,1-5, 14-16; Mk 14,1-2, 10-11; Iv 11,45-53)

¹ S približa Prazniku d mälaj frzdã germã. Ästa praznik s kima š Pasha.* ² Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije kãta kum s l apuče p Isusu š s l osudjaskã p muartje, ali lja fost frikã d lumje s nusã bunjaskã.

³ Än vrijamaja Sotona auntrat än Juda Iškariot karje je unu dãn jej duavãsprjače (12) apostolurj. ⁴ Jel apljikat š sa dogovorit ku glavni popurlje š ku zapovidnikurlje alu stražãj d Hram kum s lja ažutje s apuče p Isusu. ⁵ Jej s raduja š ja obečit k ji dã banj. ⁶ Juda apristanit. Aša jel kãta bunã vrijamja s lji dja p Isusu kãnd lumje nusã fije upruapje.

Isusu trimjatje p doj (2) učenikurj s pripremjaskã vičera alu Pasha

(Mt 26,17-19; Mk 14,12-16)

⁷ Avinjit zuva s äncapje Prazniku d mälaj frzdã germã, kãnd s žrtvujaštje vuaje d vičera alu Pasha. ⁸ Isusu atrimjes p Petar š p Ivan: “Fuđic š pripremic vičera alu Pasha s mãnkãm una.”

⁹ Učenikurlje antribat p Isusu: “Undje vrjaj s mãnkãm?”

¹⁰ Lji zãče aša: “Čim untrãc än trg Jeruzalem, osã vu sretnjaskã unu om karje aduče apã än bukal. Fuđic dãpã jel än kasã karje untrã ¹¹ š zãčec alu

* **22:1** Pasha je prazniku karje Židovi slavja än tot anu p zuvã majdatã s äncapje prazniku d mälajurj frzdã germje. Vorba Pasha maj mult s koristja d označalã d tuatje opt (8) zãlje karje uključuja š zuva d Pasha š šaptje (7) zãlje d praznik d mälajurj frzdã germje.

domaćinuluj: ‘Učitelju āntrijabā ān karje sobā puatje s mālānče vičera alu Pasha ku učenikurlje aluj.’ ¹² Jel osā vu ratje marje sobā p kat, karje spremitā. Ačija pripremic vičera.” ¹³ Petar š Ivan sa dus ān trg š jej angāsāt tot kum Isusu lja zās š ačija apriprimit vičera alu Pasha.

Isusu š učenikurlje mālānkā vičera alu Pasha
(Mt 26,20-30; Mk 14,17-26; Iv 13,21-30; 1 Kor 11,23-25)

¹⁴ Kānd avinjit vrijamja d vičerā alu Pasha, Isusu alat loku la astal ku apostoli.† ¹⁵ Jel azās: “Amčeznit ku tot sufljetu s mālānk ku voj asta vičera alu Pasha majdatā d muka amja. ¹⁶ Vu zāk k nu maj mālānk vičera alu Pasha pānd nu vinja zuva s s mālānče ān cara alu Dimizov.”‡

¹⁷ Atunča alat paru ku vinu, azahvaljit alu Dimizov š zāče: “Lāc š podjeljic vinu āntrā voj. ¹⁸ Vu zāk d akuša nu maj bjav vin pānd nu vinje cara alu Dimizovuluj.”

¹⁹ Atunča alat mālaju š zahvaljit alu Dimizov, la frānt š la dat alu učenikolor, š azās: “Asta je tjela amja karje s predajaštje d voj. Mānkac asta mije d spomen.” ²⁰ Dāpā vičerā, aša alat š paru ku vinu š

† **22:14** apostoli – Āštja je duavāsprjače (12) d apostolurj maj upruapje d učenikurj karje Isusu akuljes (Vjez Lk 6,13). ‡ **22:16** pānd nu vinja zuva s s mālānče ān cara alu Dimizov – Ān grčki original skrije: “pānd god nusā ispunjaštje ān cara alu Dimizovuluj”. Pasha lji da d gānd p narodu alu Izrael p aja kum Dimizov lja izbavit d Egipat undje afost roburj kānd žrtvujit mjelu š apus sāndilje aluj p ušilje alu kāšilje alor. Isto aša, Isusu je mjelu alu Dimizovuluj š sāndilje alu Isusuluj oslobodjaštje p narodu aluj d grešalā. Isusu jar osā vije š s vladjaskā kašā caru, a atunča lumja karje krjadje osā fakā nuntā š s slavjaskā k Dimizov lja izbavit.

azās: “Asta je sändilje alu mjov karje s varsä kašä žrtva d voj. Ku sändilje alu mjov Dimizov fače novi savez ku narodu aluj.

²¹ Pänglä tot jakä, izdajniku alu mjov šadje ku minje la astal. ²² Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s mor kum je odredit, ali grjev alu äla karje izdajaštje p minje!” ²³ Učenicurlje äncapje änrä jej s änrjabä činje dän jej putja s fakä aša rov.

Činje maj marje än cara alu Dimizov

(Mt 20,25-28; 19,28; Mk 10,42-45)

²⁴ Učenicurlje ančiput s s preprijaskä d aja činje dän jej arfi maj marje. ²⁵ Isusu azäs: “Carulje alu pämantusta vladjaštje p narodu alor š provodjaštje vlastu p jej. Š älja carurj vrja s lji faljaskä narodu k je maj bunj. ²⁶ Ali voj nu fičec kašä jej! Naprotiv, maj marje änrä voj s fije kašä äla maj mik, a vođa kašä argatu. ²⁷ Mi začec, činje je maj marje, äla karje šadje la astal ili äla karje l služastje? Äla la astal, dänä? Ali nu änrä voj, k, jakä, jo sänt änrä voj kašä argatu.

²⁸ Voj afost pänglä minje än kušnjilje alji mjalje.

²⁹ Vu dauv s vladic än cara alu Dimizov, kašä Tatimjov än čerj če ma dat mije. ³⁰ Voj osä mänkac š osä bijec la astalu mjov än cara amja. Osä šidjec p prijestolje š osä vladic p duaväsprjače (12) sämancje alu Izrael.”

Isusu začec alu apostolurj osä lji vije kušnje š problemurj

(Mt 26,31-35; Mk 14,27-31; Iv 13,36-38)

³¹ Isusu azäs: “Šimune, Šimune, Sotona ačirut s puatä s iskušaskä vjera avuasträ kašä omu karje

prosijaštje gruvu. § 32 Ali mam rugat d tinje vjera ata s c nu nistanjaskă. Aša, känd t torč mije, učvrstaštje vjera alu alc učenikurlje!”

33 Petar azäs: “Domnulje, jo sänt spremi s pljek ku tinje än tamnică š än muartje!”

34 Isusu azäs: “C zăk, Petre, majdată če kukošu mănje diminjacă kăntă, d trje (3) vorj osă t odrikn-ještj k uopće m kunoštj.”

35 Isusu lji änrjabă: “Känd p voj atrimjes p drum frzdă banj, frzdă tašnă š sandalje, dali vuavă čiva afaljiti?”

Jej odgovorit: “Na faljit.”

36 Isusu azäs: “Ali akuša, činje arje banj, săla dukă! Tašna isto! Činje narje mač, s vindă cualjilje š s kumpră d jel.* 37 Kvu zăk, mora s ispunjaskă aja če d minje skrije än Svăntă pismă: ‘L smatrja k je zločinac.’☆ Tot če prorokurlje askris d minje uskoro osă s ispunjaskă.”

38 Jej azäs: “Domnulje, avjem ačija doj (2) mačurji!”

Isusu azäs: “Dăstul je! Nu maj rubic d aja.”

§ 22:31 Gruvu s razdvaja än čur kum bobu s odvaja dăla pljavă karje afost mistikată ku jel. Daja če, asta metaforă rubjaštje d ispitujală vjera alu učenikolor kum s pokaza dal š majdăpartje kridja än Kristu ili osă s udaljaskă dăla jel. * 22:36 Känd učenikurlje majdată ančiput s pripovidjaskă, na tribut nimika s adukă dăpă jej, k aputut s očekujaskă k njeka lumje dočekujăštje š s lji oskrbljaskă. Stvarulje sa prominjit učenikurlje nu trjebje s očekujaskă binje s lji primjaskă. Osă fije kašă omu karje pljakă p drum rov obično ku jel adučē banj, tašna š maču. Isusu d aja rubja figurativno kum zăča k š jel š učenikurlje aluj osă trjakă vrijamja d testiranje. Ali učenikurlje na razumit k Isusu rubjaštje figurativno š afost spremic d borbă (vjez22,38, 49-51). ☆ 22:37 Iz 53,12

*Isusu s ruagă ăn Getsemanija
(Mt 26,36-46; Mk 14,32-42)*

³⁹ Atunča Isusu sa dus dăn trg ș apljikat, kašă obiĉno, p Maslinskă goră. Uĉenikurlje sa dus dăpă jel. ⁴⁰ Kănd ažuns, lji zăĉe: “Rugăĉăvă s nu kidjec ăn kušnje!”

⁴¹ Sa udaljġt dăla jej otprilike kăt puatje buluvanuu s s arunĉe. A kleknit ș sa rugat: ⁴² “Tato, akă tu vrjaj, uklonjaštje asta dăla minje s nu bjav dăn parusta d patjală! Ipak, s fije kum vrjaj tu, a nu kum vrjauv jo.” ⁴³ Š atunĉa ji sa pokazăt anđelu ș la fukut maj capăn. ⁴⁴ Tot ĉe maj tarije sa rugat, ăn marje munkă, a znoju ji postanjaštje kašă kaplja dăn sănđe ĉa kăzut p pămănt.† ⁴⁵ Kănd azavrșăt ku rugala sa skulat, sa tors la uĉenikurj ș lja găsăt kum s kulkă, iscrpic d žalost. ⁴⁶ Isusu lji ăntrjaba: “Dăĉe vu kulkăĉ? Škulăĉ ș rugăĉăvă s nu kidjec ăn kušnje!”

*Juda izdajaštje p Isusu ș vođilje alu židovilor l pukă
(Mt 26,47-56; Mk 14,43-50; Īv 18,3-11)*

⁴⁷ Pănd Isusu arubit, sa pojavit mult lumje, karje lja dus Juda, unu dăn jej duavăsprjaĉe (12) apostolurj. S približa la Isusu ș la pozdravit ku poljubacu ăn falkă. ⁴⁸ Isusu aluj azăs: “Juda, dăli ku poljubacu izdaještj p minje, p Bijatu alu Omuluj?”

⁴⁹ Kănd uĉenikurlje avizut ĉe s spremjaštje, jej azăs: “Domnulje, s lji napadnim ku maĉurlje?” ⁵⁰ Š unu dăn jej aluvit p argatu alu marje popăj ș ja tijat dirjapta urjajke.

† **22:44** Njeki grĉki rukopisurj narje 43 ș 44 redu.

⁵¹ Ali Isusu azās: “Lji dopustic! Nu vu odupiric više!” A dirit alu argatuluj urjajka š la iscjelit. ⁵² Atunča azās alu lumjej karje avinjit s la puče, alu glavni popilor, stražari alu hramuluj š vođilje alu židovilor: “Aspljikat p minje ku mačurlje š ku toljagurlje ka p pobunjenik! ⁵³ Dāče nu mas pukat ān Hram? Tuatā zuva irjam ānklo ku voj. Ali asta je trenutku alu vostru vrijamja kānd vladjaštje sāla alu nuaptjej.” ‡

Petar s odriknjaštje d Isusu

(Mt 26,67-75; Mk 14,66-72; Iv 18,15-18, 25-27)

⁵⁴ P Isusu la apukat čuvari š la dus ān kasā alu marje popāj. A Petar lji pratja. ⁵⁵ Ān mižlokuluj d bātuturā stražari aprins fok š jej karje irja aiča sa ānklāzāt pānglā ja. Petar ašāžut ku jej. ⁵⁶ Njeka argata s ujtā kum jel šadje pānglā fok, l sljedjaštje š zāče: “Š āsta irja ku omusta karje pukat!”

⁵⁷ A Petar sa odriknit: “Pa jo nič k l kunoskā, mujarjo!”

⁵⁸ Nješta maj ānklo, njeko altu la vizut š azās: “Š tu ješt unu dān jej!”

Petar aodgovorit: “Nu sānt, omulje!”

⁵⁹ Dāpā otprilike unu sat, njeko altu tvrdja: “Āsta om zaista irja ku jel k jel je d regija Galileja, kasā š Isusu p karje la pukat!”

⁶⁰ Petar azās: “Nu štiv d čaja rubještj, omulje!” Ān trenula, pānd još arubit, akāntat kukošu. ⁶¹ Atunča Domnu Isusu s okrinjaštje š s ujtā p Petar, a Petar

‡ **22:53** vladjaštje sāla alu nuaptjej značaštje: “vrijamja s djelujaskā Sotona”.

sa dat d gänd kum ja zäs Isusu: “Än diminjacä, maj-datä če kukošu kăntă, d trje (3) vorj osă t odriknještj k uopće m kunoštj.” ⁶² Aišat Petar dän bătutură š aplăns amară.

⁶³ Čuvari ančiput s sljađe d Isusu š s l bată. ⁶⁴ Jej ja änviljit vojki š ja zäs: “Tu ješt proroku. Spunje činje ta butut!” ⁶⁵ L vridja još maj mult ku altje vorbje urătje.

*Isusu je la intja alu vođilje alu židovilor
(Mt 26,59-66; Mk 14,55-64; Iv 18,19-24)*

⁶⁶ Känd sa spart zuva, sa străns Vječa amarje alu Židovilor. Aja afost vođilje alji bătárnj karje afost glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije. Čuvari adus p Isusu la jej ⁶⁷ š ja zäs: “Spunje nuavă dali tu ješt Křistu.”

Isusu zăče: “Akă vu zăk k sânt, nusă mi kridjec, ⁶⁸ akă vu äntrijeb nješta, osă nu mi zăčec.” ⁶⁹ Ipak jo, Bijatu alu Omuluj, ändată osă šăg p lok d čast š d moć pänglă Dimizov.”*

⁷⁰ Känd auzăt aja, toc jej astrigat: “Dal tvrdješt k ješt Bijatu alu Dimizovuluj?”

Lja zäs: “Aša je kum voj aja zăčec.”

⁷¹ P aja jej azăs: “Če maj fičem ku još dokazurj? Aja sängurj noj auzăt dän gura aluj!”

23

*Pilat, upravitelju alu rimuluj p regija Judeje,
ispitujaštje p Isusu
(Mt 27,11-14; Mk 15,1-5; Iv 18,28-37)*

* **22:68** Lk 20,1-8 * **22:69** Ps 110,1

¹ Atunča tuatã Vječa amarje sa skulat š jej adus p Isusu la Pilat karje je upravitelju alu rimuluj.*

² Ačija jej ančiput s l optužaskã: “Noj apukat p omusta kum vrja s stričje p lumja anuastrã. Rubjaštje nuavã s nu platim porezu alu caruluj alu Rimuluj, a d jel tvrdjaštje k je Kristu, caru.”

³ Pilat antribat p Isusu: “Ješt tu caru alu Židovilor?”

Isusu azãs: “Aša je kum tu aja zãč.”

⁴ Pilat atunča zãče alu glavni popilor š alu naroduluj: “Jo nam gãsãt k omusta na fukut nimika rov.”

⁵ Ali jej ančapje još maj mult s navaljaskã: “Jel ãnvacã p lumja ãn tot pãmãntu alu nostru† š lji navadjaštje p pobunã! Ančiput ãn Galileja š avinjit tot pãnla aiča ãn Jeruzalem!”

⁶ Kãnd Pilat auzãt aja, antribat: “Pa dali je jel d regija Galileja?” ⁷ Kãnd jej azãs: “Da”, Pilat atrimjes p Isusu la Herod, karje vladjaštje p Galileja.‡ Herod baš atunča sa gãsãt ãn Jeruzalem.

Herod, vladaru p regija Galileja, ispitujaštje p Isusu

⁸ Kãnd Herod avizut p Isusu, mult sa bukurat d aja k d jel mult auzãt. D multã vrijamje Herod avrut s l vjadã d aja če s nadja k pãnglã jel osã fakã čudã. ⁹ Jel antribat p Isusu pitanje dãpã pitanje, ali Isusu p ničunu pitanje na odgovorit. ¹⁰ Glavni

* **23:1** Vođilje alu židovilor na vut vlast d muartje, pa adus p Isusu la upravitelju alu rimuluj, Pilat, karje avut vlast s umuarje p Isusu.

† **23:5** p lumja ãn tot pãmãntu alu nostru – ãn grčki original skrije: “ãn tuatã Judeja”. Vjez fusnota ãn 4,44. ‡ **23:7** Herod, karje vladjaštje p Galileja – Vjez fusnota ãn 3,1.

popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije astat ačija š ku nikižala la optužat. ¹¹ Herod š vuastja aluj s ljiga d Isusu š rādja d jel. L ānbrakā ān cualje d carurj š l trimjatje āndrāt la Pilat. ¹² Herod š Pilat, karje irja dušmanj, ān zuvaja apostanit ortač.

Pilat p Isusu l osudjaštje p muartje
(Mt 27,15-26; Mk 15,6-15; Iv 18,39-19,16)

¹³ Pilat akimat la jel p glavni popurlje, p vođilje alu židovilor š p lumja ¹⁴ š lja azās: “Mas dus p omusta p optužbā k adrikat pobunā āntrā lumja. Lam ispitujit pānglā voj, ali nam vizut divina d karje las optužat. ¹⁵ Nič Herod na gāsāt divina aluj š aša la trimjes āndrāt la noj. Āsta om na fukut nimika s zaslužaskā kaznā d muartje. ¹⁶ Atunča osā lji zāk s l batā ku biču, š atunča l las.”

¹⁷⁻¹⁸ Š Ali toc ān unu glas astrigmat: “P jel umuarā, a lasinje p Baraba!” ¹⁹ Baraba irja ān kisuarje daja če irja umješāt ān pobunā ān Jeruzalem š daja ča murāt. ²⁰ Pilat jar sa obratit alu toc k avrut s oslobodjaskā p Isusu. ²¹ Ali jej astat s stridje: “Razapnjaštālāj! Razapnjaštālāj!”

²² Pilat sa obratit š d trje (3) vorj: “Ali d karje roy afukut? Nam utvrdit k afukut nimika če zarađjaštje kaznā d muartje. Zāk s l batā ku biču, š atunča l las.”

²³ Ali, jej š maj dāpartje astrigmat š akātāt s l razapnjaskā. Jej napokon adobidit aja če jej avrut. ²⁴ Pilat aodlučit s fakā p voja alor. ²⁵ Oslobodit p āla

Š **23:17-18** Doj trje grčki rukopisurj dodajaštje aštja vorbje la āncipjalā kašā stihu 17: 17 “Avut običaj k p praznikusta upravitelju afost datorj s lasā p unu d kisuarje p slobodā.” (Vjez Mt 27,15; Mk 15,6.)

karje afost ăn kisuarje dăn pobună ș daja ăa murăt, kjel irja omu p karje avrut Pilat s l oslobodjaskă. A p Isusu la predajit la vuastja aluj s l umuarje kum toc avrut.

P Isusu l razapnjaštje

(Mt 27,32-44; Mk 15,21-32; Iv 19,17-27)

²⁶ Vuastja aduče p Isusu ku kruča p umirje aluj. Pănd jej pljika, apukat p njeki om dăn Cirena karje s kima Šimun karje sa tors d sat ș ja pus p umirje kruča s la dukă dăpă Isusu. ²⁷ Dăpă Isusu apljikat multă lumje ș multă mujerj karje aplăns ș tuguja. ²⁸ Ali Isusu s okrinjaštje kătri jej ș lja zăs: “Mujeri d Jeruzalem, nu plăndec d minje, njego d voj ș d kupi alji voštri. ²⁹ K vinje zăljilje* kănd osă s rubjaskă: ‘Blago alu mujerilor karje narje kupi. Blago alu mujerilor karje na fukut, ș alu amižduavje tjepturj karje na supt!’† ³⁰ ăn aja vrijamje lumja osă zăkă alu planinălor: ‘Kădijec p noj’ ș alu djalulor: ‘Ăviljicănje!’☆ ³¹ Akă ăn fok ardje ljemnu vjardje,

* **23:29** Aša vrijamje avinjit șaptjezăč (70) d aj dăpă Kristu. Vuastja alu Rimuluj okolit ș uništīt p Jeruzalem ș amurăt mult židovurj (21,20-24). † **23:29** ăn aja vrijamje kupi ăn Jeruzalem osă trpjaskă marje patnje. Atunča narodu osă pomisljaskă k majbinje d lumje karje narje kupi. Narje tugă kănd vjadje kum kupi alor patjaštje ș tugujaštje. ☆ **23:30** Hoš 10,8

kāt osā argā još ljemnu auskat?”‡

³² A vuastja adučē š p doj (2) kriminalcurj s lji razapnjaskā ku Isusu. ³³ Kānd avinjīt la lok karje s kjamā Lubanja, la razapinjīt, a š ku jel š p doj (2) kriminalcurj, p unu p dirjaptā alu Isusuluj, a p altu p stāngā.

³⁴ Isusu sa rugat: “Tato, oprostjaštālje k nu štije če fače!” Š Vuastja atunča arunkat kockā š aša podjelaštje cualjilje alu Isusuluj āntrā jej. ☆

³⁵ Lumja astat š toc s ujta, pānd poglavari alor sa ljigat d Isusu š lja zās: “P alci jel aspasāt. Akuša s spasaskā sāngur p jel akā je stvarno Kristu, iz-abraniku alu Dimizovuluj!” ³⁶ Sa strābat š vuastja d jel. Avinjīt la jel š ji nudja akru vin. * ☆ ³⁷ Jej azās alu Isusuluj: “Spasaštje p tinje akā ješt caru alu Židovilor!” ³⁸ Dāpā jel astat natpisu: “ĀSTA JE CARU ALU ŽIDOVILOR.”

³⁹ Unu dān kriminalcurj karje visja p kruče l uvrīdja ku vorbilje: “Tu ješt Kristu, dānā? Spasaštje atunča š p tinje š p noj!”

‡ **23:31** Akā ān fok ardje ljemnu vjardje, kāt osā argā još ljemnu auskat – Ān grčki original skrije: “K akā s fače aša d ljemn vjardje, če s fije d ljemnu auskat?” Ljemnu auskat ardje majdatā njego alu vjerz. “Ardjala” s ja kašā metafora d patjalā ili kaznā. Isusu afost kašā ljemnu alu vjardje karje na fost spremna. Isusu na zaslužāt s l kaznjaskā Dimizov k afost frzdā grešalā. Lumja karje odbacāt p Isusu afost kašā ljemnu auskat karje afost spremīt s argā. Jej azaslužāt s lji kaznjaskā Dimizov d grešala alor. § **23:34** Tato, oprostjaštālje k nu štije če fače – Ān njeki grčki rukopisurj nu s nalazaštje aštja vorbje. ☆ **23:34** Ps 22,18 * **23:36** Ji nudja akru vin, ali vuastja s ljiga d Isusu. S pretvarja k s ponašaštje kātri jel kašā kātri caru, ali ji da vinu karje nuje bun d car. ☆ **23:36** Ps 69,21

⁴⁰ Ali altu kriminalc la ukurit: “Dali nu c frikă d Dimizov? Trpješť ista kazna kašă jel. ⁴¹ Ali p pravdă je noj s trpim k noj zaslužăm kaznă d djela alu nostru. Ali omusta na fukut numik rov.”
⁴² Azăs atunča: “Isusulje, kănd ănčipja s vladješť ka caru, smilujašťitje p minje.”

⁴³ Isusu ja zăs: “Istină c zăk: astăz osă fi ăn raj ku minje.”

Muartja alu Isusuluj

(Mt 27,45-56; Mk 15,33-41; Iv 19,28-30)

⁴⁴ Kănd afost njeđe duavăsprače (12) satje, suarilje aprestit s sajaskă š nuaptja prekri-jit tot pămăntu pănla trje (3) satje posljepodne.

⁴⁵ Lumina alu suarilje anistanit, š dăturdată fir-janga alu Hramuluj† sa rupt p mižlok. ⁴⁶ Atunča Isusu ăntarje strigă: “Tato, predajesk sufljetu alu mjov ăn mănilje alji tjalje!” Ćim azăs aja, aslubuzăt sufljetu.

⁴⁷ Kănd kapetanu alu rimuluj avizut ča fost, ančiput s slavjaskă p Dimizov š zăča: “Omusta sigurno irja pravedan!” ⁴⁸ Maj ănklo, lumja karje afost ačija š avizut če sa dogodit sa razilazăt š s bătja ăn tjept d marje žalost. ⁴⁹ A toc karje aštijut p Isusu š mujerilje karje avinjit dăpă jel dăn Galileja astat maj dăpartje š s ujta la tot če sa dogodit.

Isusu je ăngrupat

(Mt 27,57-61; Mk 15,42-47; Iv 19,38-42)

⁵⁰⁻⁵² Š jakă njeki om, karje s kima Josip d Ari-mateja, trgu ăn Judeja, apljikat la Pilat š akătat

† **23:45** firjanga alu Hramuluj – Āsta firjangă afost pisti 25 mitjarje d marje š odvaja loku karje irja maj svănt d altu lokurj ăn Hram.

s ji dja tjela alu Isusuluj. Jel afost članu d Vječa amarje alu Židovilor, ali nu sa slažāt ku jej daja ča pukat š osudit p Isusu p muartje. Jel afost bun š pravedan om karje štīpta cara alu Dimizov. ⁵³ Š Josip askinit tjela alu Isusuluj dāpā kruče, š l umotjaštje ān skumpā albā plahtā š l punje ān grupā isklesātā ān stijenā, ān karje još nimilja nuje āngrupat. ⁵⁴ Suarilje kādja, š sāmāta samo če na vinjit.‡

⁵⁵ Mujeirilje karje avinjit ku Isusu dān Galileja, apljikat dāpā Josip š avizut undje grupa š ča fukut ku tjela alu Isusuluj. ⁵⁶ Atunča sa tors akasā s pripremjaskā jarbilje š ulje karje miruasā d tjela. Sāmātā sa udinit, d aja k poštuja zakonu alu Mojsije.

24

*Isusu s skualā dāla morc
(Mt 28,1-10; Mk 16,1-8; Iv 20,1-9)*

¹ Dānzorja ān duminikā mujeiri apljikat la grupā ku jarbilje š ku unturilje karje miruasā če lja pripremīt. ² Kānd jalje ažuns, avizut k je buluvanu karje āvilja ulazu la grupā runkat ān partje.* ³ Auntrāt ānontru, ali na gāsāt tjela alu Domnuluj Isusuluj. ⁴ Pānd jalje aša astat zibunjitje pāntruv aja če sa dogodit, dāturdātā pānglā jej sa pojavit doj

‡ **23:54** D Židovurj, zuva završaštje kānd suarilje kadje. Židovurlje nu kutiza s lukrjazje sāmātā š daja Josip s pripja s završaskā lukru majdatā d zuvā d odmor, karje ānčipja ān vinjerj kānd kidja suarilje.

* **24:2** buluvanu karje āvilja ulazu la grupā – Asta irja marje okrugli buluvan atāta d marje s zaklunjaskā skroz ulazu ān grupā. Afost potrebno doj trje omurj s l kotrljaskā.

(2) omurj ăn cualje karje blistjaštje. ⁵ Mujeirilje sa spirjat š sa poklonit ku lica kătri pămănt. Doj (2) omurj lja tribat: “Dăce kătăc p viuv ăntră morc? ⁶ Nuje aiča. Auskrăsnit! Dali nu vu găndic će vam zăs još ăn Galileja: ⁷ ‘Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s fiuv predajit ăn mănj alu grešnikulor š jej p minje osă m razapnjaskă, ali jo aldă trje (3) zălje osă m skol dăla morc.’”[✠]

⁸ Jalje sa dat d gănd k Isusu aja azăs. ⁹ Š sa tors dăla grupă s javjaskă alu unsprjače (11) apostolurj š alu toc alcilor. ¹⁰ Irja alja Marija d trg Magdala, Ivana š Marija, mama alu Jakov, š još njeke mujerj. Arubit tot alu apostolilor će sa dogodit, ¹¹ ali alu apostolilor sa spurut k tot aja mujerj aizmislit. Š nu lja krizut alu mujerilor. ¹² Ipak, Petar dă fuga pănla grupă. Kănd ažuns, s ujtă ănontru ali na vizut nimika osim skumpă albă plahtă ăn karje irja Isusu. Apljikat dăla grupă š s ăntriba će sa dogodit.

Isusu s ukazaštje alu učenikulor p drum ăn Emaus

¹³ Ăn zuvaja doj (2) učenikurj alu Isusuluj pljakă ăn sat Emaus, dăpartje d Jeruzalem njeđe unsprjače (11) kilomjatrje.† ¹⁴ P drum arubit d tot ča fost. ¹⁵ Pănd jej aša arubit š raspravlja ăntră jej, avinjit Isusu š pljakă ku jej. ¹⁶ Ali alu vojki alor irja skuns s l kunaskă.

¹⁷ Isusu lja antribat: “D čaja aja raspravljic pând putujic?”

Jej astat pljinj d tugă. ¹⁸ Unu dăn jej, karje s kjamă Kleofa, ja odgovorit: “Tu ješt jedini om

✠ **24:7** Lk 9,22 † **24:13** njeđe unsprjače (11) kilomjatrje – Ăn grčki original skrije: “šajzăč (60) stadia”.

karje avinjit d praznik ăn Jeruzalem karje nu štije a fost ăn zuviljaštja.”

¹⁹ Isusu ăntrijabă: “e afost?”

Azăs: “Pa aja a fost ku Isusu dăn Nazaret. Jel irja proroku ŝ tuată lumja aputut s vjadă ku vorbilje ŝ ku djela aluj k la trimjes Dimizov. ²⁰ Pănglă aja glavni popurlje ŝ alji noštiri altje članurlje alu vjee Amarje la predajit s fije osudit p muartje ŝ la dat s l razapnjaskă. ²¹ A noj njam nadit k jel ăla karje osă spasaskă p narodu alu Izrael dăla dušmanu aluj, ve atrikut trje (3) zălje d kănd je mort. ²² Ali aja nuje tot k ŝ njeke mujeri karje l pratja ku toc noj, nja zbunjit p noj: im asvanit zuva jalje apljikat la grupă, ²³ ali aija na găsăt tjela aluj. Avinjit ŝ azăs k lji sa pokazăt anđelurlje ŝ lja zăs k Isusu viuv. ²⁴ Njeki dăn noj adat fuga la grupă ŝ angăsăt k je grupa guală baŝ kum azăs mujerilje, ali na vizut p Isusu k je viuv.”

²⁵ P aja Isusu lja zăs: “O kum ištjec nerazumni! Dăe vuavă grjev s kridjec ăn aja a zăs pro-rokurlje? ²⁶ Dali nu tribja Kristu s trpjaskă tot majdată njego e s ănapje s vladjaskă p toc?” ²⁷ Aŝa Isusu lja objasnit tot e Mojsije ŝ toc prorokurlje azăs ăn Svăntă pismă d jel.

²⁸ Kănd avinjit uprupje d sat undje pljakă, Isusu sa fukut k vrja s pljače maj dăpartje. ²⁹ Ali jej la nagovorit: “Rămăj ku noj! Ve je sara. Vinje nu-aptja!” Aŝa auntrat ăn kasă s rămăje ku jej. ³⁰ Pănd afost ku jej la astal, Isusu alat mălaju, zahvaljit alu Dimizovuluj, la frănt ŝ la dat alor. ³¹ Atunča alor sa diŝkis vojki ŝ jej la kunuskut. Ali jel la vojki alor anistanit.

³² A jej azās unu alu altuluj: “Kum nja fost pljinje inimilje känd p drum rubja ku noj š nji objasnja Svānta pisma!” ³³ Sa skulat š sa tors ān Jeruzalem. Apljikat la lok undje sa strāns unsprjače (11) apostolurj š p alcā sljedbenikurj alu Isusuluj. ³⁴ Jej zāče: “Istina je, Domnu Isusu auskrisnit. Sa ukazāt alu Šimunuluj!” ³⁵ Atunča š āštja alji doj (2) rubja če sa dogodit p drum š kum akunuskut p Isusu pānd jel afrānt mālaju.

Isusu s pojavjaštje pāngl učenikurj

(Iv 20,19-23)

³⁶ Pānd jej doj (2) rubja, Isusu daturdatā astat āntrā jej toc. Lji zāče: “Mir vuavā!” ³⁷ Ali lja afost frikā daja če gāndit k vjadje māroj. ³⁸ Š Isusu lji zāče: “Dāče vu frikā? Dāče ān voj s fače sumnje ān inimā?” ³⁹⁻⁴⁰ Atunča lja arātat mājilje š pičuarilje š azās: “Ujtacāvā la rānj! Jo sānt aja! Punjec mānilje p minje š osā vidjec! Māroji narje karnje š vuasā kašā če lji am jo!”

⁴¹ A jej d radost na putut s krjadā alu vojki alor, njego sa mirat. Jel āntrijabā: “Avjec čiva d mānkat?” ⁴² Ja dat krod d pjaštje pržāt, ⁴³ a jel l ja š mālānk pānglā jej.‡

⁴⁴ Atunča zāče: “Asta če sa dogodit upravo aja če vam zās k osā dogodjaskā. Pānd majdatā amfost ku voj, vam zās: atribut s s ispunjaskā tot če skrije d minje ān zakonu alu Mojsije, ān knjige d prorokurj š ān Psalmi.” ⁴⁵ Atunča lja žutat s razumjaskā čije skris ān Svāntā pismā. ⁴⁶ Känd azavršāt jel azās: “Kašā kum vidjec, aša skrije

‡ **24:43** Aja afukut s lji pokazaskā k nuje sufljet, k sufljetu nu mālānkā.

än Svântă pismă k jo, Kristu, trjebje s trpjesk š s mor š aldă trje (3) zälje s m skol dăla morc ⁴⁷ š ku autoritetu alu mjov s rubjaskă alu tuată lumja k trjebje s s okrinjaskă dăla grešală š Dimizov osă lji oprostjaskă grešala. Osă äncipjec än Jeruzalem ⁴⁸ s zăčec alu alcilor aja če voj auzăt š avizut dăla minje.

⁴⁹ A jo osă vu trimjet p Sufletu alu Svântuluj, p karje Tatimjov än čerj aobečit k vuavă osă vije. Răminjec än trg Jeruzalem pänd Dimizov nu trimjatje p voj sála d sus!”Š

*Isusu s äntuarčje p čerj
(Mk 16,19-20; Ap 1,9-11)*

⁵⁰ Isusu atunča askos p učenicurlje aluj d trg Jeruzalem pänla lok upruapje d sat Betanija. Änklo adrikat mänilje š sa rugat s lji blagoslovjaskă Dimizov. ⁵¹ Pänd lja blagoslovit, Isusu afost drikat p čerj tot pänd nu lja nistanit dän vojk. ⁵² Učenicurlje sa poklonit la Isusu, a atunča jej sa tors ku marje radost än Jeruzalem. ⁵³ Atunča irja stalno än Hram š slavja p Dimizov.

Š **24:49** pänd Dimizov nu trimjatje p voj sála d sus – Än grčki original skrije: “pänd nu fic änbräkac ku sála dăpä sus”. Sufletu alu Dimizovuluj osă vije p jej kašă cualjilje če viljaštje p omu. Ku altje vorbje, osă primjaskă snaga alu Sufletu alu Svânt kum aputja s svedočaskă alu alcilor d Isusu.

Luka

The Gospel According to Luke in the Ludari Dialect of the Romanian Language, as spoken in Croatia

copyright © 2019 Pioneer

Language: Ludari (Romanian)

Dialect: Ludari

DRAFT VERSION

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2024-03-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Mar 2024 from source files dated 22 Mar 2024

ba2a14ee-adf9-5a2c-ac9a-b6a29a579b63